

Luonnon diskursiivinen rakentuminen luontomatkailusivustoilla

Maisterintutkielma

Ruut Majuri

Suomen kieli

Kielten laitos, Jyväskylän yliopisto

Elokuu 2016

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistinen tiedekunta	Laitos – Department Kielten laitos
Tekijä – Author Ruut Majuri	
Työn nimi – Title Luonnon diskursiivinen rakentuminen luontomatkailusivustoilla	
Oppiaine – Subject Suomen kieli	Työn laji – Level Maisterintutkielma
Aika – Month and year Elokuu 2016	Sivumäärä – Number of pages 66 sivua + lähteet
Tiivistelmä – Abstract <p>Tutkielma tarkastelee median luontokuvausta. Yhteiskunnallisesti kiinnostavaa on tutkia sitä kriittisen diskurssintutkimuksen viitekehyksessä. Näin voidaan tutkia kielenkäyttöä sosiaalisena toimintana. Tutkielmassa ollaan kiinnostuneita sekä tekstistä että sitä ympäröivästä yhteiskunnasta ja kulttuurista. Tutkimus liittyy näkemykseen, jonka mukaan kielenkäyttö on aina myös valtaa. Se on valintoja, joilla rakennetaan luonto tietynlaiseksi toistamalla ja esittämällä totena joitakin näkemyksiä ja jättämällä samalla jotakin muuta piiloon. Päättökysymys on: millaisten diskurssien avulla luontokuvaa rakennetaan luontomatkailusivustoilla? Tämän lisäksi on kolme alakysymystä: 1. Miten ihminen representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa? 2. Miten luonto representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa? 3. Miten ihmisen ja luonnon välinen suhde representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa?</p> <p>Tutkielmassa yhdistetään Faircloughilta lähtöisin oleva kriittinen diskurssianalyysi Foucault'n näkemykseen diskursseista. Työn keskeisimmät käsitteet ovat diskurssit, representaatio, genre ja luontomatkailu. Lisäksi siinä tarkastellaan suhtautumista ja kielen affektisuutta.</p> <p>Aineisto koostuu kolmesta luontomatkailua käsittelevästä internetsivustosta. Maantieteellisesti nämä kuvaavat kaikki Pohjois-Lapin aluetta. Analyysimetodi on diskurssintutkimuksellinen ja sellaisenaan sekä kvalitatiivinen että aineistolähtöinen. Aluksi tutkitaan, mitkä piirteet ovat aineistossa keskeisimpiä merkityksen tuottamisessa tutkimuskysymysten näkökulmasta. Selvityksen mukaan affektiset ja suhtautumista ilmaisevat kielenaineokset ovat luontokuvauksessa leimallisia.</p> <p>Analyysissa saatiin selville, että luontoa tuotetaan tutkittavana olleilla internetsivustoilla kolmen diskurssin keinoin. Näitä nimitetään pyhä luonto -diskurssiksi, vaivaton luonto -diskurssiksi sekä haastava luonto -diskurssiksi. Näissä diskursseissa syntyy erilaisia representaatioita ihmisestä, luonnosta ja luontosuhteesta. Toisaalta diskurssit hieman myös risteytyvät luontokuvauksessaan. Laajemmin luontokuvaus näyttää kytkeytyvän markkinointiin ja siinä turismin ja tuotteistamisen maailmaan. Lisäksi esiin nousevat toisaalta luonnon oma arvo, luonnonsuojelu sekä hyvinvointi-ilmio.</p>	
Asiasanat – Keywords luontomatkailu, diskurssit, representaatio, kriittinen diskurssintutkimus	
Säilytyspaikka – Depository Kielten laitos, suomen kieli	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	1
2 TEORIATAUSTA	4
2.1 Kriittinen diskurssintutkimus	4
2.2 Diskurssit ja representaatio	5
2.3 Diskursiivisesti rakennettu luontomatkailu	10
2.4 Genre	14
2.5 Affektisuus kielen piirteenä ja suhtautumisen teoria	18
3 AINEISTO, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA MENETELMÄT	22
3.1 Aineiston kuvaus ja rajaukset.....	22
3.2 Analyysimenetelmä.....	24
4 LUONTOMATKAILUSIVUSTOJEN DISKURSSIEN JA NIIDEN REPRESENTAATIOIDEN TARKASTELUA	28
4.1 Pyhä luonto -diskurssi	28
4.1.1 Ihmiskuva	29
4.1.2 Luontokuva.....	34
4.1.3 Luontosuhdekuva	37
4.2 Vaivaton luonto -diskurssi	40
4.2.1 Ihmiskuva	41
4.2.2 Luontokuva.....	46
4.2.3 Luontosuhdekuva	47
4.3 Haastava luonto -diskurssi	50
4.3.1 Ihmiskuva	51
4.3.2 Luontokuva.....	53
4.3.3 Luontosuhdekuva	56
4.4 Diskurssien vertailua	57
5 PÄÄTÄNTÖ	62

1 JOHDANTO

Luontoa muokataan kielenkäytöllä. Luonto on noussut mediassa näkyväksi aiheeksi. Esimerkiksi kuluttamisen vähentäminen ja kierrättäminen tulevat esiin eri yhteyksissä. On havahduttu siihen, että ihminen kuluttaa toiminnallaan voimakkaasti luontoa ja näin jopa tuhoaa sitä. Ajassamme ilmaistaan esimerkiksi, että elämäntapamme tuhlaa maailman vesivarastoja ja päästää ilmakehään liikaa kasvihuonepäästöjä. Ihminen saatetaan nähdä riistäjänä tai roistona. Toisaalta meille luodaan luonnosta kuvaa hyvinvoinnin paikkana. Siellä voimme rauhoittua ja virkistyä. Luonnossa olemisen hyviä vaikutuksia käsittelevät puheenvuorot ovat tuskin jääneet meiltä huomaamatta. Niissä korostetaan usein luontoa säilyttäviä käytäntöjä ja elämäntapaa jo oman hyvinvointimme kartuttamiseksi ja suojelemiseksi. Internetin luontomatka-ivustot voivat kutsua meitä luontoon esimerkiksi parantamaan itsetuntemustamme ja syventämään luontosuhdettamme. Luonto ja sinne suuntautuva matkailu ovat myös yhä useamman yrityksen elinkeino ja tuote. Matkailuyritykset houkuttelevat kuluttajia esimerkiksi verkkosivuillaan luontoon ja pyrkivät tuottamaan turistille ainutlaatuisen luontokokemuksen. Media luokin meille vaikutusvaltaisia mielikuvia, jotka muokkaavat uskomuksiamme, arvojamme ja tietojamme (Fairclough 1997: 10).

Tämä tutkimus käsittelee sosiaalisen todellisuuden ja merkityksen muotoutumista. Tutkimuksessa on kieleen konstruktivistinen näkökulma, mikä tarkoittaa sitä, että kieli nähdään keskeisenä todellisuuden rakentajana. Aikamme ilmiöt saavat merkityksensä ja tulevat todellisiksi kielenkäytössä. Siksi kielenkäyttöä on myös syytä tutkia. Ajatuksena on, että kieltä tutkimalla saadaan lisää tietoa ympäröivästä yhteiskunnasta ja kulttuurista. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 12.)

Tutkimus tarkastelee luontomatka-ivustojen luontokuvausta diskurssintutkimuksen viitekehyksessä. Siinä ollaan erityisen kiinnostuneita luontokuvauksessa myös ihmisen kuvaamisesta luonnossa sekä siitä, millaisen suhteen tekstit rakentavat luonnon ja ihmisen välille. Oletuksena on, että tällaiset kuvaukset kertovat yhteiskuntamme arvoista ja tilasta, mutta toisaalta myös vievät luontokäsityksiämme ja -suhteitamme tiettyyn suuntaan. Luontomatka-ivusta on tehty useita tutkimuksia. Esimerkiksi on tutkittu sitä, mitkä opastuksen käytännöt edesauttavat kuluttajan luontoelämyksen syntymistä opastetuilla luontomatkkoilla (Rantala 2011) ja safariturismia ammattina (Valkonen 2011). On tutkittu myös luontosuhteiden rakentumista ja niiden ilmenemistä arjen toiminnassa (Rantala, Tuulentie & Valtonen 2013).

Lisäksi on selvitetty esimerkiksi luontomatkailun vetovoimatekijöitä (Järviluoma 2006). Tutkimuskohteena on luontomatkailun diskursiivinen rakentuminen, mikä tarkoittaa sitä, että tutkitaan luontomatkailua sekä sosiaalisena että kielellisenä toimintana. Kielenopiskelijana minua kiinnostaa se, miten kieltä käytetään vuorovaikutuksen välineenä nykyisissä verkkoteksteissä puhuttaessa luontomatkailusta. Samalla kielellä rakennetaan maailmaa tietynlaiseksi. Näin ajateltuna samaan aikaan on merkitystä sekä kielellä kaikkine piirteineen että yhteiskunnan ja sosiaalisen todellisuuden rakenteilla. Diskurssintutkimus onkin siis tekstin ja yhteiskunnan rakenteiden ja valtasuhteiden tutkimista. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 20–21.)

Kielenkäyttömme suodattuu aina jonkin merkityksellistämistavan läpi (Foucault 2005). Näin jokainen kielenkäyttötilanne näyttää meille luonnosta vain tietyt asiat tietyllä tavalla ja jättää samalla toiset asiat piiloon (S. Hall 1992). Koska diskurssit esittävät tämän kuvauksensa totena, sillä on merkitystä, mitkä diskurssit yhteiskunnassa pääsevät ääneen ja mitkä taas eivät (Pietikäinen & Mäntynen 2009). Tietäminen ja luonnon käsittäminen on siis aina rajallista ja joidenkin näkemysten ylläpitävää toimintaa. Tällaisenaan luonnosta puhumisessa on aina kyse myös vallasta. Siksi on tärkeää, että tutkimuksen avulla paljastetaan ne diskurssit, jotka tällä hetkellä mediassa tuottavat meille maailmankuvaa.

Tämä kiteytyy myös tutkielman tutkimuskysymyksissä. Päättökysymys on muotoa: millaisten diskurssien avulla luontokuvaa rakennetaan luontomatkailusivustoilla? Tällä diskurssit-käsitteen sisältävällä kysymyksellä pyritään tarkastelemaan niitä tapoja, joilla tutkimusaineistossa merkityksellistetään luontoa (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 27). Lisäksi kun diskurssi järjestää merkityksen tietynlaiseksi, se samalla myös kuvaa, miten asiat ovat (mts. 55). Siksi tutkielmassa on päättökysymyksen lisäksi myös kolme alakysymystä, joiden avulla pureudutaan näihin kuvauksiin. Kysymykset ovat seuraavanlaisia: 1. Miten ihminen representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa? 2. Miten luonto representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa? 3. Miten ihmisen ja luonnon välinen suhde representoidaan luontomatkailusivustojen luontokuvauksessa? Tästä suhteesta käytetään analyysissa nimitystä luontosuhde.

Pohjoinen sijainti kantaa nykyään usein mukanaan ainutlaatuisen luonnon ja jopa mystisen merkityksiä. Tutkimusaineisto koostuu kolmesta maantieteellisesti Pohjois-Lappia kuvaavasta luontomatkailuverkkosivustosta. On mielenkiintoista tarkastella, miten samakin fyysinen luonto saattaa kuvautua diskurssista riippuen erilaisena. Heikkinen (2007: 26) toteaa, että vaikka ihmiset viittaavat kielenkäytöllään samaan todelliseen Lapin metsään, he merkityksellistävät sen toisistaan poikkeavasti. Hän selittää tämän johtuvan siitä, että heidän näkökulmansa, suhtautumisensa ja tavoitteensa metsää kohtaan ovat erilaiset. Nämä erot

ilmenevät Heikkisen mukaan ihmisten käyttämässä kielessä. Toisaalta on kiinnostavaa havaita myös, mikä on mahdollisesti yhteistä kaikille diskursseille. Tekstien tavoitteet, julkaisupaikka ja yhteiskunnalliset intressit saattavat selittää diskurssien eroja ja yhtäläisyyksiä, mutta nekin selviävät analyysin myötä.

Tutkielmassa on viisi lukua. Johdannon jälkeen keskitytään tutkielman teoreettiseen viitekehykseen. Siinä selitetään työn keskeisimmät käsitteet, niiden väliset suhteet sekä näkökulma niihin. Kolmannessa pääluvussa kuvataan aineisto ja siihen liittyvät rajaukset. Lisäksi siinä esitetään, miten aineistosta pyritään saamaan vastaukset tutkielman tutkimuskysymyksiin. Tätä tutkimuskysymysten, aineiston ja tutkimusmetodien välistä vuoropuhelua nimitetään analyysimenetelmäksi. Neljäs luku koostuu aineiston varsinaisesta analyysistä. Tutkielman viides ja viimeinen pääluku kertoo kokoavasti tutkimustulokset ja tarkastelee, mihin tutkimusilmiö tätä työtä laajemmin kytkeytyy. Siinä pohditaan myös, mitä tutkielmalla onnistuttiin tavoittamaan ja mitä olisi voinut tehdä toisin. Lisäksi siinä kuvataan mahdollisia jatkotutkimusideoita ja tutkimuksen sovellettavuutta.

2 TEORIATAUSTA

Tässä luvussa keskitytään tutkielman teoreettiseen taustaan. Tutkielma kuuluu diskurssintutkimuksen viitekehykseen, jota määrittää voimakkaimmin se, että kieltä pidetään sosiaalisena toimintana. Tällaisenaan se myös rakentaa todellisuutta erilaisin seurauksin. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 26, 68.) Työssä yhdistetään Faircloughin (1992) alun perin luoma kriittinen diskurssintutkimuksen suuntaus ja Foucault'ltä (2005) lähtöisin oleva ajatus diskursseista kulttuurissa jaettuina ja jossakin kielenkäyttötilanteessa realisoituvina tiiviinä merkityksellistämisen tapoina. Tutkielman tärkeimmät termit ovat näin diskurssit, representaatio ja genre. Diskursseissa ilmenee erilaisia representaatioita, ja representoiminen onkin Pietikäisen ja Mäntynen (mts. 52, 61, 77) mukaan diskurssien keskeinen tehtävä. He nimittävät representaatioksi sitä, että diskurssit kuvaavat, miten asiat ovat. Myös Fairclough (mts. 74) kutsuu representaatioksi representaatioita laajemman diskurssi-termin sosiaalista ja yhteiskunnallista puolta. Kielenkäyttöme kuuluu aina myös johonkin genreen (mts. 86). Tässä työssä se on sekä kielenkäyttöä että muuta toimintaa selittävä konteksti. Näiden käsitteiden lisäksi teoriataustassa kuvataan suhtautumisen teoriaa ja affektisuutta, koska se on tutkielman aineistossa leimallinen kielenpiirre. Tällaisenaan se on aineistossa myös tärkeä diskurssien ja representaatioiden resurssi (mts. 76). Luontomatkaileu taas on tutkimuksen teema ja pala yhteiskunnallista todellisuutta sekä kielenkäyttökonteksti.

2.1 Kriittinen diskurssintutkimus

Fairclough (1992: 3, 12, 78) määrittelee edustavansa kriittistä näkemystä diskurssintutkimuksessa. Hän näkee eron kriittisen ja ei-kriittisen välillä siinä, että kriittinen teoria osoittaa kielenkäytöllä olevan voimakkaita vaikutuksia ympäristöönsä, koska se kuvaa ja rakentaa sosiaalista todellisuutta. Hänen mukaansa kriittinen näkemys eroaa ei-kriittisestä ajatuksellaan diskursiivisista käytänteistä, joita ovat sosiaalisissa instituutioissa syntyneet tekstien tuotanto-, jakelu- ja kulutusprosessit. Kuitenkin vielä radikaalimmin ero ei-kriittiseen on siinä, miten kriittinen teoria näkee valtasuhteiden ja ideologioiden muovaavan diskurssia. Lisäksi diskurssi muovaa identiteettejä, sosiaalisia suhteita sekä tiedon ja uskomusten järjestelmää. Myös tässä tutkielmassa diskurssi määrittyy kriittisen diskurssintutkimuksen viitekehyksessä: diskurssi on sosiaalista toimintaa, ja tämä sosiaalinen toiminta näkyy kielellisenä toimintana.

Solinin (2012: 558) mukaan kriittisessä diskurssintutkimuksessa kriittisyydellä voidaan tarkoittaa useita eri asioita. Hänen mukaansa tyypillisesti diskurssintutkijan tehtävänä pidetään valtasuhteiden paljastamista tai vaihtoehtoisten toimintatapojen tarjoamista. Hän toteaa, että tärkeintä on kuitenkin tietoisuuden lisääminen jostakin asiasta. Faircloughin (1995: 5) mukaan on myös tärkeää pohtia, miksi tietynlaisia valintoja on tehty. Luukka (2000: 152) perustelee tätä sillä, että kriittisessä diskurssintutkimuksessa nähdään valittujen merkitysten vaikuttavan yhteisössä, jossa niitä käytetään. Tämän tutkielman tarkoitus on tarkastella mediateksteissä vaikuttavia luontomatkailun diskursseja, kartuttaa tietoa siitä, miten käsitykset luontomatkailusta on diskurssein tuotettua ja sellaisenaan erilaisten valintojen tulosta. Näin niihin sisältyy myös vaihtoehtoisuuden ulottuvuus. Tavoitteena on havahtua näkemään, millaisin diskurssein mediassa luodaan luontorepresentaatioita, joihin liittyvät käsitykset siitä, mitä luonto, ihminen ja luontosuhde ovat. Tämän lisäksi tutkielma pyrkii omalta osaltaan lisäämään ymmärrystä kriittisen diskurssintutkimuksen laajemmasta näkökulmasta eli osoittamaan sitä, miten kielenkäyttö on aina sosiaalista ja – tiedostimmepa sitä tai emme – aina josakin diskurssissa tapahtuvaa. Tällaisenaan kielenkäyttö ylläpitää ja toistaa tai kyseenalaistaa vallitsevia käsityksiä. (Fairclough 1997: 31; Foucault 2005: 68–69; Pietikäinen & Mäntynen 2009.) Remeksen (2006: 307–306) sanoin kriittisen diskurssianalyysin tehtävä on lisätä ihmisten tietoisuutta heihin vaikuttavista ilmiöistä, jotka myös ovat olemassa heidän myötävaikutuksellaan.

2.2 Diskurssit ja representaatio

Heikkisen (2007: 33) mukaan tekstit ovat katkeamatonta merkitysten valitsemista. Foucault (2005: 68–69, 69, 93) korostaa merkityksen rakentuvan aina väistämättä jossakin diskurssissa, eikä asioilla siten ole edes merkityksiä ilman tiettyä diskurssia. Diskurssit ovat Foucault'n mukaan vakiintuneita ja säännönmukaisia merkitysjärjestelmiä. Hän sanoo, että eri diskurssit muovaavat kukin omalla tavallaan kohteet, joista ne puhuvat. Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 53, 55, 71) selittävät tätä siten, että kieltä ei voi käyttää niin, ettei samalla nimeäisi, luokittelisi ja kuvaisi maailmaa. Samalla kun diskurssien avulla järjestetään merkitykset tietyllä tavalla, rakentuu maailmasta myös tietynlainen kuva. Tähän diskurssien kuvausvoimaan Pietikäinen ja Mäntynen viittaavat representaatio-käsitteellä. Foucault'n (mts. 42–43,87) mukaan tietty diskurssi on siis olemassa tietyissä lausumissa ja rakentaa järjestelmällisesti yhteyden muihin lausumiin. Taas toiset lausumien muodot eivät ole siinä mahdollisia. Tietynlainen lausuman muoto on näin diskurssin olemassaolon ehto. Diskurssi koostuu siten suhteellisen

suppeasta määrästä lausumia, joiden olemassaolon ehdot voidaan määrittää. Pietikäinen ja Mäntynen (mts. 50) selittävät diskurssin säännönmukaisuutta siten, että tietty diskurssi kuvaa tiettyä asiaa ja antaa sille merkityksiä jollakin yhtenäisellä tavalla.

Foucault'n (2005: 252–255) mukaan diskursseja tulee arvioida niiden seurausten perusteella. S. Hall (1999: 101) kuvaa diskurssien vaikutuksia käytännössä vaikkapa siten, että mikäli pidämme jotakin ihmisryhmää terroristisena ja toimimme tämän käsityksemme mukaan, kyseisestä ihmisryhmästä tulee terroristinen. Foucault'n (mp.) mukaan valta sisältyy siis diskursseihin ja on siten kontekstisidonnainen. Berglund (2003: 34) kuvaa tätä siten, että diskurssit eivät toista ikuisesti samoja näkemyksiä maailmasta, vaan niiden tuottamat maailmankuvat ovat erilaisia eri paikoissa ja eri aikakausina. S. Hall (mts. 99–105) kuvaa Foucault'n näkemystä diskurssiin sisältyvästä vallasta siten, että diskurssit tuottavat tietoa kohteestaan. Tämä tieto taas vaikuttaa sosiaaliseen toimintaan, ja sillä on todellisia seurauksia ja vaikutuksia. Lausumat sisältävät valtaapitävien näkökulmat asioihin, ja kun lauseita käyttää, toistaa samalla vääjäämättä alistavia sosiaalisia käytäntöjä ja hierarkkisia asetelmia.

Foucault'n (S. Hall 1999: 101; Foucault 2005) mukaan diskurssit ovat siis maailman merkityksellistämistapoja, jotka sosiaalisessa todellisuudessa vaikuttavat ihmisten elämään ja ohjaavat heidän toimintaansa. Näin on Foucault'n mukaan siksi, että diskurssit tuottavat tietonsa totena. Myös Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 54, 56, 58–59, 62) sanovat, että diskurssit esittävät tapansa tietää totena. Siksi heidän mukaansa onkin merkitystä sillä, mitkä diskurssit pääsevät yhteiskunnassamme ääneen ja mitkä sen sijaan hiljennetään tai unohdetaan. He sanovat diskurssin luovan näkökulman kulloiseenkin hetkeen, ilmiöön ja toimijoihin ja kuvaavan, miten asiat ovat. Tämän vuoksi maailma ja siihen liittyvä tieto näyttäytyvätkin erilaisina eri diskurssien keinoin. S. Hall (1992: 291–292) kuvaa samaa diskurssiin liittyvää valtaa sanomalla, että samalla kun diskurssi antaa mahdollisuudet representoida ilmiötä tietyllä tavalla, se estää muiden representaatioiden muodostumista. Näin kukin diskurssi tarjoaa aina valikoidun ja vain rajallisen näkökulman ilmiöistä tai ihmisistä ja sulkee muut pois (Pietikäinen & Mäntynen mts. 56).

S. Hall (1997: 21–22) sanoo merkitysten muodostuvan sosiaalisesti kulttuurissa. Berglund (2003: 34) toteaaakin, että maailma sekä tuotetaan että arvioidaan diskurssien avulla. Näin diskurssit muokkaavat käsityksiämme maailmasta, tapahtumista ja ihmisistä. Representaatio-käsite kiinnittää huomiota diskurssin sosiaaliseen vaikutusvaltaan. Se pitää sisällään sen, millä tavoin todellisuutta kuvataan, millaisesta näkökulmasta ja millaisin keinoin. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 27, 53–62, 66.) Seppänen ja Väliaverron (2012: 103) selittävät diskurssien ja representaation suhdetta siten, että diskurssit ovat representaatioita laajempia

ajattelu- ja ilmaisutapoja, jotka liittyvät erilaisten yhteiskunnan instituutioiden toimintaan. Myös Fairclough (1997: 144, 165) tarkastelee diskurssien ja representaatioiden suhdetta ja sanoo, että ne valinnat, joita kielenkäyttäjät on tehnyt eri diskurssien välillä, tulevat julki representaatioissa. Tämä tarkoittaa sitä, että diskurssien tuottamat kuvaukset muokkaavat ja yhteiskuntaa ja tuottavat valtarakenteita. Pietikäinen ja Mäntynen (mts. 54–55) antavat tästä politiikkaan liittyvän esimerkin sanoessaan, että representaatioita voidaan käyttää hyväksi poliittisessa päätöksenteossa, kun tavoitteena on viedä omaa näkemystä eteenpäin. He selittävät diskurssien maailmaa muokkaavaa voimaa sanomalla diskurssien jäsentävän tietoa maailmasta eri näkökulmista, ja tämän vuoksi maailma on erilainen eri diskursseihin representoituna.

Fairclough (1992; 1997: 31, 84, 138) määrittelee diskurssin kolmitasoiseksi. Tässä määritelmässä diskurssit näkyvät teksteinä ja kielenkäyttönä, diskursseina ja sosiaalisena toimintana. Faircloughin (mp.) tavoitteena on yhdistää kriittisen diskurssintutkimuksen mukaisesti lingvistinen analyysi ja representaatioluonteensa vuoksi sosiaalisesti orientoitunut diskurssi. Hän kuvaa kielitieteelliselle diskurssi-käsitteelle olevan ominaista, että diskurssi on sosiaalista toimintaa ja vuorovaikutusta. Se on todellista kielenkäyttöä sosiaalisissa tilanteissa. Toinen näkemys on Faircloughin (1997: 31) mukaan esimerkiksi Foucault’lla. Siinä diskurssi on Faircloughin mukaan sosiaalisesti tuotettu rakennelma todellisuudesta ja tiedon muoto. Omassa tutkimuksessaan hän sanoo yhdistävänsä nämä molemmat. Fairclough (mp.) näkee diskurssit siten, että kiinnittämällä huomiota ihmisten kielenkäyttöön voidaan tulkita myös sosiaalista todellisuutta. Fairclough (1992) kuvaa kielenkäytön ja diskurssin välistä suhdetta siten, että lingvistiset piirteet ovat ikään kuin tekstissä olevia jälkiä diskursseista, ja siksi myös diskurssien väliset erot ja yhtäläisyydet näkyvät kielenkäytössä. Tämän metodinsa Fairclough nimesi kriittiseksi diskurssianalyysiksi.

Faircloughin (1992: 73) analyysimetodissa kielen piirteet ovat tekstitasoa, jonka hän yhdistää sekä diskursseihin että sosiaaliseen todellisuuteen ja ympäröivään yhteiskuntaan. Myös Pälli (2003: 228–229) toteaa, että diskursiivisia tulkintoja voi tehdä vain siten, että näkee kielenkäytön osana yhteisön kulttuuria. Näin myös yhteiskunnalliset ilmiöt ymmärretään kielenkäytössä rakentuviksi. Kriittisen diskurssintutkimuksen näkökulmasta on siis merkitystä sillä, miten maailma kielennetään (Fairclough mts. 78–86; Pietikäinen & Mäntynen 2009: 53). Faircloughin (mts. 73, 78–86) metodikuvauksessa diskursiivinen taso on kielenkäytön lähi-konteksti, joka osoittaa, että käyttämällä tiettyjä merkkejä, valitaan myös tietyt merkitykset ja diskurssit. Kielellä on siis voimaa ja valtaa muokata todellisuutta (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 53). Näin diskurssi-käsitteen eri puolet vaikuttaa samaan aikaan. Toisaalta on siis kiin-

nitettävä huomiota lingvistisiin piirteisiin, toisaalta niissä kielentyviin diskursseihin sekä niiden rakentamiin representaatioihin, jotka tuottavat sosiaalista todellisuuttamme.

Tutkiessaan ympäristödiskursseja Laine ja Jokinen (2001: 62–63, 65) sanovat, että medialla on tärkeä rooli siinä prosessissa, kun jostakin diskurssista tulee hallitseva. Heidän mukaansa hallitsevana oleminen tarkoittaa tässä sitä, että jostakin asiasta vallitsee melko yhtenäinen käsitys ja sitä pidetään jopa kiistämättömänä tosiasiana, eikä diskurssin olemassaoloa huomata ilman analyyttistä otetta. Faircloughin (1997: 13, 136, 143) mukaan esimerkiksi mediateksteissä representaatiot vaihtelevat tekstien tuottajien, heidän yhteiskunnallisen asemansa, etujensa ja päämääriensä mukaan. Fairclough (mts. 143) selittää, että kun kielellä representoidaan tapahtumia, tekoja, syy-seuraussuhteita ja asiantiloja, tehdään aina monenlaisia kielellisiä valintoja. Representoitaessa valitaan esimerkiksi, mikä tai kuka sijoitetaan keskeiseksi, ensisijaiseksi ja mikä toissijaiseksi. Lisäksi rajataan jotakin pois ja jotakin otetaan mukaan. Sanastollisia valintoja ovat Faircloughin (mp.) mukaan esimerkiksi kategorian valinta. Hän mainitsee, että väkivaltaista kuolemaa puhuja voi nimittää päämääriensä mukaan ainakin tapoksi, murhaksi, teurastukseksi ja etniseksi puhdistukseksi.

Tällaisia Faircloughin (1997: 143) kuvaamia kielellisen kategorian valintoja tutkimuksen aineistossa ovat esimerkiksi urheilukategorian valinta. Tähän kategoriaan kuuluvat esimerkiksi substantiivit *patikointipolku*, *kunto* ja *peruskunto*. Toinen kategorinen valinta aineistossa on esimerkiksi kaupankäyntiin liittyvien sanojen käyttö. Näitä ovat esimerkiksi *tarjous* ja *hint*a.

Fairclough (1997: 143) sanoo metaforan lisäävän kielenkäyttäjien valinnanmahdollisuutta. Metaforassa rinnastetaan kaksi asiaa (Seppänen & Väliaverron 2012: 100). Aineiston *metsävanhus*-sanassa rinnastetaan ihminen ja mäntypuu. Hellet ja Kaplan-Weinger (2010: 12) sanovat kielikuvien käyttämisen olevan matkailusivustoilla tyypillinen diskurssien toimintatapa. Kielelliset valinnat vaikuttavat siis siihen, miten maailmaa ja sen ilmiöitä hahmotetaan (Kuortti, Mäntynen & Pietikäinen 2008: 28). Heikkisen (2007: 134) mukaan valta sisältyykin kielen voimaan. Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 53) tarkoittavat representaatiolla juuri kielen kykyä kuvata, rajata, määritellä, haastaa, muuttaa ja asemoida. Myös S. Hall (1997: 16) määrittelee representaation olevan jonkin esittämistä tai tekemistä merkitykselliseksi, jonkin korvaamista tai edustamista.

Myös Papen (2005: 84–90) osoittaa tekstien olevan siten diskursiivisesti rakennettuja, että kielenkäytössä ilmenevät myös erilaiset diskurssit, jotka tuottavat matkailukäytänteitä. Tutkiessaan kulttuurin ja luonnon turismidiskursseja ja representaatioita hän kiinnittää huomiota tekstien yksityiskohtiin, kuten fraaseihin, sananvalintoihin, fontin ulkonäköön,

logoihin ja väreihin. Näiden lingvististen piirteiden lisäksi hän tarkastelee, millaisia diskursseja tekstien taustalla vaikuttaa.

Tutkiessaan kriittisen diskurssintutkimuksen viitekehyksessä Demi-lehden tyttöiden representaatioita Luukka (2003: 17–37) sanoo representaation kuvaavan diskurssin sosiaalista puolta. Hän sanoo, ettei kieltä ja sosiaalista todellisuutta voi erottaa toisistaan. Näitä representaatioita tulkitessaan Luukka osoittaa representaatioiden olevan yksi diskurssin puoli. Hän tulkitsee, että representaatioiden syntymiseen vaikuttavat niiden taustalla olevat representaatioita laajemmat diskurssit. Tulkintaansa hän perustelee sillä, että samalla kun representaatioin kuvataan, mitä tyttöys kulttuurissamme on, rakennetaan ja muokataan tyttöyteen ja nuoruuteen yhdistettäviä arvoja, asenteita, uskomuksia, identiteettejä ja sosiaalisia suhteita.

Diskurssi on siis sekä kielellinen että sosiaalinen. Se näkyy tietynlaisena kielenkäyttönä ja perustuu kielellisiin piirteisiin (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 51). Esimerkiksi aineiston yhtenä maailmanhahmotustapana on pyhä luonto -diskurssi. Kielellisesti tämä pyhä luonto -diskurssi näkyy esimerkiksi seuraavina kielenpiirteinä: nesessiivisenä verbirakenteena *on huomioitava*, *järjestyssäntö*-substantiivina, myönteisenä *voida*-modaaliverbinä, mentaalista toimintaa kuvaavina verbeinä *tuntea* ja *rauhoittua*, temporaalisuutta kuvaavan *iki*-morfeemin toistona sekä visuaalista olemusta kuvaavina adjektiiveina *komein*, *komea*, *mahtava*, *vaikuttava* ja *rehevä*, *jyrkkä* ja *järeä*. Näitä tarkastellaan analyysin yhteydessä, luvussa neljä. Toisaalta diskurssi nojaa vuorovaikutustilanteeseen, yhteiskunnalliseen tilanteeseen ja historialliseen aikaan (mp.). Esimerkiksi voidaan tulkita, että pyhä luonto -diskurssia käytetään mediatekstissä, joka liittyy luontomatkailun lisääntymiseen, vallalla olevaan hyvinvointinnostukseen sekä ajatukseen luonnonsuojelun tarpeellisuudesta. Pietikäisen ja Mäntynen (mp.) mukaan diskurssi-termi muodostuu kielellisten ja sosiaalisten puolien yhteen kietoutumisesta. Diskurssi on heidän mukaansa siis samaan aikaan sekä sosiaalinen että kielellinen. Tietyissä diskurssissa kielenkäyttö muodostuu tietynlaiseksi, ja aiheeseen, kuten luontomatkailuun, tulee tietty näkökulma.

Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 129–133) sanovat myös risteytymisen olevan diskursseille ominaista. He tarkoittavat tällä sellaista kielenkäytön sekoittumisesta, jonka seurauksena voi olla vaikea erottaa diskurssien rajoja. He kuvailevat tätä ilmiötä eri suuntiin vievillä kielenkäyttötavoilla. Pietikäisen ja Mäntynen mukaan sekoittumisessa on tyypillisesti kyse vastakkaisten tai ristiriitaisten kielenainesten ilmenemisestä samassa yhteydessä. Myös Fairclough (1992: 97, 101–136) sanoo diskurssien rakentuvan suhteessa toisiin diskursseihin ja eri diskurssien kytkeytyvän yhteen. Hän sanoo niiden välillä olevan myös jännitteitä. Fairclough kuvaa diskurssien sekoittumista intertekstuaalisuuden käsitteellä. Intertekstuaalisuus

tuottaa Faircloughin mukaan teksteihin ristiriitaisuuden voimavaraa. Fairclough tarkentaa tätä selittämällä, että kun diskurssit ovat luonteeltaan risteytyviä, ne eivät ole muuttumattomia ja ehdottomia.

2.3 Diskursiivisesti rakennettu luontomatkailu

Tutkielmassa tarkastellaan luontomatkailua diskurssintutkimuksen näkökulmasta. Tämä tarkoittaa sitä, että lähtökohtana on ajatus, että luontomatkailu on diskursiivisesti tuotettu. Näin luontokuvaukset ovat kielellisten ja siten myös diskursiivisten valintojen tulosta. Esimerkiksi aineistossa luontoa tuotetaan maantieteellisesti Pohjois-Lappia kuvaavilla luontomatkailusivustoilla kolmen luontodiskurssin keinoin, ja nämä diskurssit näkyvät myös kielenkäytössä. Luontomatkailuun liittyvät luontodiskurssit tuottavat luonto-, ihmis- ja luontosuhderepresentaatioita. Tuulentien (2002: 84) mukaan kuvaukset luonnossa olemisesta sekä heijastavat että rakentavat kulttuuria ja sosiaalista todellisuutta. Lehtinen ja Rannikko (2003: 242, 246) toteavatkin, että tieto luonnosta on tyystin sosiaalista. Tällä he tarkoittavat sitä, että tietoon liittyvät käytännöt ovat yhteydessä kulttuurisiin tapoihin jäsentää tietoa, ja luontokin käsitetään vain yhteiskunnallisissa suhteissa.

Valkosen (2004: 226–228; 2011: 197) mukaan luontoa koskeva kielenkäyttö rakentaa luonnosta aina tietynlaisen sen mukaan, mitä tarkoitusta sen halutaan palvelevan. Näin vaikutetaan käsityksiin siitä, millainen mahdollisuus tai mahdottomuus luonto kulloinkin on yhteiskunnalle. Hän sanoo esimerkiksi, että Lappi-representaatioihin vaikuttavat aina kulttuuriset tavat nähdä ja tarkoitukset näyttää Lappi ja luonto tietyllä tavalla. Kuvaukset perustuvat hänen mukaansa osittain alueen aineelliseen olemukseen, mutta kytkentä ei suinkaan ole hänen mukaansa suora, vaan esimerkiksi turismissa luonnolle annetaan erityisiä merkityksiä. Saarisen (2006: 10–12) mukaan Lapin merkityksenannosta käydään kamppailua, ja valtataistelussa jotkin merkitykset, mielikuvat ja niiden taustalla toimijat ja arvoasetelmat menestyvät yhteiskunnallisessa merkityksenantoprosessissa paremmin kuin toiset. Berglund (2003: 34) sanoo, että luontoon on liitetty myös keskenään ristiriitaisia käsityksiä riippuen ajasta, paikasta ja poliittisesta tilanteesta. Jaworski ja Thurlow (2010: 227) näkevät turismin olevan syvästi semioottinen teollisuudenala, joka on sitoutunut tuottamaan, tuotteistamaan ja representoimaan kulttuurien erilaisuutta. He näkevät näin kielen oleellisenä resurssina kulttuurien ja niiden välisten erojen tuottamisessa.

Valkosen (2004: 226–227) mukaan Lappia on esimerkiksi kulttuurissamme representoitu tyypillisesti suurena ja äärevänä. Tämäkään kuvaus ei ole hänen mukaansa objek-

tiivinen topografinen tosiseikka, vaan diskursiivisten valintojen tulosta. Myös Saarinen (2006: 14–18) sanoo Lapista muotoutuvien käsitysten olevan diskurssien avulla tuotettuja, ja eri diskurssit sekä kuvaavat että muokkaavat Lapin olemusta. Hän esittää diskursseihin liittyvän poliittista, taloudellista ja sosiokulttuurista merkityksenantovoimaa, ja ne rakentavat ja muuttavat sosiaalista todellisuutta. Hän näkee diskurssit myös historiallisina ja dynaamisina: nykymerkitysten rinnalla on samanaikaisesti jäänteitä aiemmista merkityksistä sekä viitteitä tulevista sisällöistä.

Saarinen (2002: 20) toteaa, että luontomatkailuun liittyvässä kielenkäytössä korostetaan aitoutta ja monipuolisuutta tärkeänä luontoelämysten syntyemisessä. Myös Tuulentien (2002: 74–79, 86–87) mukaan luontoturismi on nyky maailmassa keskeinen aitouden ja itsen etsinnän keino. Hän sanoo modernilla ihmisellä olevan aitouden kaipuu, ja tuota aitoutta etsitään useimmiten irrottautumalla teollisen yhteiskunnan arkiympyröistä. Erilaiset kulttuurin tuotteet ja tarinat vaikuttavat Tuulentien mukaan siihen, että itseä etsitään juuri luontomatkailulla. Tällaisenaan luontoelämys on Tuulentien mukaan osittain sosiaalisissa ja kulttuurisissa käytänteissä rakennettuna. Hän puhuukin symbolisesta autenttisuudesta, jota edustavat esimerkiksi kansallismaisemat. Niiden lukutapa on hänen mukaansa erityisen voimakkaasti kulttuurisesti ohjailtu ja rakennettu niin, että luontokokemuskokemus olisi hallitsevan diskurssin mukainen. Simula (2012: 127) osoittaa luontoliikunnan representaatioita tutkiessaan, että oikea luonto määrittyy paikaksi, joka ei ole ihmisen tekemä tai jossa ihmiskäden jäljet eivät enää ole näkyvissä. Tuulentien (mts. 78) mukaan suomalaisessa kulttuurissa esimerkiksi Lappia tuotetaan oikeana ja aitona luontona. Myös Haila (2003: 185) sanoo länsimaisen kulttuurin liittyvän luontoon uskomuksia, joiden mukaan luonnollinen luonto löytyy vain erämaasta ja inhimillisen toiminnan ulkopuolelta. Toisaalta Tuulentien (mts. 77–78) mukaan symbolinen ja eksistentiaalinen autenttisuus kietoutuvat toisiinsa usein erottamattomina. Hän huomauttaa, että vaikka erilaiset instituutiot, kuten kansakunta, houkuttelisivat luontoelämykseen toistamalla symboleitaan eri yhteyksissään yhä uudestaan, kuitenkin ei voi täysin ennustaa, mistä ihmiset löytävät autenttisenä kokemuksena itsensä.

Luontomatkailua tarkastellessaan Tuulentie (2002: 75–77) siis erottaa toisistaan objektiivisen, symbolisen ja eksistentiaalisen aitouden. Objektiivisen autenttisuuden hän määrittelee olevan luontokohteiden autenttisuutta. Edellä kuvattu symbolinen autenttisuus taas on konstruktivistista autenttisuutta, eli siitä näkökulmasta kohteiden autenttisuus on sosiaalisesti tuotettua. Eksistentiaalinen autenttisuus taas liittyy luontomatkailijan henkilökohtaisiin tunteisiin. Objektiiviseen autenttisuuteen länsimainen yhteiskunta liittää Tuulentien (mts. 73–74) mukaan totuudellisen ja arvostuksen merkityksiä. Objektiivisen autenttisuuden näkökulmasta

on ratkaisevaa, ovatko turisteille tarjottavat näkymät aitoja. Merkitystä on esimerkiksi sillä, onko puut istutettuja vai ovatko ne olleet paikallaan aina. Saarinen (2006: 19–23) esimerkiksi sanoo turistidiskurssiin liittyvän vahvasti se, että media rakentaa kuluttajille luontokulisseja ja harhakuvitelmiä aidosta luonnosta. Tuulentie (mts. 75, 78) huomauttaa, että objektiivinen autenttisuus on kuitenkin aina suhteellista, kun nyky maailmassa ihmisen vaikutuspiiri ulottuu lähes kaikkialle.

Tuulentien (2002: 77) mukaan luontoelämyksessä on ennen kaikkea kysymys eksistentiaalisesta autenttisuudesta, joten tärkeintä ei hänen mukaansa olekaan objektiivinen aitous. Turistista autenttisuutta ajateltaessa hän pitää tärkeänä erottaa objektiivisen autenttisuuden eli turismikohteen ja turistisen kokemuksen autenttisuus toisistaan. Hän huomauttaa silti, että kohteiden autenttisuudella on toki vaikutusta turistin aitouden kokemukseen. Hän perustelee tätä sillä, että vaikka ihminen ohjailee luontoa yhä enemmän, luonto tarjoaa ihmisille erityisiä luontokokemuksia.

Hallet ja Kaplan-Weinger (2010: 5) sanovat turismin liittyvien diskurssien olevan identiteetin rakentamisen, edistämisen, tunnustamisen ja hyväksymisen diskursseja. Tällaiset diskurssit saadaan heidän mukaansa näkyviksi luomalla ja manipuloimalla tekstiä. Simulan (2012: 125, 128) mukaan turistisessa kielenkäytössä representoidaan ihmistä, joka nimenomaan syventyy yksinäisyyteensä ja miellyttäviin asioihin ja unohtaa sosiaalisen todellisuuden. Hän sanoo tutkimuksensa perusteella, että turistin luontokomeus ei niinkään suuntaudu ympäristöpoliittisiin pohdintoihin ja ekologisesti kestävämmien käytäntöjen kyseenalaistamiseen. Simulan (mp.) mukaan sen sijaan käytetään sananvalintoja, jotka rakentavat viestiä, että ihminen voi luonnossa olla ajattelematta yhteiskunnan epäkohtia. Simulan aineistossa korostuu yksinäisyyden representaatio luonnossa. Siinä viestitään, että vain omassa rauhassa ollessa voivat mieli ja aistit vapautua mietiskelyyn ja ajatusten selvittämiseen. Laajemmin tällaisen korostuksen voi nähdä liittyvän yhteiskunnan hyvinvointipainotukseen (Smith Maguire 2008). Williams (2003: 56) selittää, että turistisessa luontopuheessa myös ympäristö rakennetaan kokemusympäristöksi, joka on yhteiskunnan kehityssuuntien, velvoitteiden ja kamppailujen ulkopuolella. Berglundin (2003: 37) mukaan luonto voi määrittyä luonnossa pistäytyjän näkökulmasta myös menneen nostalgiseksi symboliksi.

Saarisen (2006: 19–20) mukaan luontomatkailuun liittyvissä diskursseissa ihminen representoituu kuluttajaksi, joka käy ulkopuolisena vieraisilla tietoisesti tuotetussa erämaatilassa. Turistidiskurssiin liittyy vahvasti luonnon tuotteistaminen. Näissä prosesseissa Saarinen pitää vaikutusvaltaisena mediaa, joka luo ihmisille mielikuvallisen luontosuhteen ilman, että ihmisillä on omakohtaisia suhteita alueisiin. Turistinen erämaa pitää sisällään käsi-

tyksen luonnosta hyödykkeenä, jota pyritään uusintamaan ja kuluttamaan. Saarinen (mp.) esittää, että esimerkiksi Lapin matkailumarkkinoinnissa yhdistetään usein modernin yhteiskunnan kuluttamisen ja elämisen mahdollisuudet mielikuviin vapaudesta, seikkailuista ja luontoelämyksistä. Nämä mielikuvat sopivat Uusitalon (2007: 9) luettelemiin matkailijan odotuksiin. Hän sanoo nimittäin, että turisti odottaa luontomatkallaan kokevansa jotakin eksoottista, tavallisuudesta poikkeavaa tai tuttuja asioita uudesta näkökulmasta.

Valkosen (2011: 195) mukaan luontomatkailussa luonto representoituukin juuri matkailupalvelun objektina. Tällaisessa kaupallisissa luontomatkailurepresentaatioissa korostetaan myös asiantuntijuutta (J. Valkonen & S. Valkonen 2014: 250). Myös Saarisen (2002: 19) mukaan luontomatkailumarkkinoinnissa elämysmatkailuun liitetään useita oheispalveluja ja tuotteita, kuten oppaat. Kielenkäytössä yhdessä muiden matkailutoimintojen kanssa nämä muodostavat kokonaisuuden, jossa luonto on tärkeä puite. Myös Rantalan, Tuulentien ja Valtosen (2013: 75–77) mukaan monet luontomatkailijat haluavat yhdistää modernin elämän mukavuudet ja luonnon tarjoaman erityisyyden, kuten sääolosuhteet. Kielenkäytössä ja käytänteissä luonto typistyy useimmiten teknologioiden hyödyntämisen puitteiksi.

J. Valkosen ja S. Valkosen mukaan (2014: 250) luontomatkailurepresentaatiot nostavat tyypillisesti esiin urheuden ja kestävyuden. Toisaalta Simulan (2012: 128) mukaan luontokokemuksia kuvaavassa kielenkäytössä luonto representoituu lepoa tuovaksi vastapainoksi. J. Valkosen ja S. Valkosen (mts. 248) esittävät, että kun matkailuyritys palveluineen suuntautuu näin tietynlaisille ihmisille, sillä voi ajatella olevan oma eriytynyt asemansa markkinoilla. Rantalan, Tuulentien ja Valtosen (2013: 77–79) mukaan tehotalousdiskurssi ja siihen liittyvä vaihtelunhalu ja elämyshakuisuus sekä yksinkertaisen olemisen diskurssi kamppailevat keskenään. He suosittelevat jälkimmäistä diskurssia, jossa luontoa pidetään mahdollisuutena pysähtyä ja mukautua luonnon rytmiin. Myös Borg ja Joutsenvirta (2015: 204–206) toivovat sellaisen maailmanhahmotustavan nousua, jossa luonnolla ja sen ihmiselle korvaamattoman tärkeillä prosesseilla on itsessään arvoa. Rantala, Tuulentie ja Valtonen (mp.) selittävätkin, että luontoon mukautuen ihminen voi saavuttaa erityisen luontokokemuksen. Heidän mukaansa lisääntyneet päiväkävijämäärät tuottavat kuitenkin painetta viedä tuotekehitystä suuntaan, joka tukee nopeaa luonnossa pistäytymistä, vaikka lappilaisessa luonnossa viipymisen syventäisi todennäköisesti luontosuhdetta.

2.4 Genre

Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 29, 35–37) sanovat kielenkäyttömme kuuluvan aina johonkin genreen. He toteavat, että koska merkitys nähdään diskurssintutkimuksessa kontekstisidonnaisena, on mahdollista tutkia samanaikaisesti sekä pieniä että isoja asioita. Tämä tarkoittaa heidän mukaansa esimerkiksi sitä, että yksittäistä ilmausta analysoidaan suhteessa siihen kontekstiin, jossa se ilmenee. Ilman kontekstia ei siis voida analysoida ja tulkita kielenkäyttöä, ja siksi se on tärkeä käsite diskurssintutkimuksessa. Yhtäältä kielenkäyttöä kehystää siis genrekonteksti, joka yhdistää yksittäisen tilanteen laajempaan kontekstiin. Rahtu (2014: 66) määrittelee genren olevan tekstin yksi merkityskerrostuma. Myös tässä tutkielmassa genre on aineistoa selittävä konteksti, jota käsitellään hyödyntämällä aiempaa tutkimusta.

Solinin (2012: 559) mukaan kriittisessä diskurssintutkimuksessa genrejä tarkastellaan sosiaalisina toimintatyyppinä. Samoin kuin diskurssit myös genre on siis sekä kielellinen että jaettu ja yhteisöllinen (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 41, 115). Fairclough (1992: 126; 1997: 101–104, 114) kuvaa tätä siten, että genret ovat kielenkäyttöyhteisössä hyväksytyjä ja tunnistettavia kielellisiä toimintatapoja. Hän osoittaa genren olevan kielenkäyttötapa, joka palvelee tiettyä sosiaalista käytäntöä. Pietikäinen ja Mäntynen (mts. 81–83, 88) sanovatkin, että genret ovat sosiokulttuurisia, ja kunkin genren normit opitaan ajan myötä yhteisöissä toimittaessa. He kuvaavat tätä prosessia siten, että sosiaalistuessamme genreen, jäsenämme myös, millainen toiminta siinä on tavanomaista, mahdollista tai mahdotonta. Genre vaikuttaa näin myös siihen, miten hahmotamme kielenkäyttöämme sekä odotuksiimme ja tulkintaamme siitä. Myös Rahtu (2014: 66) toteaa, että tietoisuuden tekstilajeista kasvetaan samalla, kun sosiaalistutaan kieliyhteisöön. Shoren (2014: 39) mukaan tekstissä ihmisten välinen toiminta tulee siis todelliseksi ja näkyväksi.

Tekstin tavoite nostetaan usein tärkeimmäksi tekstilajikriteeriksi (Swales 1990; Eggins & Martin 1997). Egginsin ja Martinin (mts. 236–247) mukaan genrejaottelussa näkyy se, että teksteillä on yhteiskunnassa erilaisia tehtäviä. Tutkimuksessaan he erittelevät tekstistä erilaisia toiminnallisia jaksoja. Nämä funktionaaliset jaksot ovat heidän mukaansa keskeisiä tekstien luokittelussa. He antavat esimerkin, että ohjeistavassa tekstissä voi yksi funktionaalinen jakso olla ohje ja toinen vaikkapa tämän motivointi. Swalesin (mts. 46–58) genremääritelmässä saman genren teksteillä on yhteinen päämäärä. Sen lisäksi hän näkee tieteellisiä artikkeleita tutkiessaan, että saman tekstilajin tekstit muistuttavat toisiaan muodoltaan, rakenteeltaan, tyyliltään, sisällöltään ja yleisöltään. Ilmausten kielellinen muoto voi kuitenkin Swa-

lesin mukaan vaihdella tekstistä toiseen, mutta niiden funktio on saman tekstilajin teksteillä sama. Yhteinen päämäärä ohjaa hänen mukaansa kielellisten piirteiden valintaa. Martin ja Rose (2012: 128–130) antavat prototyyppisiä esimerkkejä eri tekstilajeista ja niiden päämääristä, kun he luokittelevat tyypillisiä koulussa käytettäviä tekstejä genreperheisiin. Yksi genreperhe ovat heidän jaottelussaan kertomukset, toinen on tietoa välittävät, eli tietotekstit, ja kolmannessa tekstilajiperheessä on arvioivia ja kantaaottavia tekstejä.

Mäntysen ja Shoren (2006: 301) mukaan kommunikatiivisten päämäärien lisäksi genreä määriteltäessä on tärkeää ottaa huomioon myös kielelliset piirteet. Myös Pietikäisen ja Mäntysen (2009: 98–103) mukaan saman genren teksteillä on yhteinen ydintavoite, samankaltaisia funktioita sekä kielellistä samuutta. He sanovat, että genren toiminnan rakentumista kielellisesti voi tarkastella tekstityyppi-käsitteen avulla. Tekstityypit ovat kielenkäytöllä rakennettuja toimintoja, ja yhdessä genressä on monenlaista kielellistä toimintaa. Tekstityyppiyhdistelmät eivät kuitenkaan ole Pietikäisen ja Mäntysen mukaan sattumanvaraisia, vaan sosiokulttuurisesti aikojen saatossa muotoutuneita. He sanovat tekstityyppiä olevan kuvaileva, kertova, ohjaileva, argumentoiva ja erittelevä tekstityyppi. Aineistossani luontomatkaileusivustoilla käytetään runsaasti kuvailevaa tekstityyppiä, mutta sen lisäksi on myös erittelevälle tekstityypille ominaista ilmiöiden käsitteellistämistä sekä ohjailevaa tekstityyppiä, joka näkyy esimerkiksi erilaisin direktiivein. Pietikäisen ja Mäntysen (mts. 98–103) mukaan jokainen genre rakentuu sille tyypillisestä tekstityyppiyhdistelmästä. He sanovat, että tekstityypin lisäksi teksteissä saavat muotonsa erilaiset diskurssit, joita genreissä myös käytetään hyväksi. Esimerkiksi tämän tutkimuksen aineistossa sosiaalista toimintaa rakennetaan pyhä luonto -diskurssilla, vaivaton luonto -diskurssilla ja haastava luonto -diskurssilla.

Helasvuon (2008: 199–200) mukaan käsitykset jonkin tekstilajin ominaispiirteistä on sidottu kulloiseenkin historialliseen kontekstiin. Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 81, 86–87) sanovat myös genren ja kontekstin muokkaavan toisiaan. Toisaalta kun tuotamme tiettyyn genreen kuuluvaa tekstiä, toimimme sen normien mukaan. Näin genre on suhteellisen vakiintunut ja tunnistettava tapa rakentaa kielellistä ja kulttuurista toimintaa. Toisaalta tekstimme on ainutlaatuinen ja uusintaa genrelle ominaista toimintaa. Ventola (2006: 97–98) selittää genrejen vakiintuneisuutta ja kontekstia siten, että tietynlaisissa vuorovaikutustilanteissa, joissa tavoitteena on saavuttaa tietty päämäärä, käytämme kieltä hyvin ennakoitavilla tavoilla, vaikka emme sitä aina huomaisikaan. Kun tilanne ja tavoitteet muuttuvat, muutamme myös kielellistä käyttäytymistämme. Jokainen kielenkäytön genre etenee näin alusta loppuun tavalla, joka on juuri sille ominainen, vaikka jokaisessa genressä voikin olla paljon muuntelua siinä, kuinka se yksityiskohtaisesti toteutuu. Fairclough (1997: 78) painottaa hieman enemmän

muuntelua ja sanoo, että viestintätilannetta säätelevät tietyt normit, mutta samaan aikaan siinä luodaan uutta ja käytetään genren vakiintuneita resursseja uudella tavalla. Rahtu (2014: 79) ikään kuin summaa tekstilajin olevan pohjimmiltaan vakiintuneen ja vaihtelevan vuoropuhelua.

Pietikäisen ja Mäntynen (2009: 37) mukaan kontekstin pohtiminen on aina osittain tutkijan rakennelma siitä, miten hän näkee tietyn kielenkäytön ja sitä ympäröivän kontekstin. Myös Mäntynen (2006: 47) sanoo analyysitavan jonkin verran vaikuttavan siihen, mihin genreen teksti päädytään luokittelemaan. Mäntynen ja Shore (2006: 302) toteavat, että tekstin nimityksen, totuttujen luokitusten tai julkaisukontekstin luomat odotukset saattavat muuttua, kun tarkastellaan tekstiä ja sen kielellisiä valintoja lähemmin. Samoin kielen tarkastelu voi johtaa harhaan, ellei tekstiä tarkastella kontekstissaan. Myös Fairclough (1997: 103) sanoo, että siitä mihin genreen jokin yksittäinen kielenpiirre viittaa, voidaan hyvinkin esittää useanlaisia tulkintoja.

Mäntynen ja Shore (2006: 283–284) sanovat, että monet tekstilajimääritelmistä perustuvat ajatukseen vakiintuneisuudesta, vaikka toisaalta tekstilajien sekoittuminen ja eri lajien rajojen hämärtyminen on yksi tekstilajikentän ominaisuus. Mäntynen ja Shore (mts. 283) luettelevat, että esimerkiksi tekstilajin rakennetta ja nimeä, kontekstipiirteitä, kuten julkaisupaikkaa, kirjoittajaa, lukijaa ja ulkoasua sekä kielellistä rekisteriä pidetään tekstilajisidonnaisina. Mäntynen (2006: 63) selittää tekstilajitutkimuksen ongelmana kuitenkin olevan, että tutkittavana on yleensä melko tarkkarajaisia, usein institutionaalisia tekstejä. Ne ovat tarkasti normitettuja ja tukevat siten ajatusta prototyyppisyydestä. Mäntynen ja Shore (mts. 283–284, 301–302) sanovat, että päämäärä tekstilajin määrittely- ja nimeämisperusteena voi kuvata lajia ja sitä edustavia tekstejä osuvasti, mikäli kyse on vakiintuneesta sosiokulttuurisesta toiminnasta ja tekstilajista, kuten tieteellisestä artikkelista. Kaikkiin teksteihin tämä kriteeri ei kuitenkaan sovi, sillä yhdellä tekstillä voi olla hyvin monenlaisia päämääriä ja vuorovaikutuksellisia tavoitteita. He osoittavat, että tekstilajien sekoittuminen ja eri lajien rajojen hämärtyminen vaikuttaa olevan jopa tekstilajikentän ominaisuus. Siksi interdiskursiivisuus ja hybridiys selittävät heidän mukaansa monien tekstien ristiriitaisia piirteitä, kuten sitä, että yksittäistä tekstiä ei ole helppo luokitella tiettyyn lajiin kuuluvaksi. Solin (2012) tutkii uutta ja vakiintumatonta, yliopistossa käytettävää viranhakuportfoliogenreä. Tässä tutkimuksessaan hän painottaa genre-käsitteen sosiaalisuutta. Ennakoitavien kielellisten piirteiden ja luokkien sijaan hän pitää olennaisena ulottuvuutena esimerkiksi genren käyttäjiä, käyttöä, genremuutosta sekä genrejen sekoittumista.

Myös Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 104, 115) toteavat, että genrejen rajat muuttuvat ja liikkuvat, ja genret saattavat sekoittua, minkä vuoksi jostakin genrestä voi olla vaikea sanoa, mihin genreen se kuuluu. Fairclough (1997: 117–118; 2004: 34–35, 69) kuvaa samaa ilmiötä sanoessaan, että teksti voi olla intertekstuaalinen sekoitus, jossa eri genret sulautetaan toisiinsa hankalasti havaittavalla tavalla. Hänen mukaansa genrejen sekoittuminen ei ole esimerkiksi mediateksteille epätavallista, vaan tekstit ovat useimmiten heterogeenisiä. Tällä hän tarkoittaa sitä, että ne eivät edusta vain yhtä genreä vaan käyttävät hyväkseen eri genrejen käytänteitä. Fairclough antaa esimerkin, että teksti saattaa hyödyntää vaikkapa mainosgenreä, artikkeligenreä ja turistiopasgenreä.

Pietikäisen ja Mäntynen (2009: 129, 134) mukaan sekoittuminen on ominaista mainosgenreille. He kuvaavat mainosgenreille olevan tyypillistä hyödyntää muita genrejä ja siten uudistaa itseään jatkuvasti. Myös Rahtu (2014: 70) toteaa mainosten sisällyttävän itseensä tyypillisesti useita eri genrejä. Jaworskin ja Thurlowin (2010: 233) mukaan turismiin liittyvät tekstit tuovat genrejä, tyylejä ja rekistereitä uusiin konteksteihin, lainautuvat ja sekoittuvat. Middleton ja Clarke (2001: 275–276) tutkivat matkailumarkkinoinnissa käytettäviä painettuja tekstejä ja toteavat niiden olevan toisaalta mainostekstejä ja toisaalta tietoa välittäviä tekstejä. Niissä voi olla esimerkiksi mainosgenreille tyypillisiä piirteitä, kuten runsasta myönteisten adjektiivien käyttöä (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 134). Hornerin ja Swarbrooken (2005: 206) mukaan markkinoiville teksteille on luonteenomaista muutenkin kuvaileva kieli ja houkuttelevien representaatioiden rakentaminen. Mainosgenreen viittaa usein myös kohdentaminen *sinä*-pronominilla, lukijan suora puhuttelu ja ominaisuuksien kuvailu (Kuikka 2009: 55; Solin 2009: 263, 265).

Genrejen sekoittuminen saa aikaan esimerkiksi sen, että tekstillä on yhden tavoitteen sijaan monta tavoitetta (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 129). Rahtu (2014: 70) selittää, että harva teksti suorittaa vain yhtä tehtävää. Genrejen sekoittuminen todentaa Pietikäisen ja Mäntynen (mts. 104, 134) mukaan sosiaalisen toiminnan moninaisuutta. Sekoittuminen kertoo heidän mukaansa jotakin myös sosiaalisista muutoksista tai sosiaalisen toiminnan ja tavoitteiden tai tilanteiden päällekkäisyydestä. Myös Remeksen (2006: 317) mukaan diskursiintutkimuksessa genre-käsite selittää sosiaalista todellisuutta. Esimerkiksi samaan aikaan kun halutaan asiakkaita, pyritään kohentamaan hyvinvointia, tarjoamaan luontoelämyksiä ja lähentämään luontosuhdetta sekä suojelemaan luontoa.

2.5 Affektisuus kielen piirteenä ja suhtautumisen teoria

Suhtautumisen teorian mukaan kielenkäyttömme ilmaisee aina asennoitumista maailmaan ja ilmiöihin, joista puhumme (Martin & White 2005: 1, 92). Martin (2000: 145) kuvaa *appraisal*-termillä kielenkäytön semanttisia resursseja, joilla välitetään tunteita, arvioita ja arvoja. Isossa suomen kieliopissa affektisilla ilmauksilla tarkoitetaan kaikkia kielenaineksia, joilla puhuja voi osoittaa suhtautumistaan tai asennoitumistaan puheena olevaan asiaan tai puhekumppaniinsa (VISK § 1707). Myös Visapää (2013: 526–527) sanoo, että affektisen kielen keinoina voidaan pitää esimerkiksi interjektioita, kirosanoja, kiteytyneitä konstruktioita tai prosodiaa, mutta toisaalta kaikki kielenkäytön keinot voivat mahdollisesti toimia myös affektin välineinä. Juvosen (2007: 431) mukaan suhtautumisen teoria kiinnittää huomiota siihen, millaisin kielellisin resurssein kielenkäytössä ilmaistaan tunteita, mieltymyksiä ja arvioita. Lisäksi keskeistä on tarkastella, miten lukijaa ohjataan olemaan kirjoittajan kanssa samaa mieltä.

Martinin ja Whiten (2005: 1, 38; Juvonen 2007: 432) kehittänyt suhtautumisen teoria jakautuu alasysteemeihin. Näitä ovat asennoituminen, sitoutuminen ja asteittaisuus. Asennoituminen-termillä tarkastellaan tunteiden, inhimillisen käytöksen ja erilaisten asioiden ja esineiden arviointia. Sitoutumisen käsitettä käytetään puolestaan silloin, kun eritellään suhtautumisen lähteitä, ja esimerkiksi modaaliset kielenaineokset liittyvät tähän. Asteittaisuus taas kuvaa sitä, kuinka tarkkana tai pontevana arviointi välittyy. Suhtautumisen teoria kuuluu Martinin ja Whiten kuvauksessa systeemis-funktionaalisen kieliteorian interpersoonaiseen meta-funktioon. Shore (2014: 57) kuitenkin sanoo, että samaan aikaan tuotetaan sekä ideationaalisia että interpersoonaisia merkityksiä. Syntyviin representaatioihin vaikuttaa siis se, että niitä tuotetaan värityneillä ilmauksilla.

Martinin ja Whiten (2005: 56) mukaan asia-arvottamisessa voidaan määrittää esimerkiksi luonnonilmiöiden arvoa. Katajamäki (2006: 100) sanoo, että asennoitumista välittävä sanasto voidaan usein luokitella positiivisia ja negatiivisia konnotaatioita herättäviin sananvalintoihin. Valkosen (2004: 228) mukaan luonnosta pyritään kielenkäytöllä rakentamaan tietynlainen ja tiettyä tarkoitusta vastaava objekti ja näin vaikuttamaan käsityksiin siitä, millainen mahdollisuus tai mahdottomuus luonto kulloinkin on yhteiskunnalle. C. Hall (2000: 193) toteaaakin, että matkailumarkkinoinnissa matkailukohteet esitetään mahdollisimman vetovoimaisina.

Markkulan (2000: 19–20) mukaan mainonnan tehtävänä on edesauttaa tavaroiden ja palveluiden menekkiä. Siksi niissä pyritään luomaan mainostetuista tuotteista ja palveluista mahdollisimman myönteistä ja haluttavaa kuvaa. Kuikka (2009: 37) toteaa, että mainoksilla pyritään vetoamaan lukijan ajatteluun, tahtoon tai tunteisiin. Markkulan (mts. 19–20, 29) mukaan esimerkiksi tuotteen laatua korostavien ylisanojen, kuten superlatiivi-ilmausten ja muiden kuvailevien sanojen käyttö mainoksissa voi olla hyvin vetoavaa. Aineistossa luontoa määritetään esimerkiksi superlatiivin sisältävällä substantiivilausekkeella *puiston komein maisema*. Tunteisiin vetoavaa on myös muiden kuvallisten keinojen käyttö. Seuraavassa aineistoesimerkissä on esimerkiksi kielikuva *mäntyvanhus: kilpikaarnaisten mäntyvanhusten keskellä kulkiessa*. Puustisen ja Rouhiaisen (2007: 235) mukaan hyvä matkailuesite kaihtaa tavanomaisia ja tylsiä ilmauksia. Rantala (2011: 14) kuvaa matkailun edustajien tuovan esille esimerkiksi metsän maisemallista arvoa ja elämyksellisyyttä. Näin luonto representoituu houkuttelevana paikkana.

Martinin ja Whiten (2005: 42–43, 45, 52–53, 60) mukaan asennoitumista välittävällä sanastolla voidaan arvottaa myös inhimillisiä ominaisuuksia. Heidän mukaansa ihmistenkin arvottaminen riippuu sosiaalisista ja kulttuurisista arvoista. Markkulan (2000: 29) mukaan representaatioillaan mainokset voivat vaikuttaa ihmiskuvaan eli käsityksiin siitä, millaisia naisten, miesten tai lasten tulisi olla. Tämän tutkielman analyysi osoittaa, että eri diskurssit representoivat affektisin ilmauksin ihmistä. Esimerkiksi haastava luonto -diskurssissa ihmistä representoidaan *rohkea*-adjektiivin superlatiivimuodolla *rohkeimmat*. Ison suomen kieliopin mukaan asenneadjektiivien ilmaisema ominaisuus riippuu puhujan käsityksistä ja mielipiteistä (VISK § 605). Myös Karvinen (2014) toteaa, että juuri tällaiset suhteellista ominaisuutta ilmaisevat adjektiivit voivat kertoa puhujan subjektiivisesta arvottavasta asenteesta. Suhtautumista ilmaisevilla sananvalinnoilla luodaan luontoon kussakin diskurssissa tietynlainen ihminen.

Kolmas asennoitumisen ryhmä suhtautumisen teoriassa on tunteiden ilmaiseminen (Juvonen 2007: 432). Toisin kuin suhtautumisen teoriassa Ison suomen kieliopin mukaan asennoitumisen osoittaminen on eri asia kuin tunteen ilmaiseminen. Esimerkiksi tunnekausatiivilauseet, kuten *minua harmittaa*, eivät ole Ison suomen kieliopin mukaan affektiivisiä. (VISK § 1711.) Martinin ja Whiten (2005: 46–47) mukaan tunteen voi esittää esimerkiksi kuvailemalla osallistujia jollakin määreellä (*viihtyville vaeltajille*) tai kommenttina (*valitettavasti hänen täytyi mennä*). Teksti voi myös nostaa tunteen syyn esiin tai jättää sen mainitsematta.

Martin ja White (2005: 18–25) selittävät tulkinnan kontekstisidonnaisuutta siten, että jos teksti alkaa arvottavasti latautuneilla ilmauksilla, myös myöhempi teksti käsitetään usein samoin latautuneeksi. Shore (2012: 177) kuvaa samaa sanoessaan, että alun suhtautumista ilmaiseva sana on ikään kuin koko tekstin lukuohje ja sävyttää tekstin siten asenteellisesti. Karvinen (2014) selittää affektisen tulkinnan kontekstisidonnaisuutta siten, että sellaiset sanat ja ilmaukset, joita joissakin tekstilajeissa pidetään affektisina, eivät välttämättä ole affektisia kaikissa tekstilajeissa ja -yhteyksissä.

Sitoutumisen analyysissa tarkastellaan suhtautumisen lähteitä tai ääniä, jotka liittyvät kulloiseenkin arviointiin (Juvonen 2007: 432). Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 127) sanovat, että diskurssintutkimuksessa moniäänisyys käsitetään yhdeksi representaation keinoksi. Juvosen (2014: 21) mukaan tekstille on luonteenomaista rakentaa suhdetta sen ajateltuun vastaanottajaan, ja näin teksti on vuorovaikutusta. Martinin ja Whiten (2005: 92–102, 113, 135) mukaan teksteihin syntyy oletamus vastaanottajasta, jonka ajattelutavalle voidaan joko antaa tekstissä tilaa tai supistaa sitä. Tällainen vuorovaikutus lukijan kanssa muovautuu tekstin edetessä. Martin ja White määrittelevät yksiäänisiksi tekstit, joissa ei osoiteta, että asiaan voi suhtautua monella tavalla, ja siitä voi olla useanlaisia käsityksiä. Taas moniääninen ja dialoginen teksti ilmaisee jollakin tavalla, että on myös toisin ajattelemisen mahdollisuus. Samaa kuvaa Shore (2014: 58), kun hän sanoo, että tieto voidaan tuottaa varmana ja yksiäänisenä tai epävarmana ja moniäänisenä. Ison suomen kieliopin mukaan eri äänien lähteisiin voidaan viitata esimerkiksi persoonapronomineilla (VISK § 106, 107). Suomen kielessä persoonan ilmentämisen kieliopillisia keinoja ovat persoonapronominit, verbin persoonapäätteet ja omistusliitteet (Helasvuo 2008: 187). Martin ja White (mts. 38, 109–111) tarkastelevat tekstin toimijoiden dialogista suhdetta myös analysoimalla modaalisuuden keinoja. Dialogista sitoutumista osoitetaan esimerkiksi käyttämällä deonttista modaalisuutta.

Asteittaisuus kuvaa suhtautumisen teoriassa sellaisia kielenaineiksia, joilla kirjoittaja vahvistaa, heikentää, tarkentaa tai pehmentää ilmaisuaan (Martin & White 2005: 152–153). I. Mikkonen (2010: 66) kuvaa asteittaisuutta intensiteetin käsitteellä ja sanoo, että sitoutumisen ja asennoitumisen ilmausten intensiteettiä voidaan vahvistaa asteittain tai verrata sitä muihin. Tällainen vertaava ja vahvistava ilmaus aineistossa näkyy esimerkiksi seuraavassa substantiivilausekkeessa: *vertaansa vailla olevien maisemien*. Tällä representoidaan maisemia ainutlaatuisina. Ison suomen kieliopin mukaan intensiteettisanat ilmaisevat subjektiivisia aste-tulkintoja (VISK § 666). Asteittaisuutta ilmaistaan myös esimerkiksi *tuskin*-partikkelilla, joka osoittaa kielteisen vaihtoehdon todennäköisyyttä ja varauksellista kieltoa (VISK § 1626). Ai-

neistossa se näkyy lauseessa: *Lemmenjokilaakson rinteitä verhoaa vanha mäntymetsä, jonka veroista tuskin muualta maasta löytyy.* Myös tähän liittyy ainutlaatuisuuden representaatio.

Whiten (2011: 17) mukaan puhujan suhtautumista kuvattuun asiantilaan voivat osoittaa myös se, mitä niistä tuodaan esille, vaikka sananvalinnat sinänsä olisivatkin neutraaleja. Tekstissä esiin nostetut seikat saattavat siis ohjata lukijaa suhtautumaan tekstiin tietyllä tavalla, vaikka siinä ei olisikaan mitään suhtautumista ilmentävää sananvalintaa. Esimerkiksi luonto voi representoitua luontomatkailusivustoja lukevan mielessä houkuttelevana siksi, että luonnosta kerrotaan lukijaa miellyttäviä asioita. Esimerkiksi sen sijaan että kerrottaisiin vaikkapa vesi- tai räntäsateesta, kerrotaankin ruskan ajan värikkydestä.

3 AINEISTO, TUTKIMUSKYSYMYKSET JA MENETELMÄT

Tässä luvussa kuvataan tutkimusaineisto ja siihen liittyvät rajaukset. Sen lisäksi esitetään analyysimetodi. Analyysi on seuraavassa pääluvussa, luvussa neljä.

3.1 Aineiston kuvaus ja rajaukset

Tutkielmassa tarkastellaan luontodiskursseja sekä niissä syntyviä luontorepresentaatioita. Aineistona on kolme internetsivustoa, jotka ovat suuntautuneet luontomatkailuun. Sivustot ovat <http://www.luontoon.fi/lemmenjoki>, <http://www.korpikartano.fi/> ja <http://visitinari.fi/fi/>. Maantieteellisesti ne kuvaavat kaikki Suomen Pohjois-Lappia ja siellä Inarin ja Kittilän aluetta. Tällaisenaan aineisto on toisaalta rajattu tiettyyn maantieteelliseen paikkaan ja toisaalta mediaan. Verkkosivustot ovat julkisia, ja siten kaikkien saavutettavissa. Tosin internet ei toisaalta ole kaikkien ulottuvilla (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 47). Metsätutkimuslaitoksen (2012: 14) mukaan kyse on luontomatkailusta, kun ulkoilu sisältyy matkaan, joka tehdään vakinaista asuntoa tai vapaa-ajan asuntoa lähellä olevaa luontoa kauemmaksi. Saarisen (2002: 12) määritelmä on hiukan tätä tarkempi, kun hän sanoo, että luontomatkailussa matkailun vetovoimaisuus ja eri toiminnot perustuvat luonnonympäristöön ja siellä toteutettavaan toimintaan. Nämä molemmat luonnehdinnat sopivat hyvin tämän tutkielman luontomatkailun määritelmiksi.

luontoon.fi-sivusto kuvaa itseään sivustollaan luontoretken aloituskohdaksi, joka tarjoaa ajantasaiset tiedot Metsähallituksen retkikohteiden palveluista. Lemmenjoki on retkikohteiden ja kansallispuisto, jota esitellään internetosoitteessa [luontoon.fi/lemmenjoki](http://www.luontoon.fi/lemmenjoki). Lemmenjokisivustolla kuvataan alueen luontoa, mahdollisia retkeilyrakenteita, reittejä sekä siellä so-pivaa toimintaa. Olen käyttänyt luontoon.fi-internetsivustoa aiemmin ennen tutkimusprosessini alkua vaellusreittejä suunnitellessani, joten se on minulle jonkin verran tuttu jo ennestään.

Lemmenjoki-sivuston tekstit on otettu talteen 18.2.2016, joten sen jälkeen sinne tehdyt mahdolliset muokkaukset eivät näin näy analyysissä. Sivusto on laaja, joten aineiston keräämisen yhteydessä on tehty joitakin rajauksia. Aineiston rajaamista ovat ohjanneet sekä

tutkimuskysymykset että aineiston kattavuus. Kattavuudella tarkoitan sitä, että se on tyypillinen osa verkkosivuston tekstikokonaisuutta. Ensin valitsin, jotka kuvaavat eniten luontoa. Halusin tarkastella myös ihmistä luontokuvauksessa ja ihmisen ja luonnon välistä suhdetta. Näistä syistä aineiston ulkopuolelle jäi sellaisia tekstejä kuin Lemmenjoen yleisimmät kysymykset, Lemmenjoen historia ja Lisätietoja Lemmenjoesta. Näissä teksteissä luonto ei mielestäni ole fokuksessa. Aineistoa rajatessani luontokäsitykseni on ollut hyvin samantapainen kuin Komppulalla (2002: 46). Tutkimuksessaan Komppula tarkoittaa luonnolla pääasiassa rakentamatonta ympäristöä, johon kuuluvat kasvit, eläimet, metsät, vesistöt, pinnanmuodot ja ilmasto-olosuhteet. Komppula sanoo suomalaisten yleisimmin ymmärtävän ja määrittelevän luonnon näin.

Korpikartano-sivusto on Inarissa toimivan luontomatkailuyrityksen verkkosivusto. Yritys toimii entisen koulun tiloissa. Internetsivustolla asiakkaille suunnataan toimintaa Lumen maa -, Revontulien loimu -, Sulan maan aika -, Ruskan taika- ja Mitä muuta -osioissa. Lisäksi internetosoitteessa on tietoa majoituksesta, ravintolasta ja yrityksestä. Sivustolla on myös linkki blogiin ja yrityksen yhteystiedot. Korpikartano-sivustolla tarjotaan mahdollisuutta harrastaa perinteisiä luontoliikuntalajeja ja luonnossa olemista omin päin sekä maksullista ohjelmapalvelutoimintaa.

Korpikartano-sivuston tekstit on otettu internetsivustolta talteen 8.2.2016. Siksi tämän jälkeen verkkosivustolle tehdyt mahdolliset muutokset eivät ole mukana analyysissa. Sivusto on monikielinen, mutta suomen kielen opiskelijana analysoin vain suomenkieliset tekstit. Myös tämän sivuston tekstejä valittaessa noudatettiin tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiä. Käytännössä tämä näkyy tälläkin sivustolla siinä, että mukana ovat sellaiset tekstit, joissa representoidaan luontoa. Aineistoon ei siten kuulu esimerkiksi Majoitus-niminen teksti, koska siinä ei kuvata luontoa, vaan hotellin huoneita.

Myös Visitinari on inarilainen ohjelmapalveluyritys, joka tarjoaa verkkosivuiltaan asiakkailleen erilaisia opastettua ja ohjattua toimintaa ja luonnossa. Internetsivustolla tekstit ovat Majoitus, Aktiviteetit, Kuljetukset, Paketit, Koe Inari ja Ota yhteyttä -välilehdillä. Tältä sivustolta aineisto on kerätty 10.3.2016, joten tässä tutkielmassa on mukana tuolloin sivustolla olleet tekstit. Luontoa kuvataan Aktiviteetit, Paketit ja Koe Inari -osioissa, joten siksi niissä olevat tekstit on valittu mukaan analyysiin.

Tällaisenaan tutkimusaineisto on määrältään noin 50 verkkosivua. Näiden sivujen tarkat internetosoitteet on luettelona tutkielman lopussa. Tutkimusaineistoon kuuluvilla internetsivustoilla on erimittaisia tekstejä. Esimerkiksi Lemmenjoki-sivuston tekstit ovat pi-

dempä kuin kahden muun sivuston tekstit. Toisaalta näitä Lemmenjoki-sivuston verkkosivuja on aineistossa määrällisesti taas vähemmän kuin kahden muun sivuston tekstejä.

Tutkielmassa analysoidaan ainoastaan tekstiaineistoa. Analysoimillani sivustoilla teksti onkin tulkintani mukaan hallitseva resurssi merkitysten tuottamisessa, mutta sen lisäksi usean tekstin yhteydessä on myös kuva. Lisäksi esimerkiksi Visitinari-sivustolla on erikseen koottu kuvia Kuvagalleria-välilehdelle, jossa luonnollisesti merkityksiä tuotetaan ainoastaan kuvin. Kielentutkimustaustani vuoksi jätin tämän osion tutkielman ulkopuolelle. Kokonaan kuvien sivuuttamiseen tutkielman analyysissä päädyttiin ennen kaikkea siksi, että analyysi on yksityiskohtaisen tarkka, joten Pro gradun laajuudessa tutkielmassa voi analysoida vain aineistosta keskeisimpiä merkityksen tuottamisen keinoja. Näin jätettiin kuvien analysoimisen tästä tutkielmasta pois, ettei analyysini paisu liian suureksi. Toisaalta kielenopinto-taustani on voinut vaikuttaa tulkintaani tekstin ensisijaisuudesta tässä multimodaalisessa aineistossa. Toisin tekstiaineistoa voidaan pitää tässä tapauksessa relevanttina rajausvalintana jos senkin ansioista, että sitä käytetään tutkittavana olevilla luontomatkailusivustoilla niin runsaasti: kirjainmerkit vievät useissa teksteissä enemmän tilaa kuin kuvat. Uskon, että ilman kuviakin riittävän laajan aineiston avulla pystytään vastamaan tutkielman tutkimuskysymyksiin: tarkastelemaan diskursseja ja nimeämään ne sekä erittelemään ja tulkitsemaan niissä muodostuvia representaatioita. Analyysin avulla pyritään saamaan tietoa myös tutkimuksen tutkimusilmiötä yleisemmin kielen ja sosiaalisen todellisuuden välisestä kytköksestä, eli tutkielman teoreettisesta ilmiöstä.

3.2 Analyysimenetelmä

Tämä tutkielma on diskurssintutkimusta sekä sellaisenaan laadullista tutkimusta. Diskurssintutkimus laadullisena tutkimuksena tarkastelee, miten merkityksiä rakennetaan sosiaalisesti ja kielellisesti toimimalla. (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 139–140.) Koska tästä näkökulmasta tutkielmassa pyritään analysoimaan ja tulkitsemaan sekä kielellistä toimintaa että siihen liittyvää sosiaalista toimintaa, metodiksi on valittu sellainen näkökulma, jossa tutkijaa ohjataan huomioimaan samanaikaisesti sekä kielellistä että muuta sosiaalista toimintaa.

Remeksen (2006: 316–317) mukaan diskurssianalyysissä on kolme vaihetta. Ensimmäiseksi hänen mukaansa etsitään merkkejä diskursseista ja sen jälkeen kootaan nämä merkit merkityksiksi. Kolmantena merkitykset taas kootaan ajattelutavaksi. Remeksen mukaan tässä prosessissa lähdetään liikkeelle ilminäkyvästä ja edetään kohti abstraktia olemassaolon filosofiaa. Tämän tutkielman analyysiprosessissa käydään läpi nämä kolme vaihetta.

Nämä vaiheet esitetään lukijalle analyysitekstissä vain eri järjestyksessä: alussa nimetään diskurssit ja sen jälkeen tarkastellaan niissä syntyviä representaatioita ja sitä, miten nämä eri diskurssit lingvistisesti aineistossa realisoituvat. Samaan tapaan kuin Remes Ilmonen (2015: 135) kuvaa diskurssianalyysin metodina toimivan siten, että analyysiprosessissa yksilöllinen kielenkäyttö sulautetaan osaksi yleisempiä diskursseja, joilla sosiaalista todellisuutta tuotetaan. Tämän tutkimuksen analyysissä tehdään juuri siten, että tulkitaan kielenkäytön taustalla vaikuttavan ja niissä ilmenevän diskursseja, jotka tuottavat sosiaalista toimintaa.

Myös Faircloughin (1992; 1997: 31, 84, 138; 2004: 73) kriittisessä diskurssianalyysissä teksti analysoidaan osana diskursiivisia ja sosiaalisia käytänteitä. Fairclough kuvaa kielenkäytön ja diskurssin välistä suhdetta siten, että kielelliset piirteet ovat tekstissä olevia jälkiä diskursseista. Samoin kuin Faircloughilla myös tässä tutkielmassa diskurssi on laaja ja merkittävin näkökulma. Teksti analysoidaan näin osana diskursiivisia käytänteitä siten, että osoitetaan, että nimetyt diskurssit näkyvät tutkimuksen aineistossa. Faircloughin (1992) diskurssianalyysimalli jakaa diskurssin tekstuaaliseen, diskursiiviseen ja sosiaaliseen tasoon, jotka ovat sidoksissa toisiinsa. Myös tässä tutkielmassa eritellään kielen ja diskurssien lisäksi analyysissä, miten diskurssit tuottavat vaikutusvaltaisia kuvauksia sosiaalisesta todellisuudestamme. Tekstiä analysoidaan erilaisin lingvistisin käsittein. Diskursiivista ulottuvuutta taas kuvataan kolmella eri diskurssilla sekä yhteiskunnallista ja sosiaalista ulottuvuutta tuodaan esiin representaatio-käsitteellä. Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 18) sanovat, että jo yksittäinen kielenkäytön palanen rakentaa omalta pieneltä osaltaan kuvaa puheena olevasta ilmiöstä ja laajemmin koko ympäröivästä yhteiskunnasta.

Pietikäisen ja Mäntysen (2009: 157) mukaan aineisto on diskurssintutkimuksessa avainasemassa. Tutkimusotteeni on diskurssintutkimusta ja aineistolähtöistä. Tämä näkyy analyysimetodissa siten, että siinä ei katsottu tietyn, ennalta määritellyn kielenaineuksen funktiota, vaan tarkasteltiin, millä kielenpiirteillä luontokuvausta rakennetaan aineiston teksteissä. Tiedyt kielenpiirteet määräytyivät aineiston ja tutkimuskysymysten mukaan. Heikkinen (2009: 24) sanoo jokaisen kielellisen elementin osallistuvan merkityksenantoon ja tulkinnan tuottamiseen tekstistä. Myös tässä tutkielmassa nähdään, että jokainen kielellinen valinta tuottaa merkityksiä ja vaikuttaa representaatioihin, mutta kaikkia yksityiskohtia ei voi kuitenkaan teksteistä analysoida. Tämän vuoksi tässäkin päädyttiin aineiston ja tutkimuskysymysten kannalta relevanteimpiin.

Analyysi aloitettiin valitsemalla internetsivustoilta ensin ne kohdat, joissa luontoa kuvattiin. Kun näihin tutustuttiin tarkemmin, huomattiin, että luontoa kuvattaessa käytetään affektisia ja kirjoittajan näkökulman ilmaisevia kielenaineiksia. Tulkintani mukaan tällai-

set affektisuutta ja suhtautumista ilmaisevat kielenaineokset ja tekstit vaikuttavat representaatioon siten, että ne korostavat tavallisia kielenaineoksia ja neutraaleja tekstejä enemmän synnyttämiään mielikuvia. Esimerkiksi luonnon kokonaisrepresentaatioissa vaikuttaa se, että sitä tuotetaan värityneillä ilmauksilla. Kun tekstissä käytetään runsaasti ylisanoja, luonto esitetään esimerkiksi tavallista houkuttelevampana paikkana.

Kuten edellä teoriataustan yhteydessä selitetään (luvussa 2.4), esimerkiksi asteittaisuuden ilmaiseminen ilmentää puhujan suhtautumista (Martin & White 2005: 152–153). Lemmenjoki-sivustolla olevassa lauseessa asteittaisuuden ilmaus on *tuskin*-partikkeli: *Lemmenjokilaakson rinteitä verhoaa vanha mäntymetsä, jonka veroista tuskin muualta maasta löytyy*. Tässä partikkeli *tuskin* ilmaisee varauksellista kieltoa (VISK § 666). Kirjoittaja pitää siis toisen kuvaamansa vastaavan metsän olemassaoloa epätodennäköisenä, ja lause esittää metsän ainutlaatuisena. *tuskin*-partikkeli korostaa tätä uniikkiuden vaikutelmaa.

Myös ihmistä representoidaan diskursseissa affektisilla ilmauksilla. Tästäkin mainitaan jo teorialuvussa, mutta otan sen uudelleen esiin tässä selittääkseni kielenpiirteiden ja affektin suhdetta. Esimerkiksi superlatiivi ilmaisee, että tarkasteltavan ominaisuuden aste on luonnehdittavalla suurempi kuin muilla saman vertailujoukon jäsenillä (VISK § 642). Superlatiivi siis vertaa luonnehdittavaa esimerkiksi muihin ihmisiin. Kun ihmistä representoidaan superlatiivisella adjektiivilla Visitinari-sivustolla lauseessa *rohkeimmat voivat pulahtaa arctiseen veteen*, ainutlaatuisia luontokokemuksia saavuttava ihminen esitetään muita uskaliaampana.

Analyysitekstissä nousee esiin siis affektiivisia, arvottavia ja suhtautumista ilmaisevia adjektiiveja, verbejä, substantiiveja, partikkeleita sekä partisiippeja. Koska tutkimus keskittyy luontodiskurssien luontokuvauksen lisäksi siihen, miten luontodiskurssit esittävät ihmisen sekä ihmisen ja luonnon välisen suhteen, siinä kiinnitetään huomiota myös persoonapronomineihin, joilla ihmiseen viitataan. Ison suomen kieliopin mukaan adjektiivit luonnehtivat olioita, asioita, asiainiloja tai tilanteita ilmaisemalla niiden todellisia tai kuviteltuja ominaisuuksia (VISK määritelmät s.v. *adjektiivi*). Verbit taas ilmaisevat tekemistä ja muutoksia, tiloja, mielen sisäisiä tiloja ja muutoksia sekä modaalisuutta (VISK määritelmät s.v. *verbi*). Substantiivit sen sijaan osoittavat olion luokan (VISK määritelmät s.v. *substantiivi*). Ison suomen kieliopin mukaan partikkeli on taipumattomien sanojen sanaluokka (VISK määritelmät s.v. *partikkeli*). Partisiipit ovat verbin infiniittisiä muotoja, ja esimerkiksi VA-partisiippi ilmaisee päättymätöntä aikaa suhteessa puheena olevaan asiaintilaan (VISK määritelmät s.v. *partisiippi*; VA-partisiippi). Persoonapronominilla viitataan puhetilanteen osapuoliin (VISK määritelmät s.v. *persoonapronomini*).

Affektisten ilmausten erittelyn jälkeen tehtiin jäsenitys niiden synnyttämistä representaatioista. Tutkimusaineisto ryhmiteltiin sen mukaan, millaisia kuvia ne tuottivat ihmisestä, luonnosta ja luontosuhteesta. Jäsennyksessä koottiin siis yhteen kielenaineiksia, jotka tuottivat samanlaista maailmaa ja nimettiin kunkin ryhmä sen mukaan, rakensivatko ne mielikuvia ihmisestä, luonnosta vai luontosuhteesta. Kun jäsenitys oli tehty, huomattiin, että jotkin representaatiot kuuluvat samaan diskurssiin, eli niiden taustalla vaikuttaa sama tapa merkityksellistää maailmaa. Näin siis päästiin kielelliseltä tasolta diskursiiviseen ja sosiaaliseen ulottuvuuteen.

4 LUONTOMATKAILUSIVUSTOJEN DISKURSSIEN JA NIIDEN REPRESENTAATIOIDEN TARKASTELUA

Tässä luvussa kuvataan tutkimuksen varsinainen analyysi. Analyysi esitetään diskurssi kerrallaan. Kunkin diskurssin yhteydessä tarkastellaan sen synnyttämiä representaatioita ihmisestä, luonnosta ja luontosuhteesta. Jokaisesta diskurssista näytetään aluksi siihen liittyvää aineistoa.

4.1 Pyhä luonto -diskurssi

Ensimmäiseksi analyysissä käsitellään pyhä luonto -diskurssia. Alla on aineistoa, jossa on pyhä luonto -diskurssille tyypillisiä piirteitä. Aineistopala on Lemmenjoki-sivustolta, ja sen yhteydessä ilmoitetaan myös tarkat internetosoitteet, joilta se on otettu.

”Suurin osa Lemmenjoen kansallispuistosta on aitoa erämaata, jossa vaeltaja voi kulkea päiväkausia omassa rauhassaan. Ikivanhoja mäntymetsiä kirjoavat laajat jängät ja halkovat lukuisat jokilaaksot, sieltä täältä kohoavat tunturit ja jylhät vaarat. Onnekas kulkija saattaa nähdä uhanalaisen, Lemmenjoella harvalukuisena pesivän ahman jäljet. Vaellus kansallispuiston erämaisissa osissa vaatii hyviä erätaitoja, sillä retkeilyrakenteita ei ole ja autiotupiakin on vain harvakseltaan.” (luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit 18.2.2016.)

”Vesiputous on vaikuttava näky karussa jylhydessään. Vierailijan on huomioitava, että Ravadasköngäs on Lemmenjoen kansallispuiston rajoitusosaa, jossa liikkuminen on sallittu vain merkityillä poluilla.” (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/nahtavyidet> 18.2.2016.)

Tutkimusaineiston yhtenä maailmanhahmotustapana on pyhä luonto -diskurssi. Analyysissä tarkastellaan, miten pyhä luonto -diskurssissa representoidaan ihminen, luonto ja luontosuhde. Näitä pyhä luonto -diskurssin representaatioita kuvaa taulukko 1. Taulukon esittämät asiat näkyvät erityisesti Lemmenjoki-sivustolla, jolla pyhä luonto -diskurssi on hallitseva.

Taulukko 1. Pyhä luonto -diskurssin representaatiot.

Ihmiskuva	Luontokuva	Luontosuhdekuva
Psyykkinen hyvinvointikokeemus	Jylhä ja suuri luonto	Läheinen luontosuhde
Toiminnan ei-kaupallisuus, erätoiminta	Useanlaisia aistikokemuksia synnyttävä luonto	Velvoittava luontosuhde
Luonnossa viipymisen pitkäkestoisuus	Ikiaikainen luonto	Vastavuoroinen luontosuhde

Pyhä luonto -diskurssin nimitys tulee siitä, että kun luonto representoidaan erityisen jylhänä, siihen liittyy myös kunnioitusta ja juhlallisuutta – pyhän tuntemista. Nimityksessä näkyvät diskurssissa keskeinen luonnon representoiminen suurena ja vaikuttavana sekä se, että ihminen kunnioittaa luontoa ja toisaalta tuntee myös symbolisesti itsensä pieneksi suhteessa luontoon.

Analyysi etenee siten, että ensimmäiseksi analysoidaan ihmiskuvaa, toisena luontokuvaa ja kolmantena luontosuhdekuvaa. Pyhä luonto -diskurssissa ihmistä määritetään psyykkisenä olentona ja myönteisinä tunteina. Tämä luontodiskurssi tuottaakin ihmisen luontokokemusta ennen kaikkea psyykkisenä hyvinvointikokemuksena. Lingvivistisesti tämä näkyy esimerkiksi adjektiivein, VA-partisiipein ja substantiivein sekä modaalisuuden keinoin. Ihmisen toiminta pyhä luonto -diskurssissa on vaeltaminen, eikä toimintaan liity kaupallisia ohjelmapalveluita. Ihminen viipyy luonnossa myös pitkään. Pyhä luonto -diskurssissa luonto näyttäytyy mahtipontisena, suurena ja jylhänä. Tätä rakennetaan esimerkiksi adjektiivein. Temporaalisesti luonnon ilmaistaan ulottuvan kauas taaksepäin, ja luonto representoituu vanhana ja ikuisena. Kielenkäytössä tämä representaatio näkyy *iki*-prefiksinä yhdyssanojen määriteosissa, ikää määrittävinä adjektiiveina ja substantiiveina. Luontosuhdekuvaa taas luodaan esimerkiksi persoonapronominien, adverbien, personifikaatioiden sekä modaalisuuden keinojen avulla. Tulkitsemisen luontosuhteen representoituvan toisaalta läheiseksi ja eheyttäväksi ja toisaalta ihmistä velvoittavaksi. Näin se on myös vastavuoroinen, kun luonto hoitaa ihmistä ja ihminen suojelee luontoa. Kielen keinona kaikkiin representaatioihin vaikuttaa affektisuus kielen ilmiönä.

4.1.1 Ihmiskuva

Pyhä luonto -diskurssi kuvaa ihmisen tunteina.

1. Alempana ikimetsissä vuosisatojen ikäisten kilpikaarnaisten mäntyvanhusten keskellä kulki-
essa *voi tuntea oman pienuutensa ja rauhoittua* puiden huminaan.
(<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Ihmisen koettaviksi tunteiksi lause (1) rakentaa pienuuden tuntemisen ja rauhoittumisen. Lauseen presuppositiona on, että ihminen on sisimmässään pieni ja haluaa voida tuntea sen. Myönteisyys asiantilaa kohtaan rakentuu *voida*-modaaliverbillä, joka tässä lauseyhteydessä ilmaisee mahdollisuutta. Ihmistä ei representoida esimerkiksi reippaana ja aktiivisena toimijana, kuten haastava luonto -diskurssissa, vaan häntä kutsutaan itsetuntemukseen ja rauhoittu-

miseen luonnossa. Tämän diskurssin voi tulkita tällä representaatiollaan vastustavan tehokkaan ihmisen ihannetta tai omien rajojen ylittämistä ja tarjoavan tilalle itsensä kuuntelua tai vapautumista vastuunkantajan roolista. Pienuuden tuntemisen voi ajatella olevan sukua psykologiselle ajatukselle ”sisäisestä lapsesta”. Pyhä luonto -diskurssi kuvaa siis ihmistä, jolla on mahdollisuus ja oikeus saada luonnossa yhteys omiin tunteisiinsa sekä tuntea oma rajallisuutensa.

Ihminen kokee Lemmenjoki-sivustolla myös muita myönteisiä tunteita.

2. – – päiväkausia erämaan rauhassa *viihtyville* vaeltajille (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)
3. *Onnekas* kulkija saattaa nähdä uhanalaisen, Lemmenjoella harvalukuisena pesivän ahman jäljet. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Tekstiesimerkissä (2) ihmistä määrittää viihtymisentunne. Siinä tunnetta rakennetaan VA-partisiipilla *viihtyvä*. Martinin ja Whiten (2005: 46–47) mukaan tunteen ilmaiseminen viestii puhujan asennoitumisesta. Esimerkkilauseessa (3) ihmistä kuvaillaan affektiivisella adjektiivilla *onnekas*. Tulkitsen *onnekas*-adjektiivin siten affektiiviseksi, että se kertoo kirjoittajan subjektiivisesta asennoitumisesta luonnon ilmiöihin. Näin lauseessa (3) hyväonniseksi määrittyy ihminen, joka näkee harvinaisen eläimen jäljet. *saattaa*-modaaliverbi ilmaisee Ison suomen kieliopin mukaan episteemistä modaalisuutta, eli puhujan arviota asiantilan toteutumisesta (VISK § 1556). Tässä aineistoesimerkissä *saattaa*-verbi ilmaisee, että kirjoittaja ei ole varma, näkeekö retkeilijä eläimen jäljet. Teksti pitää siis onnellisena sattumana sitä, että luontomatkailija kohtaisi eläimen jäljet. Luonnon näkemistä representoidaan näin myönteisiä tunteita herättävänä asiana. Toisin kuin aineistoni kaksi muuta diskurssia, vaivaton luonto -diskurssi ja haastava luonto -diskurssi, pyhä luonto -diskurssi tuottaa siis kuvaa ihmisestä, joka kokee myönteisiä tunteita luonnossa tai luonnon ilmiöitä havaitessaan. Vaivaton luonto -diskurssissa ja haastava luonto -diskurssissa ihminen sen sijaan kuvautuu esimerkiksi hallitsevasti toimivana.

Tuntevana olentona ihminen kokee myös hyvin voimakasta vaikuttumista luonnosta. Tätä tuotetaan teksteissä VA-partisiipeilla *huumaava* ja *henkeäsalpaava*. Vahvaa vaikuttumista kuvaa esimerkiksi VA-partisiippi *huumaava*.

4. Siellä täällä aukeavilta soilta kantautuu *huumaava* suopursun tuoksu ja jänkäkurpan tai liron laulu. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)
5. Lemmenjoen *henkeäsalpaavan* upeat maisemat avautuvat puiston lukemattomilta tuntureilta. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Esimerkissä (4) se esiintyy suopursun tuoksua kuvailevana. Tekstin tuottaja kuvailee aistihavaintoa huumaavaksi. Ison suomen kieliopin mukaan asenteen ilmaiseminen on affektisuutta,

ja kieliopissa annetaankin asennoitumisesta yhtenä esimerkkinä liioittelu (VISK § 1707). Miellän esimerkin (4) sananvalinnan liioittelevaksi, koska siinä ilmaistaan lauseen kokijan taintuvan tai hurmioituvan kasvin tuoksusta. Aineistoesimerkissä (4) käytetään aistivaikutelmaverbiä *kantautua*, joka vaatii kokijan ja edustaa siis kokijan näkökulmaa (VISK § 488). Samoin affektiivisesti käytetään myös sanaa *henkeäsalpaava* esimerkkilauseessa (5). Kieli-toimiston sanakirja (KS s.v. *henkeäsalpaava*) luonnehtii sitä muun muassa ilmauksilla 'erittäin vaikuttava' ja 'mielenkiinnon kokonaan vangitseva'. Esimerkkilauseessa (5) se kuvailee maisemaa ja määrittää *upea*-sanaa: *henkeäsalpaavan upeat maisemat*. Mielestäni sekään ei ole neutraali määrite, vaan kantaaottava ja siten affektiivinen (Karvinen 2014). Lemmenjoki-sivustolla tuotetaan siis ihmistä, joka hurmaantuu luonnosta ja uppoutuu siihen kokonaan. Liioittelevat ilmaukset representoivat ihmisen hyvin luontoon keskittyneeksi.

Kokemuksellisuus näyttäytyy tässä diskurssissa ennen kaikkea hyvinvointikokemuksena.

6. Suurin osa Lemmenjoen kansallispuistosta on aitoa erämaata, jossa vaeltaja voi kulkea päiväkausia *omassa rauhassaan*. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Aineistotekstiesimerkeissä (2) ja (6) näkyy, että ihminen on rauhaa rakastava. Niissä puhutaan siis omasta rauhasta ja erämaan rauhasta: (2) *erämaan rauhassa* ja (6) *omassa rauhassaan*. Tulkitsen näiden määritelmien olevan affektiivisia siten, että niissä näkyy Lemmenjoki-sivuston tekstin laatineen arvio tai arvostukset esimerkiksi erämaan hiljaisuudesta tai periferisyydestä ja ihmisen yksin olemisesta. Mielestäni *rauha*-substantiivi ilmauksissa pyrkii herättämään miellyttäviä mielikuvia. Jossakin toisessa diskurssissa erämaa ja yksinäisyys voisivat saada hyvin erilaisia representaatioita. Niissä ei ehkä käytettäisi tällaisia ilmauksia. Puhuja voisi erilaisen tavoitteensa mukaan kuvata ihmisen yksinäisyyttä negatiivisesti ja erämaata kielteisenä irrallisuutena ihmisyhteisöistä. Lemmenjoki-sivustolla representoidaan ihmistä, joka nauttii yksinään olemisesta ja ehkä kaipaa hiljaisuutta ja sopusointuisuutta tai tasapainoa. Näen tässä yhteyden yhteiskunnassamme jo jonkin aikaa sitten virinneeseen laajaan kiinnostumiseen hyvinvoinnista. Smith Maguiren (2008) mukaan elämme hyvinvointi-innostuksen huippusuhdannetta, johon liittyy sekä fyysisiä että psyykkisiä korostuksia. Hiljentymisen voi nähdä myös osana leppoistamisideologiaa, joka vastustaa tehokkuusajattelua. Rauha on kaiketi vastapainoa stressille ja kiireelle. Myös Simula (2012: 128) osoittaa luontoa koskevassa kielenkäytössä korostuvan, että vain omassa rauhassa ollessa mieli ja aistit vapautuvat mietiskelyyn ja ajatusten selvittämiseen.

Kuten edellä kuvatusta analyysistä käy ilmi, pyhä luonto -diskurssi esittää siis ihmisen erilaisia tunteita kokevana olentona. Yhteys esimerkiksi tieteeseen ihmiskuvan yhteydessä ei ole näkyvissä. Tosin luontoa kuvattaessa nimetään joitakin kasveja, kuten *arnikki*, *lettorikko* ja *pohjannoidanlukko* ja mainitaan luonnonmuodostumien nimiä. Näin voidaan tulkita kirjoittajan pitävän vastaanottajaa myös tiedollisena ja tieteellisenä ihmisenä. Silti ihmistä tuotettaessa ilmaistaan pääasiassa tunteita. Luonto asettuu ihmisen tunteiden virikkeeksi ja tunteiden kokemisen paikaksi. Kiewa (2002: 147) tarkastelee tutkimuksessaan luonnossa kiipeilyä ja siihen liittyviä metaforia. Siinä hän kuvaa myös romantiikan sävyttämästä luonnossa liikkumisesta ja selittää siihen liittyvän pakoa esimerkiksi järkipärsäisyydestä ja nopea-tempoisesta elämästä. Se, että ihminen ilmenee pyhä luonto -diskurssissa juuri tuntevana, erottaa sen useasta muusta maailmanhahmotustavasta ja tuo siihen romanttisia ihanteita. Näen pyhä luonto -diskurssin kuvaamassa tunteita korostavassa ihmiskuvassa Kiewan (2002: mp.) kuvaamaa ajattelutapaa. Tulkitsen, että siinä ajatellaan ihmisen luontoympäristössä vapautuvan nykyiseen elämäämme usein liittyvästä rationaalisuudesta.

Seuraavaksi tarkastellaan pyhä luonto -diskurssissa ihmisen representaatioon liittyvää toimintaa. Se eroaa kahden muun tutkimusaineistossa ilmenevän diskurssin kuvaamasta toiminnasta siten, että se ei ole viihteellistä, kaupallista eikä sosiaalista. J. Valkosen ja S. Valkosen (2014: 245) mukaan nykymatkailuun liittyy ammattimaisten oppaiden järjestämiä ja ohjaamia opastettuja ohjelmapalveluita, eli safariturismia. Safariturismi on Valkosen (2011: 154, 189) mukaan elämysteollisuuden ala, joka pyrkii synnyttämään luontoelämyksiä, nautinnollisia kokemuksia ja mielihyvän tunteita asiakkaissa. Sen sijaan toiminta pyhä luonto -diskurssissa on pitkäkestoista ja erätaitoista luonnossa etenemistä.

Pyhä luonto -diskurssissa ihmistä määrittää hyvinvointikokemuksen lisäksi erätoiminta. Erätoiminta näkyy esimerkiksi siinä, että ihmisen toiminnoiksi kuvataan lähes yksinomaan vaeltaminen tai kulkeminen.

7. Voit jäädä veneen kyydistä vaikkapa Ravadaskönkään vesiputouksella, yhdellä Lemmenjoen upeimmista nähtävyyksistä, tai *kulkea koko matkan kultamaille saakka*. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

8. Vaellus kansallispuiston erämaisissa osissa vaatii hyviä erätaitoja, sillä retkeilyrakenteita ei ole ja autiotupiakin on vain harvakseltaan. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Esimerkkilauseessa (7) *voida*-modaaliverbi ilmaisee kävelemisen myönteistä mahdollisuutta ja partikkeli *saakka* matkan pituutta. Pidän partikkeliä *saakka* affektiivisena siten, että ajatellen sen kertovan puhujan arvion välimatkan pituudesta. Myös Ison suomen kieliopin mukaan tällä sanalla voi lauseyhteydestä riippuen paljoksua lokaalista tai temporaalista suhdetta

(VISK § 712). Esimerkissä (7) pitkän matkan kulkeminen rakentuu siis myönteiseksi mahdollisuudeksi. Erätoiminnan keskeisyydestä pyhä luonto -diskurssin ihmiskuvassa viestivät myös substantiivit, joilla ihmiseen viitataan. Ihminen nimetään esimerkiksi vaeltajaksi esimerkklauseessa (6): *vaeltaja voi kulkea päiväkausia omassa rauhassaan*. Vaeltajan lisäksi ihmiseen viitataan substantiivilla *kulkija*. Tätä käytetään esimerkiksi aineistoesimerkissä (3). Näiden lisäksi käytetään myös *retkeilijä*-substantiivia: *tulipaikat palvelevat retkeilijää*. Ihminen siis nimetään toimintaa kuvaavilla substantiiveilla. Näiden nimitysten lisäksi aineistossa mainitaan eksplisiittisestikin erätaidot esimerkissä (8). Tekstiesimerkissä (8) erätaitoja luonnehditaan affektiivisellä adjektiivilla *hyviä* ja verbillä *vaatii*. Erätaitoisuus näyttäytyy näiden sanojen vuoksi tekstissä välttämättömänä ihmisen ominaisuutena luonnossa toimittaessa. Se että ihminen esitetään juuri erätaitoisena tässä diskurssissa, tekee tuntevasta olenosta myös taitavan. Luonnossa hänellä on selviytyjän rooli. Erätaitoisuus ihmiskuvassa mahdollistaa sen, että ihmisen voidaan ajatella viipyvän luonnossa myös pitkään omillaan. Hän tulee taitojensa ansiosta luonnossa hyvin toimeen ja kykenee mukautumaan luontoon. Luontoon mukautumalla saavutetaan erityisiä luontokokemuksia (Rantala, Tuulentie & Valtonen 2013: 77–79).

Pitkäaikainen luonnossa viipyminen näkyy aineistossa esimerkiksi siinä, että toistetaan affektiivista monikkomuotoista aikaa ilmaisevaa *päiväkausi*-substantiivia. Näin on esimerkiksi edellä esittelemissäni lauseissa (3) ja (6). Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *päiväkausi*) mukaan *päiväkausi*-sana tarkoittaa yhtä kokonaista päivää, joten tulkitsem, että monikolliselle *päiväkausia*-sanalle neutraali, ei-affektiivinen, vastine olisi esimerkiksi *päiviä*-sana. Tämä Lemmenjoki-sivustolla hallitsevana oleva pyhä luonto -diskurssi houkuttelee siis viipymään luonnossa pitkään. Tämän diskurssin mukaisesti Rantala, Tuulentie ja Valtonen (2013: 77–79) kantavat huolta siitä, että lisääntyneet päiväkävijämäärät tuottavat painetta viedä tuotekehitystä suuntaan, joka tukee nopeaa luonnossa pistäytymistä. Artikkelissaan he puhuvat lappilaisessa luonnossa viipymisen puolesta. Näen, että tällä pyhä luonto -diskurssilla on samanlaisia tavoitteita ja tehtäviä. Ajassamme toistetaan kaikeksi tällaista diskurssia, että halutaan lähentää ihmisen ja luonnon suhdetta, saada ihmiset ajattelemaan luontoa ja kunnioittamaan sitä.

Seuraavaksi eritellään pyhä luonto -diskurssin luontorepresentaatioita. Enimmäkseen luontoa representoidaan suurena ja jylhänä. Myös muissa aineiston diskursseissa käytetään tätä representaatiota, mutta se ei ole niin keskeisessä asemassa kuin tässä pyhä luonto -diskurssissa. Diskurssianalyttisessä tutkimuksessa Valkosen (2004: 226–227) mukaan Lappia onkin tyypillisesti representoitu juuri suurena ja äärevänä. Hän huomauttaa, että määritelmät eivät ole objektiivisia tosiseikkoja vaan kulttuurisesti konstruoituja ja palvelevat

tiettyjä poliittisia tarpeita. Luonnon representoidaan aktivoivan myös eri aisteja. Lisäksi toisin kuin muissa aineistoni luontodiskursseissa pyhä luonto -diskurssissa luonto esitetään ikiaikaisena.

4.1.2 Luontokuva

Luonto esitetään pyhä luonto -diskurssissa suurena rosoisena todellisuutena.

9. Vesiputous on vaikuttava näky *karussa jylhydessään*. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/nahtavyudet>)

10. Tuntureiden huipulla näkee pohjoisen luonnon ankaruuden. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/luonto>)

Tällainen jylhyys ilmenee aineistossa esimerkiksi lauseessa (9). Ilmauksessa vesiputousta luonnehtivat substantiivi *jylhydessään* sekä substantiivia määrittävä adjektiivi *karussa*. *Jylhyys*-substantiivin lisäksi sivustolla käytetään toisaalla luontokuvauksessa myös *jylhä*-adjektiivia. Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *jylhä*) mukaan *jylhä*-sana merkitsee mahtavuudellaan, karuudellaan tai synkkyydellään vaikuttavaa ja mahtavaa. Tätä vaikutelmaa lisää aineistoesimerkissä (9) adjektiivi *karu*. *karu*-adjektiivia käytetään Lemmenjoki-sivustolla myös muissa yhteyksissä luontoa kuvaillaessa. Sen kanssa samanlaisia mielikuvia luonnosta herättävät mielestäni myös sivustolla olevat ilmaukset: *ylitsepääsemättömiä hetteikköjä, järeitä aiheja* ja *jyrkkänä putouksena* sekä esimerkkilauseen (10) substantiivi *ankaruuden*. Näissä luontoa määritellään affektiivisin ja kuvailevin adjektiivein *ylitsepääsemätön, jyrkkä, ja järeä sekä* substantiivilla *ankara*. Nämä kielenaineokset eivät tuota luonnosta lempeää kuvaa, vaan se näyttäytyy ohjailemattomana ja hioutumattomana ulottuvuutena. Tulkitsen nämä ja edellä mainitsemani sananvalinnat *jylhä ja karu* affektiivisiksi. Luokittelen nämä asenneadjektiiveiksi, joiden ilmaisema ominaisuus riippuu puhujan subjektiivisista käsityksistä ja mielipiteistä (VISK § 605). *Järeä*-sanaa kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *järeä*) luonnehtii esimerkiksi sanoilla ”jyhkeä” ja ”jykevä”. Pyhä luonto-diskurssissa luontoon liitetään eksoottista särmikkyyttä, jollaista tavallisessa arjessa ei ehkä kohta.

Jylhyden ilmaukset liittyvät sivustolla muihinkin suuruutta representoiviin ilmauksiin.

12. Ikivanhoja mäntymetsiä kirjoavat laajat jängät ja halkovat lukuisat jokilaaksot, sieltä täältä kohoavat tunturit ja jylhät vaarat. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Esimerkiksi aineistoesimerkissä (12) *jylhä*-adjektiivi on samassa virkkeessä muiden affektiivisesti suurta kokoa ilmaisevien sanojen kanssa. Ensimmäiseksi virkkeessä suuruutta tuetaan monikkomuotoisella adjektiivilla *laajat*. Tämä adjektiivi toistuu sivuston luontokuvauk-

nessa. Sillä viestitään luonnon olevan myös pinta-alaltaan suuri. Se viestii luonnossa olevan tilaa. Monikkomuodossa ovat myös muut lainauksessa luonnon suuruutta luonnehtivat kielinaineet: verbi *halkovat*, adjektiivi *lukuisat*, verbi *kohoavat* ja adjektiivi *jylhät*. Monikkomuoto suuruutta luonnehtivissa sanoissa tehostaa mielestäni mahtavuuden ja suuruuden vaikutelmaa. *lukuisa*-adjektiivi merkitsee lukumäärältään suurta ja runsasta (VISK § 285).

Luonnossa on myös aktiivisuutta ja energiaa. Tämä voima näkyy esimerkiksi edellisen kappaleen tekstiesimerkin (12) verbeissä *halkovat* ja *kohoavat*, jotka ilmaisevat tyypillisesti muutosvoimaa. Ison suomen kieliopin mukaan *kohota*-verbi kuuluukin siirtymismuottiin. Se kertoo sijainnin muuttumisesta ja edellyttää siten lähtökohtaa ja määränpäättä. (VISK § 476.) Tässä yhteydessä verbiä käytetään kuitenkin kuvailemaan tuntureiden ja vaarojen olemusta. Jos verbin korvaisi vaikkapa *olla*-verbillä, joka on määrittelyissä tavallinen verbi, vaikutelma ei representoituisi lukijan mielessä niin mahtipontisena kuin tuota tapahtumista ilmaisevaa verbiä käyttämällä. *Kohota*-verbiin sisältyvä merkitys kasvamisesta yhä korkeammaksi osaltaan siis tuottaa luonnosta suuruuden vaikutelmaa. Koska *kohota*-verbiin tyypillisesti liittyvää määränpäättä ei kerrota, tuntureiden voi ikään kuin ajatella kohoavan yhä uudelleen tai yhä korkeammaksi. Samanlaista voiman tuottamista on *halkoa*-verbissä. Tämän huomaa selvästi, jos korvaa verbin *olla*-verbillä ja ilmaisee, että mäntymetsissä on jokilaaksoja. Iso suomen kielioppi sanoo *halkoa*-verbin olevan semanttisilta ominaisuuksiltaan kausatiivinen, eli se saa tyypillisesti aikaan muutoksen (VISK § 303 + määritelmät s.v. *kausatiivisuus*). Tässä kontekstissa verbeillä ei viestitä muutosta, mutta ne rakentavat mielestäni kuvaa luonnon voimasta ja aktiivisuudesta.

Pyhä luonto -diskurssissa luonto kuvataan myös esteettisesti näyttävänä. Lemmenjoki-sivustolla, jossa pyhä luonto -diskurssi aineistossa erityisesti näkyy, on runsaasti affektiivisiä sananvalintoja, jotka rakentavat luonnon ulkoisilta ominaisuuksiltaan vaikuttavan hienoksi.

13. Kansallispuiston keskiosaa hallitsee koko puiston *komein* maisema: yli 70 km pitkä Lemmenjoki, ja sitä ympäröivät Maaresta- ja Viipustunturit. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/luonto>)

Esimerkissä (13) maisemaa luonnehditaan superlatiivilla *komein*. Ison suomen kieliopin mukaan superlatiivijohdos ilmaisee, että ominaisuutta on enemmän kuin missään muussa verrattavassa (VISK § 633). Muita luonnon visuaalisesti näyttäväksi kuvaavia adjektiiveja ovat sivuston luontokuvauksessa ja pyhä luonto -diskurssissa tämän lisäksi muun muassa usein toistuva adjektiivi *upea*, esimerkkilauseen *komein*-adjektiivin perusaste *komea* sekä adjektiivit

mahtava, vaikuttava ja rehevä. Näiden adjektiivien lisäksi käytetään myös VA-partisiipin sisältämää ilmausta *vertaansa vailla olevien maisemien*. Mielestäni nämä sananvalinnat tuottavat suurin piirtein samanlaista merkitystä ja ovat teksteissä lähes synonyymisia keskenään. Esiintyessään aineistossa yhdessä nämä ilmaukset tuottavat lukijan mielessä luonnon sangen kukoistavana ja vaikuttavana. Tässä diskurssissa luonto representoituu visuaalisesti näyttävänä, eikä esimerkiksi elannonhankkimisen näkökulmasta. Luonto on näin ennen kaikkea kauuneuden, henkisen kokemisen ja suuruuden aistimisen paikka.

Luonto esitetään pyhä luonto -diskurssissa myös eri aistein havaittavana. Kuuloaistin representoidaan aktivoituvan esimerkiksi analyysini alussa esittelemässäni aineistoesimerkissä (1). Siinä kuuloaistin välityksellä havaittavaa luontoa representoidaan substantiivilausekkeessa: *puiden huminaan*. Ison suomen kieliopin mukaan *humina*-substantiivilla on kantasananaan *ise*-vartaloinen deskriptiivinen verbi. Tällaiset NA-johtimilliset teonnimet kuvaavat kieliopin mukaan tyypillisesti juuri ääntä ja toisinnan myös liikettä. (VISK § 240.) Äänteellisesti motivoituneet sanat kertovat puhujan vaikutelmista (VISK § 154), joten tulkitsemisen *humina*-sanaksi affektiiviseksi. Kuuloaistin aktivaatiota representoidaan myös tekstiesimerkissä (4): *jänkäkurpan tai liron laulu*. *Laulu*-sana lintujen ääntelyä kuvaavana on niin tavanomainen, että sen tulkitseminen puhujan esittämäksi personifikaatioksi kuulemastaan ei ole selvää. Kuitenkin pidän sitä mahdollisena. Samassa aineistoesimerkissä (4) kuvataan luonnon ilmenevän myös tuoksuna, joka on hajuaistilla havaittavissa: *huumaava suopursun tuoksu*. Sen sijaan tunto- ja makuaistin välityksellä ei tässä diskurssissa tuoteta luontoa. Ihmisen ei esimerkiksi kuvata maistelevan marjoja, kuten vaivaton luonto -diskurssissa, tai tuntevan vaikkapa sammalen pehmeyttä. Tähän voisi ajatella olevan yhtenä syynä esimerkiksi se, että luonto kuvataan pääasiassa suurena ja karuna. Tällaiseen representaatioon ei välttämättä sovi se, että ihminen maistelee luonnon antimia eli käyttää ikään kuin luontoa konkreettisesti hyödykseen.

Pyhä luonto -diskurssissa luonto on myös ikiaikainen. Temporaalisuus kauas taaksepäin näkyy esimerkiksi siinä, että *iki*-prefiksiä käytetään yhdyssanojen määriteosassa, kuten aineistoesimerkissä (12). Siinä *iki*-morfeemi on adjektiiviyhdyssanassa, *ikivanhoja*, joka määrittää *mäntymetsiä*-substantiiviva: *ikivanhoja mäntymetsiä*. Esimerkkilauseessa (1) metsän iäkkyyttä korostetaan *ikimetsä*-yhdyssubstantiivin lisäksi kertomalla siellä olevien puiden olevan vuosisatojen ikäisiä. Ikää korostetaan myös personifikaatiolla *mäntyvanhusten*. Lisäksi luontoa määritetään sivustolla myös *vanha*-adjektiivilla. Affektiiviseksi tulkitsemisen nämä *iki*-alkuiset sanat, adjektiivin *vanha* sekä *mäntyvanhus*-nimityksen. *iki*-alkuisia sanoja pidän liioittelevina kielenaineiksina. Adjektiivi *vanha* on siten affektiivinen, että se sisältää puhujan

arvion asiantilasta, eli se ei ilmaise absoluuttista ikää, vaan puhujan näkökulman siihen. *Mäntyvanhus*-substantiivin voi ajatella viestivän hellittelyä, arvostusta ja leikkillisyyttäkin, eikä se siksi ilmaise vain neutraalisti ikää. Personifikaatio on yksi metaforan alalaji. Siinä jokin asia saadaan näyttämään ihmisen kaltaiselta olennoita (Onikki-Rantajääskö 2008: 52, 60–61.) Personifikaatio elollistaa esimerkiksi luonnonvoimat aivan kuin ne olisivat henkilöitä (Pääkkönen & Varis 2000: 71). Esimerkkilauseessa (1) elollistetaan mänty ja määritellään sitä vanhaksi ihmiseksi. Maininnat kauas taaksepäin suuntaavasta ajasta representoivat mielestäni tässä diskurssissa luonnon pysyvyyttä.

Luontodiskurssin representoima pysyvyys aiheuttaa sen, että siinä ei kiinnitetä huomiota luonnossa tapahtuviin muutoksiin. Ajatus pysyvyydestä voi tuoda turvallisuuden ja jatkuvuuden tunnetta. Tällaisena luonnolla on symbolista merkitystä ajan käsittämiseen. Pyhä luonto -diskurssissa representoidaan muutoksen sijaan pysyvyyttä. Ehkä muuttumattomuuden representaatio houkuttelee ihmisiä luontoon. Mielikuva pysyvyydestä voi tarjota ihmisten kaipaamaa vastavoimaa muutoksiin.

Seuraavaksi tarkastellaan pyhä luonto -diskurssin luontosuhteen representaatiota. Suhde näyttäytyy läheisenä ja vastavuoroisena. Ihminen asemoidaan lähelle luontoa esimerkiksi adverbein ja kielikuvin, kuten edellä mainitsemani personifikaation avulla. Suhde on myös siten intiimi, että se on tunnesuhde. Luontosuhteessa suurena kuvattu luonto hoivaa pieneksi kuvattua ihmistä. Läheisyyden lisäksi tulkitsem suhteen myös ohjailevaksi ja ihmistä velvoittavaksi. Pidän sitä myös vastavuoroisena. Vastavuoroisuutta on mielestäni se, että sen lisäksi, että ihmisen kuvataan saavan luonnosta myönteisiä asioita, ihmisellä ilmaistaan olevan myös vastuuta luonnosta. Kielen keinoin tätä vastuuta ilmaistaan esimerkiksi deonttisella modaalisuudella.

4.1.3 Luontosuhdekuva

Pyhä luonto -diskurssi kutsuu vastaanottajia läheiseen ja hoivaavaan tunnesuhteeseen luonnon kanssa. Tekstiesimerkissä (1) osoitetaan, että ihmisen paikka on lähellä luontoa paikkaa ilmaisevan *keskellä*-adverbin avulla: *kilpikaarnaisten mäntyvanhusten keskellä kulkiessa*. Isossa suomen kieliopissa sanotaan *keskellä*-adverbin ilmaisevan juuri etäisyyttä jostakin tai suhteellista sijaintia (VISK § 648). Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *keskellä*) selittää *keskellä*-sanana tarkoittavan jonkun ympäröimänä olemista, ja antaa sanalle myös merkityksen ”keskuksessa”. Tekstiesimerkissä (1) ihminen asetetaan puiden keskelle. Puut rinnastuvat luonnossa olevaan retkeilijään. Personifikaatiolla *mäntyvanhusten* osoitetaan luonnolla olevan

inhimillisiä piirteitä (Pääkkönen & Varis 2000: 71), minkä voi tulkita tässä lähentävän ihmisen ja luonnon suhdetta – kuuluvathan ne näin samaan sukuun. Tekstiesimerkissä (1) mainitaan pienuuden tunteminen ja rauhoittuminen luonnossa: *mäntyvanhusten keskellä kulkiessa voi tuntea oman pienuutensa ja rauhoittua puiden huminaan*. Siinä näkyy luonnon hoitava vaikutus, mitä käsitteletin tarkemmin edellä ihmiskuvan yhteydessä. Puiden voi ajatella tuovan ihmiselle turvaa ja tyyneyttä.

Tulkitsen, että tässä esimerkissä (1) oleva persoonamuoto viittaa ihmiseen yleisesti (VISK § 900). Nollapersoonana on yksikön kolmannen persoonan subjektiton muoto (VISK § 913). Nollapersoonan käyttö saa aikaan sen, että tulkitsen luonnon hoitavan vaikutuksen representoituvan ihmisestä riippumattomaksi. Jokainen ihminen voi siis *tuntea oman pienuutensa ja rauhoittua* luonnossa. Luonto asettuu *mäntyvanhus*-personifikaatiolla kokeen rooliin. Toisin kuin luonto ihminen representoidaan lauseessa pieneksi. Tekstiin rakentuu näin vastakohtapari pieni – iso. Luonto on ihmistä suurempi voima. Luontosuhteessa vanha luonto rauhoittaa ihmistä. Tuulentie (2002: 74) sanoo modernilla ihmisellä olevan aitouden kaipuu, ja tuota aitoutta etsitään useimmiten irrottautumalla teollisen yhteiskunnan arkiympyröistä. Esimerkin (6) ilmaus *aito erämaa* eksplikoi ajatuksen siitä, että sivuston kuvaama luonto on enemmän luontoa kuin jokin toinen luonto. Lemmenjoki profiloituu erämaana, ja näin se kaiketi sopii arjen vastakohtapaikaksi. Tuulentie (mts. 78) sanookin, että suomalaisessa kulttuurissa esimerkiksi Lappia tuotetaan oikeana ja aitona luontona. Luontosuhteen representaatiossa arjen vastavoimaksi asetetaan eheyttävä luonto.

Pyhä luonto -diskurssissa käytetään yksikön kolmannen persoonan lisäksi luontosuhdekuvauksessa hiukan myös yksikön toista persoonaa. Näin on aineistoesimerkissä (7): *Voit jäädä – tai kulkea*. Kuikka (2009: 55) osoittaa lehtimainoksia käsittelevässä tutkimuksessaan, että *sinä*-pronominilla otetaan lukijaan verbaalisesti suora kontakti. Myös Sääskilahti (2009: 185) sanoo alkoholivalistustekstejä tutkiessaan, että *sinä*-pronominin voi tulkita lähentävän kirjoittajaa ja lukijaa. Sen lisäksi että se rakentaa kuvaa lukijan ja kirjoittajan välisestä suhteesta ja viittaa joissakin yhteyksissä mainosgenreen, ajattelen yksikön toisen persoonan rakentavan tässä myös kuvaa ihmisen ja luonnon suhteesta. Sen voi ajatella saavan kohdentamisellaan aikaan luontosuhteen intiimiyden representaatiota. *sinä*-pronominilla luodaan mielestäni pyhä luonto -diskurssissa mielikuvaa, että juuri tietty yksilö, esimerkiksi lukija, on se, joka on luonnossa.

Pyhä luonto -diskurssi näkyy Lemmenjoki-sivustolla luontosuhteen kuvauksessa siinäkin, että ihminen ei saa käyttäytyä luonnosta piittaamattomasti. Luontosuhde ei näin ole

yksisuuntainen suhde, vaan luonnon hoivarepresentaation lisäksi diskurssi myös velvoittaa ihmistä toimimaan luontoa kohtaan kunnioittavasti.

14. Vierailijan *on huomioitava*, että Ravadasköngäs on Lemmenjoen kansallispuiston rajoitusosaa, jossa liikkuminen *on sallittu* vain merkityillä poluilla. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/nahtavyudet>)

15. Maastopyöräily *on järjestyssäännön* mukaan *sallittu* ainoastaan merkityillä kesäreiteillä. (<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Tämä näkyy etenkin esimerkkien (14) ja (15) verbivalinnoissa: *olla*-verbin sisältävissä liittomuodossa, *on sallittu*, ja *on tehtävä* -muotoisessa verbiliitossa, *on huomioitava*. Isossa suomen kieliopissa sanotaan, että deonttisella modaalisuudella ilmaistaan puhujan tahtoa tai puheyhteisön normien lupaa tai velvollisuutta (VISK § 1580). Sen mukaan deonttista modaalisuutta ilmaistaan erityisesti juuri modaalisilla verbeillä sekä *olla*-verbin sisältävillä predikaateilla kuten *on pakko* tai verbiliitolla *on tehtävä*. Nämä molemmat toimivat nesessiivirakenteen osana. Nesessiivirakenteen tuntomerkkejä ovat genetiivisubjekti, kuten *vierailijan*, ja yksikön kolmannessa persoonassa oleva verbi (VISK § 1580, 1558.) Sääskilahden (2009: 171, 181) mukaan nesessiivirakenne on melko tyypillinen ohjailevan kielen keino. Nessiivirakenteen verbit siis ilmaisevat, millaiseen toimintaan vastaanottajaa kehoitetaan. Aineistoesimerkissä (14) nesessiivirakenteelle ominaista *on tehtävä* -muotoista verbiliittoa ilmaistaan verbiliitolla: *on huomioitava*. Se ohjaa vastaanottajaa kiinnittämään huomiota siihen, että *Ravadasköngäs on Lemmenjoen kansallispuiston rajoitusosaa, jossa liikkuminen on sallittu vain merkityillä poluilla*. Lukijan olisi siis puhujan mukaan kiinnitettävä huomiotaan siihen, millaisella alueella hän kulkee. Ihmistä ohjataan näin kiinnittämään huomiota luontoon.

Kuten aineistoesimerkeissä (14) ja (15) näkyy, pyhä luonto -diskurssissa ihmisen toimintaa ohjataan myös säännöin ja rajoituksin. Molemmissa tekstiesimerkeissä käytetään *on sallittu* -predikaattia. Näissä liittomuodoissa *olla*-verbiin liitetään TU-partisiippi *sallittu*. Ison suomen kieliopin mukaan *sallia*-verbiä käytetäänkin tyypillisesti deonttisena verbinä (VISK § 1569). Tekstiesimerkkien partikkelit *ainoastaan* ja *vain* sulkevat muut vaihtoehdot pois (VISK § 839). Pyhä luonto -diskurssin luontosuhteen representaatioissa puhuja siis rajoittaa vastaanottajan toimintaa luonnossa deonttisen modaalisuuden ja eksklusiivisten partikkeleiden avulla. Myös esimerkkilauseessa (15) *järjestyssäännön* mainitseminen vahvistaa mielestäni ohjailun velvoittavuutta. Tällä substantiivilla vedotaan auktoriteettiin. Muun kuin imperatiivilla ilmaistun deonttisuuden lähteenä onkin useimmiten normi, tapa, laki tai jokin muu tilanteen ulkopuolinen auktoriteetti (VISK § 1591).

Ihminen saa siis luontosuhteessa luonnosta itselleen hyvinvointia ja hoivaa, mutta diskurssi ohjaa ja velvoittaa myös ihmistä huomioimaan luontoa. Luontosuhteen representaatiossa deonttiset ja nesessiiviset lauseet implikoivat, että luonnossa olemiseen liittyy rajoituksia. Näillä ohjataan ihmistä kunnioittamaan ja suojelemaan luontoa. Luontosuhde näyttäytyy siis sillä tavalla vastavuoroisena, että luonto eheyttää ihmistä, ja ihminen vaalii ja kunnioittaa luontoa noudattamalla siihen liittyviä rajoituksia ja ohjeita.

Pyhä luonto -diskurssissa ihminen representoituu psyykkistä hyvinvointia luonnosta ammentavana olentona, joka näyttäytyy luonnossa sekä tuntevana että taitavana. Ihmisen toiminta on luonnossa omaehtoista ja pitkäkestoista patikointia. Pyhä luonto -diskurssin luontorepresentaatiossa keskeisintä on luonnon esittäminen suurena. Ainutlaatuista tämän diskurssin suuren luonnon representaatiossa on representaation hallitsevuus luontokuvauksessa sekä se, että siinä luonnon voimaa ei kesytetä erilaisilla palveluilla. Myös luonnon esittäminen ikiaikaisena on ominaista vain pyhä luonto -diskurssille. Lisäksi luonto aktivoi eri aisteja. Pyhä luonto -diskurssi representoi luontoa näkö-, kuulo- ja hajuaistilla ilmeneväksi paikaksi. Luontosuhde representoituu läheiseksi hoivasuhteeksi, mutta ihmisen liikkumista myös rajoitetaan luonnossa normeihin.

4.2 Vaivaton luonto -diskurssi

Seuraavaksi eritellään vaivaton luonto -diskurssia. Aluksi esitetään aineistoa aineistokohdasta, jossa vaivaton luonto -diskurssi näkyy erityisen selvästi. Alla olevan aineistotekstin lomassa ilmoitetaan myös tarkka internetosoite, jolta se on otettu.

”Menesjärvi on mukavan pieni järvi nautiskeluun kanootilla ja kajakilla tai jopa perinteisellä soutuveneellä” (<http://www.korpikartano.fi/products/meloen-soudellen-menesjarvella/> 8.2.2016). ”Ruskan aikaan Hotelli Korpikartano tarjoaa parhaan mahdollisen paikan luonnon väriloiston ihasteluun. Samalla voit yhdistää lomasi luonnossa liikkumiseen, jokiveneretkeen, kullanhuhdontaan, saamelaiskulttuuriin ja moneen muuhun. Myös revontulet on nähtävissä jo elokuun viimeiseltä viikolla alkaen.” (<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/ruskan-taika/> 8.2.2016.)

”Retki suuntautuu lähimetsään. Retken aikana koulutettu opas auttaa sinua löytämään syötäviä ja maukkaita marjoja sekä sieniä. Retken jälkeen niistä tehdään yhdessä lounasta kodassa avotulen äärellä ja herkutellaan luonnon antimilla.” (<http://www.korpikartano.fi/products/metsaretki-tapion-valtakuntaan-marjastus-sienestysretki/> 8.2.2016.)

Vaivaton luonto -diskurssia ilmenee tutkimusaineistossa sekä Korpikartano-sivustolla että Lemmenjoki-sivustolla. Korpikartano-sivustolla se on kuitenkin selvästi hallitsevana, ja Lemmenjoki-sivustolla se sen sijaan näkyy huomattavasti vähemmän. Siksi myös suurin osa aineistoesimerkeistä on vaivaton luonto -diskurssia tarkasteltaessa Korpikartano-sivustolta. Taulukossa 2 näkyy tiivistetysti vaivaton luonto -diskurssin ydinlöydökset. Aineistossa taulukon kuvaamat asiat näkyvät Korpikartano-sivustolla ja etenkin mitä tehdä -osion eri välilehdillä. Lisäksi niitä ilmenee Lemmenjoki-sivuston etusivulla (luontoon.fi/lemmenjoki) ja luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetti-sivulla. Aineistoesimerkkien yhteydessä ilmoitetaan niiden tarkat verkko-osoitteet.

Taulukko 2. Vaivaton luonto -diskurssin representaatiot

Ihmiskuva	Luontokuva	Luontosuhdekuva
Lomakokemus Toimintakokemus	Miellyttävä luonto	Välillinen luontosuhde
Sekä kaupallista safariturismi-toimintaa että omatoimista luontoliikuntaa	Lähiluonto	Yksipuolinen luontosuhde

Vaivaton luonto -diskurssi houkuttelee luontoon lomaturisteja, jotka kaipaavat luonnosta miellyttäviä kokemuksia pienellä vaivannäöllä. Nautinnonhaluisen ihmisen representaatiota tuotetaan etenkin toistamalla *nauttia*-verbiä. Sen lisäksi käytetään myös muita nautintoa kuvaavia kielenaineiksia. Vaivaton luonto -diskurssi suuntautuu ihmisille, jotka eivät ole tottuneita luonnossa toimijoita, ja luontoon tutustutaankin oppaan avulla ja kaupallisin ohjelmapalveluin. Vaivaton luonto -diskurssin representoiman ihmisen luontokokemus määrittyy vaivattomasti saavutettavana ja toiminnallisena lomakokemuksena. Luonto representoituu ennen kaikkea miellyttävänä ja tavoitettavana. Tätä kuvaa rakennetaan kielen keinoin etenkin adjektiivien ja konjunktioin sekä *lähi*-määritteellä. Luontosuhde taas on välillinen, ja luonto on ihmisen ja luonnon suhteessa resurssi, jota käytetään synnyttämään kuluttajalle miellyttävä lomakokemus.

4.2.1 Ihmiskuva

Vaivaton luonto -diskurssissa ihminen nauttii luonnosta. Aineistossa tämä näkyy voimakkaasti hyvin taajaan toistuvassa *nauttia*-verbissä. Verbiä käytetään esimerkiksi aineistoesimerkeissä (16), (17) ja (18).

16. *Nauti* pohjoisen puhtaasta lumesta! (<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/lumen-maa/>)
 17. *Nauti* pohjoisen hiljaisuudesta ja upeista maisemista. (<http://www.korpikartano.fi/products/huskyfarmivierailu-husky-safari/>)
 18. Putouksella pääset näkemään ja *nauttimaan* niiden kuohusta sekä Lemmenjoen kansallispuiston kauniista ympäröivästä maisemasta. (<http://www.korpikartano.fi/products/lemmenjoen-kansallispuisto-ravadas-putous/>)

Ihmistä ohjataan lauseissa tuntemaan luonnosta mielihyvää. Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *nauttia*) antaa *nauttia*-sanalle merkityksiä voimakkaan mielihyvän tuntemisesta ja jonkin mielihyvää tuottavan käyttämisestä hyväkseen. Nauttimista tuotetaan tekstiin myös muilla verbeillä ja teonnimillä.

19. Retken jälkeen niistä tehdään yhdessä lounasta kodassa avotulen äärellä ja *herkutellaan* luonnon antimilla. (<http://www.korpikartano.fi/products/metsaretki-tapion-valtakuntaan-marjastus-sienestysretki/>)
 20. Ruskan aikaan Hotelli Korpikartano tarjoaa parhaan mahdollisen paikan luonnon väriloiston *ihasteluun*. (<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/ruskan-taika/>)

Esimerkiksi makunautintoa kuvataan tekstiesimerkissä (19) *herkutella*-verbillä: *herkutellaan luonnon antimilla*. Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *herkutella*) mukaan *herkutella*-verbin merkitys on 'syödä herkkuja, nauttia, nautiskella'. Tekstiesimerkissä (19) ihminen nauttii luonnosta syömällä sitä ravinnokseen. Taas esimerkkilauseessa (20) ihminen tuntee nautintoa visuaalisen ärsykkeen kautta: *Ruskan aikaan Hotelli Korpikartano tarjoaa parhaan mahdollisen paikan luonnon väriloiston ihasteluun*. Siinä nautinto ilmaistaan illatiivimuotoisella *ihastelu*-substantiivilla. Isossa suomen kieliopissa sanotaan *ihastella*-verbin ilmaisevan toiminnallista tunnetta (VISK § 466). Tästä verbistä on johdettu *ihastelu*-substantiivi *le*-johtimella (VISK § 466). *ihastelu*-substantiivin tunnemerkitseminen huomaa selvästi, jos kokeilee vaihtaa sen esimerkiksi *katselu*-substantiiviin. Tekstiesimerkkien (16–20) adverbialit ilmaisevat, että juuri luonto synnyttää ihmiselle nautinnon. Niissä saadaan mielihyvää luonnon eri ulottuvuuksista, kuten esimerkkilauseessa (16) *puhtaasta lumesta*, esimerkkilauseessa (17) *hiljaisuudesta ja upeista maisemista*, esimerkkilauseessa (18) *kuohusta sekä Lemmenjoen kansallispuiston kauniista ympäröivästä maisemasta* ja esimerkkilauseessa (19) *luonnon antimista*. Myös esimerkkilauseessa (20) saadaan mielihyvää luonnon ominaisuudesta, sen väreistä. Vaivaton luonto -diskurssissa luonnon tärkeys ja arvostus näkyy siinä, että itse luonto tuottaa ihmiselle hyvää mieltä.

Seuraavaksi tutkitaan vaivaton luonto -diskurssissa ihmisen representaatioissa kuvattua toimintaa. Opas ja erilaiset retkeilypalvelut ovat tärkeitä ihmisen luonnossa harrastamassa toiminnassa. Ihminen marjastaa, sienestää ja kalastaa. Lisäksi hän harrastaa perinte-

siä luontoliikuntalajeja, kuten esimerkiksi hiihtoa, vaellusta ja veneilyä. Ihminen myös suosii vaivaton luonto -diskurssissa kaupallisia ohjelmalveluita. Vaivaton luonto -diskurssissa luontokomeus syntyy usein juuri luonnossa tapahtuvan toiminnan yhteydessä, joten luontokokemus näyttäytyy näin toimintakokemuksena.

Vaivaton luonto -diskurssissa vaivattomien luontokokemusten syntymisessä käytetään hyväksi vaivaton luonto -diskurssissa retkeilyrakenteita. Vaivaton luonto -diskurssissa ihminen kokee luonnon ilman, että hänen tarvitsee itse osata, tietää tai tehdä kaikkea.

21. Lemmenjoen päivittäiset jokivenekuljetukset vievät sinut *vaivattomasti* kansallispuiston sydämeen. (luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit)

Tekstiesimerkissä (21) retkeilyrakenteita edustavat *jokivenekuljetukset* mahdollistavat ihmisen helpon etenemisen luonnossa. Helppoutta tuotetaan tekstiesimerkissä monin kielenaineiksin. Esimerkiksi adverbi *päivittäiset* rakentaa mielestäni aikataulun joustavuuden mielikuvaa. Iso suomen kieliopin mukaan *päivittäin*-adverbi ilmaisee toistuvuutta ja kertoo, miten usein tilanne esiintyy (VISK § 651). Jokivenekuljetuksia on siis toistuvasti, joka päivä. Retkeilijää ilmennetään akkusatiiviobjektilla *sinut*. Hänet siis kuljetetaan, eikä hänen representoida tekevän itse mitään. Lause ilmaisee indikatiivimoduksella dynaamista modaalisuutta, ja mahdollistajana on lauseen subjekti *jokivenekuljetukset*. Lauseen adverbialina on adverbi *vaivattomasti*, joka korostaa helppouden vaikutelmaa. Luonnossa olemisen ei siis vaadi ihmiseltä työtä tai taitoa. Vaivaton luonto -diskurssi tarjoaa tässä tekstiesimerkissä (21) vaihtoehtoisen luonnossa olemisen tavan pyhä luonto -diskurssille. Ihmisen toimintaympäristö on pyhä luonto -diskurssissa hyvin erilainen ja haastavampi kuin vaivaton luonto -diskurssissa, kuten pyhä luonto -diskurssin analyysissä näkyy, esimerkiksi aineistoesimerkissä (8), jossa sanotaan, että eteneminen luonnossa *vaatii hyviä erätaitoja, sillä retkeilyrakenteita ei ole ja autiotupiakin on vain harvakseltaan*. Aineistoesimerkin (21) Metafora *kansallispuiston sydämeen* herättää myönteisiä tunteita tietystä luonnonosasta. Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *sydän*) mukaan *sydän*-substantiivia käytetään kuvaamaan jonkin kokonaisuuden keskeistä tai olennaisinta osaa, ydintä. Kun ihminen on luonnon sydämessä, hän on ikään kuin keskellä ”aidointa” luontoa. Vaivaton luonto -diskurssi viestii, että ihminen voi siis päästä luontoon ja ”aitojen” luontokokemusten äärelle myös vaivattomasti, ilman päiväkausien patikointia. Näin vaivaton luonto -diskurssissa representoituu ihminen, joka pitää helposta luonnossa olemisesta. Hän saavuttaa luontokokemuksensa ilman suuria voimanponnistuksia.

Luontolomalainen representoituu luontoon ammattilaisen kanssa.

22. Retken aikana koulutettu opas auttaa sinua löytämään syötäviä ja maukkaita marjoja sekä sieniiä. (<http://www.korpikartano.fi/products/metsaretki-tapion-valtakuntaan-marjastus-sienestysretki/>)
23. Kuljetus pienelle huskyfarmille. Siellä opit näiden valloittavien arktisten eläimien innosta ja elämästä sekä pääset ajamaan huskytiimiäsi osaavan koira-oppaan johdolla. (<http://www.korpikartano.fi/products/huskyfarmivierailu-husky-safari/>)

Tekstiesimerkissä (21) mainittujen *jokivenekuljetusten* lisäksi ihmisen luonnossa olemista helpottaa myös *opas*, kuten aineistoesimerkeissä (22) ja (23). Oppaan yhteydessä asioiden toteutuminen esitetään mahdolliseksi. Aineistoesimerkissä (22) käytetään MA-infinitiivilauseketta: *auttaa löytämään*. Ison suomen kieliopin mukaan kyse on vaikuttamis- muotista, jossa toinen entiteetti saa mahdollisesti aikaan toisen entiteetin olotilan tai paikan muutoksen. (VISK § 479; määritelmät s.v. *kausatiivisuus*). Aineistoesimerkissä (22) oppaan toiminta vaikuttaa retkeilijään niin, että tämä löytäne *syötäviä ja maukkaita marjoja sekä sieniiä*. Ihmisen ei siis tarvitse itse nähdä vaivaa, vaikkapa siten, että hän selvittäisi tietokirjoista, mitkä sienet ja marjat ovat myrkyllisiä ja mitkä syömäkelpoisia, vaan opas auttaa häntä marjastamisessa ja sienestämisessä. Ison suomen kieliopin mukaan aineistoesimerkissä (23) olevalla *päästä*-modaaliverbillä ilmaistaan dynaamista mahdollisuutta (VISK § 1567). Taas MA-infinitiivi *ajamaan* kertoo toiminnan. Opasta määritellään partisiipeilla *koulutettu* tekstiesimerkissä (22) ja *osaava* tekstiesimerkissä (23). Niillä oppaan viestitään olevan asiantuntija. Ihmisellä on siis sekä marjastus- ja sienestysretkellään että koiravaljakkoajelullaan seuranaan opas, luontoasiantuntija. J. Valkosen ja S. Valkosen (2014: 250) mukaan asiantuntijuuden korostaminen onkin yksi ominaispiirre luontomatkaailun representaatioille. Rantalan, Tuulentien ja Valtosen (2013: 72–73) mukaan opas tuo juuri vaivattomuutta luonnossa olemisen tapojen opetteluun. He sanovat, että oppaan ansiosta nykyturistin ei tarvitse itse hankkia kokemusta luonnossa liikkumisesta, vaan hän omaksuu tiedot oppaan esimerkistä ja esivalmisteluista. Heidän mukaansa opas liittyy ennen kaikkea mukavuudenhaluiseen lomalaiseen, joka saavuttaa lomaelämyksensä, kun opas yhdistää erä- ja retkeilykäytännöt kulutuskäytäntöjen kontekstiin.

Ihminen representoituu siis vaivaton luonto -diskurssissa lomalaiseksi. Eksplisiittisesti sitä tuotetaan *loma*-substantiivilla lauseessa: *samalla voit yhdistää lomasi luonnossa liikkumiseen, jokiveneretkeen, kullanhuhdontaan, saamelaiskulttuuriin ja moneen muuhun*. Turismiin liittyvässä tutkimuksessaan Gmelch (2003) toteaa loman olevan vapautumista arjen vaatimuksista, lepoa ja omien toiveiden mukaan elämistä. Tämä kuvaus sopii mielestäni hyvin myös vaivaton luonto -diskurssin ihmisen representaatioon.

Ihminen harrastaa kaupallisia ohjelmapalveluita oppiakseen tuntemaan luontoa. Kuten aineistoesimerkissä (23) myös aineistoesimerkissä (24) ihminen harrastaa ohjelmoitua toimintaa luonnossa oppiakseen tuntemaan luonnon paremmin. Ohjelmapalveluun viitataan aineistoesimerkissä (24) *safari*-substantiivilla.

24. Safarin aikana pääset tutustumaan kauniisiin talvimaisemiin Menesjärven välittömässä läheisyydessä. (<http://www.korpikartano.fi/products/moottorikelkkasafari-revontulisafari-iltaisin/>)

Aineistoesimerkissä (24) *tutustua*-verbi viittaa siihen, että ihminen ei ole kokenut retkeilijä. Valkosen (2011: 145) mukaan safareilla asiakkaat ovatkin yleensä ensi kertaa tekemisissä pohjoisen luonnon olojen kanssa. Esimerkkilauseessa (24) näkyy, että luonto onkin tärkeä syy osallistua tähän kaupalliseen toimintaan. *pääset*-modaaliverbi representoi toimintaa miellyttäväksi mahdollisuudeksi, ja MA-infinitiivillä il-maistun toiminnan, eli *tutustumisen*, kohteena on juuri luonto, *kauniit talvimaisetmat*. Tulkitsen, että tämä adverbialla *kauniisiin talvimaisemiin* ilmaisee siis toimintaan osallistumisen syytä. Vaivaton luonto diskurssissa kuluttaja, jolla ei olisi omatoimisesti mahdollista saavuttaa luontoa, pääsee viettämään luontoon aikaa retkeilyrakenteiden ja -palveluiden ansioista.

Safariturismin lisäksi ihminen harrastaa vaivaton luonto -diskurssissa perinteisiä luontoliikuntalajeja. Samoin kuin kaupallisen safariturismin yhteydessä vaivaton luonto -diskurssissa luonnosta nauttiminen on keskeistä myös niissä luontoliikunta-aktiviteeteista.

25. Menesjärvi on mukavan pieni järvi nautiskeluun kanootilla ja kajakilla tai jopa perinteisellä soutuveneellä. (<http://www.korpikartano.fi/products/meloen-soudellen-menesjarvella/>)

Aineistoesimerkissä (25) mainitaan perinteisiä vesillä liikkumisvälineitä: *kanootti*, *kajakki* ja *soutuvene*. Siinä predikatiivi luonnehtii järveä *mukavan pieneksi*, ja tavoite tai merkitys ilmaistaan adverbialilla *nautiskeluun*. Lingvistisenä valintana huomiotani kiinnittää se, että tekstiesimerkin (25) voi tulkita implikoivan liikkumista teonnimellä *nautiskelu*. *nautiskelu*-sanassa voi ajatella näkyvän puhujan mieltymykset luonnossa liikkumiseen. Ilmauksen *jopa*-partikkeli korostaa mielestäni puhujan perinteisen veneilyn arvostamista. Ison suomen kie-liopin mukaan *jopa*-sana kuvaa jonkin asteikon ääripäätä. Sillä asemoidaan jokin asia keskeisimmäksi ja muut taustaan. (VISK § 839,1136.) Siksi tulkitsen myös *jopa*-partikkelin affektiiviseksi. Se välittää osaltaan diskurssissa hitaan ja luonnon rytmiin mukautuvan etenemisen arvostusta. Tekstiesimerkissä (25) näkyvät harrasteet eivät niinkään edusta äärilajeja, vaan melko tavallista luontoon liittyvää ja sitä mukailevaa toimintaa.

Seuraavaksi käsitellään vaivaton luonto -diskurssin luontokuvaa. Vaivaton luonto -diskurssissa luonto kuvataan miellyttävänä. Luonto on miellyttävä monin eri tavoin ja eri aistein havaittavasti. Tätä luontokuvaa rakennetaan adjektiiveilla, konjunktioilla ja *lähi*-prefiksillä.

4.2.2 Luontokuva

Esimerkiksi *kaunis*-adjektiivi toistuu luontokuvauksessa usein. Sitä käytetään esimerkkilauseissa (24) ja (18), joissa se luonnehtii maisemia: *kauniisiin talvimaisemiin* (aineistoesimerkki 24), *kauniista ympäröivästä maisemasta* (aineistoesimerkki 18). Ison suomen kieliopin mukaan adjektiivi *kaunis* ilmaisee suhteellista ominaisuutta, joka riippuu puhujan arviosta (VISK § 605). *kaunis*-adjektiivin en liitä mitään karua tai juroa.

kaunis-adjektiivin lisäksi luontoa rakennetaan vaivaton luonto -diskurssissa esimerkiksi miellyttävänä myös monin muin adjektiivein. Esimerkkilauseessa (16) luontoa määrittää *puhdas*-adjektiivi. Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *puhdas*) selittää *puhdas*-adjektiivia esimerkiksi *saasteeton*-adjektiivilla. Puhtaan luonnon ajatellaan usein yhtenä seikkana houkuttelevan turisteja Suomeen. Esimerkkilauseessa (22) käytetään *maukas*-adjektiivia. Adjektiivi *maukas* esittää luonnon hyvänmakuisena. Esimerkkilauseessa (25) luontoa kuvataan adjektiiveilla *mukavan pieni*. Kielitoimiston sanakirjan (KS s.v. *mukava*) mukaan *mukava* merkitsee esimerkiksi 'miellyttävää, sopivaa, vaivatonta, helppokäyttöistä ja kätevää'. Luonto representoituu myös valoisana kopulalauseessa (26).

26. Pysyvä lumi jää maahan marraskuun puolivälissä, joten kaamoksen aikaan *onkin yllättävän valoisaa!* (<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/lumen-maa/>)

Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *yllättävä*) luonnehtii esimerkkilauseen (26) *yllättävä*-adjektiivia muun muassa sanoilla: ”yllätyksellinen”, ”hämmästyttävä” ja ”odotuksenvastainen”. Samaa puhujan yllättymistä luonnonilmiöstä viestii *kin*-liitepartikkeli. Ison suomen kieliopin mukaan partikkeli voi implikoida odotuksenvastaisuuden merkitystä (VISK § 843). Lause siis asemoi luonnon yllättävän ihmisen valoisuudellaan, ja näin myös miellyttävyydellään.

Luonto on miellyttävä myös valinnanvaraisuudessaan ja vaivattomuudessaan.

27. *Sekä* Ravadaskönkäältä *että* reitin päätepiesteestä Kultahaminasta pääsee *kätevästi* Lemmenjoen kesäretkeilyreitille. (lemmenjokisivusto: <http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>)

Tekstiesimerkissä (27) osoitetaan *sekä – että* -parikonjunktioilla luonnossa olevan valinnanvaaraa. Iso suomen kielioppi kuvaa sitä merkitykseltään lisääväksi (VISK § 1096). Valinnanvaraisuuden voi ajatella rakentavan kuvaa helposta luonnosta. Tekstiesimerkin *kätevästi*-adverbi määrittää virkkeen predikaattia ja viestii siitä, miten helppoa eteneminen luonnossa on. Luonnon olemuksen kepeyttä kuvataan myös seuraavassa lauseessa: *luontopolku seurailee jokivartta* (Lemmenjoki-sivusto). Isossa suomen kieliopissa sanotaan, että *illa*-johdin voi tuoda ilmaukseen affektiivisuutta. Sen mukaan tällaisia verbimuotoja sisältävän kerronnan tavoitteena on leppoinen sävy. (VISK § 1735.) Luonto kuvautuu näin jouheana.

Vaivatonta voi olla myös se, että luonto on lähellä. Vaivaton luonto -diskurssissa toistuu yhdyssanan alkuosana *lähi*-määrite. Tätä käytetään aineistoesimerkissä (28) yhdyssanassa *lähimetsään*.

28. Retki suuntautuu *lähimetsään*. (<http://www.korpikartano.fi/products/metsaretki-tapion-valtakuntaan-marjastus-sienestysretki/>)

Toisin kuin pyhä luonto -diskurssi vaivaton luonto -diskurssi ei vetoa luontorepresentaatioon ihmiseen luonnon suuruuden ja kaukaisuuden eksotiikalla, vaan pikemminkin pienuudella, kuten aineistoesimerkissä (25) ja sen saavutettavuudella. Pientä välimatkaa implikoidaan myös aineistoesimerkissä (24) ilmauksella *välittömässä läheisyydessä*. Siinä pieni etäisyys rakentuu kielellisesti substantiivilla *läheisyydessä* ja sitä määrittävällä adjektiivilla *välittömässä*. Lähellä oleva luonto voi houkutella luontoon myös kiireisiä päiväretkelijöitä tai kokemattomia luontomatkailijoita.

Seuraavaksi tarkastellaan vaivaton luonto -diskurssin luontosuhdekuvaa. Luontosuhdekuvassa miellyttävä luonto on ihmistä varten tuottaen tälle mielihyvää. Luontosuhde on välillinen. Ohjelmapalveluiden vuoksi ihminen ei kohtaa luonnon juroa puolta.

4.2.3 Luontosuhdekuva

Vaivaton luonto -diskurssissa ammennetaan iloa itse luontoa tarkkailemalla ja siellä toimimalla. Vaivaton luonto -diskurssin luontosuhteen representaatioissa välittyy näin luonnosta pitäminen ja sen arvostaminen. Toisaalta vaivaton luonto -diskurssi asettaa luonnon myös jossakin määrin alistaiseksi ihmisen tarpeille ja lomakokemukselle. Luonnolla ei eksplikoida niinkään olevan itseisarvoa, vaan luonnon arvo määrittyy sen mukaan, miten hyvin se kykenee viihdyttämään ihmistä ja tarjoamaan tälle myönteisiä kokemuksia. Luontodiskurssin, joka

esittää ihmisen luonnossa nautintoa tavoittelevaksi, voi siis ajatella välittävän sekä arvostusta luontoa kohtaan että välineellistävän sitä. Salonen (2013: 41) kuvaa tällaista luontosuhdetta siten, että kun jokin paikka turmeltuu, esimerkiksi kalat vähenevät, nautinnonhaluinen ihminen vaihtaa vain nautintoaluettaan. Luonto on siis arvokas niin kauan kuin se pystyy tarjoamaan ihmiselle sopivia luontokokemuksia. Myös Simula (2012: 125) sanoo tutkimuksensa perusteella, että turistin luontokomeus ei niinkään suuntaudu ympäristöpoliittisiin pohdintoihin ja ekologisesti kestävämmien käytäntöjen kyseenalaistamiseen. Simulan mukaan sen sijaan käytetään sananvalintoja, jotka viestivät, että ihminen voi olla ajattelematta yhteiskunnan epäkohtia. Tolvanen (2011: 175) ja Järviluoma (2006: 68) huomauttavat, että on kuitenkin mahdollista, että kun luonto nähdään arvokkaana virkistymisen ja elämysten paikkana, sitä pyritään myös suojelemaan.

Luontosuhteen kannalta on kiinnostavaa, että ihminen asetetaan vaivaton luonto -diskurssissa etäälle mahtipontisesta luonnosta. Vaivaton luonto -diskurssi hyödyntää pyhä luonto -diskurssille ominaista mahtipontisen luonnon representaatiota, mutta käyttää tätä representaatiota eri tavalla kuin pyhä luonto -diskurssi. Ihmisen suhde tällaiseen luontoon kuvautuu etäiseksi. Aineistoesimerkissä (29) luonto siis esitetään suurena adjektiivin ja substantiivin sisältävällä ilmauksella: *äärimmäisiin olosuhteisiin*.

29. Luontokeskuksen näyttelyissä pääset näkemään, kuinka luonto ja ihminen ovat sopeutuneet pohjoisen *äärimmäisiin olosuhteisiin*. (<http://www.korpikartano.fi/products/siida-inarin-kyla/>)

Tekstiesimerkissä (29) aktuaalinen ihminen ei kuitenkaan asetu tällaiseen luontoon, vaan katselee suureen luontoon mukautunutta ihmistä etäältä, kuten lauseen paikkaa ilmaiseva adverbialit *luontokeskuksen näyttelyissä* ja päälauseen predikaatti *pääset näkemään* kertovat. Hän ei siis itse kohtaa tällaista luontoa, vaan hän on esittelyssä, jossa hänellä on mahdollisuus katsella luonnon ankariin olosuhteisiin tottuneita. Jotkut toiset ihmiset, ehkäpä edeltäneet sukupolvet, ovat mukautuneet luontoon. Sen sijaan tekstissä aktiivisesti läsnä oleva ihminen asetetaan *äärimmäisiä olosuhteita* leppoisampaan luontoon. Valkonen (2011: 208) sanookin, että luontomatkailupalveluja ostavat asiakkaat eivät yleensä hae luontoelämyksiä kaikilla mausteilla, koska luontomatkailuretket voivat joskus olla jopa kohtalokkaita. Sen sijaan asiakas nauttii, rentoutuu ja pitää hauskaa. Vaivaton luonto -diskurssin ihmisen ja luonnon suhteessa ei ilmennetä niinkään luonnon juroa puolta, vaan asiakkaalle tarjoillaan luonnon lempeää osaa. Taas pyhä luonto -diskurssissa ihminen mukautuu suureen luontoon. Tässä vaivaton luonto -diskurssi asettaa pyhä luonto -diskurssin ihmiskuvan menneeseen aikaan.

Vaivaton luonto -diskurssissa representoituvalla ihmiselle opas näyttää olevan tärkeä luonnon saavuttamisessa. Mielestäni tämä näkyy esimerkiksi jo ihmisen representaation yhteydessä analysoimieni aineistoesimerkkien (16) ja (17) *nauti*-verbin muodossa. Ison suomen kieliopin mukaan imperatiivi- eli käskylause on yleensä verbialkuinen, kuten tekstiesimerkeissä (16) ja (17). Imperatiivilauseen keskeisenä tehtävänä on kehotuksen tai pyynnön esittäminen vastaanottajalle. (VISK § 889.) Kuitenkin imperatiivin sisältämän ilmauksen tulkinta käskyksi, kehotukseksi tai ohjeeksi tapahtuu lopulta vasta lausuman leksikaalisen sisällön, puhetilanteen sekä siinä meneillään olevan toiminnan perusteella (VISK § 1647). Lauranto (2014: 46) selittää tätä siten, että imperatiivimuodoksella on velvoitustahtoa ilmaiseva perusmerkitys, mutta kielenkäytössä velvoitus voi realisoitua vaikkapa pyynnöksi, hoputukseksi, käskyksi, aneluksi, suostutteluksi, kutsuksi, vetoomukseksi, varoitukseksi tai joksikin muuksi. Ison suomen kieliopin mukaan esimerkiksi mainoksissa käskylauseen ilmaisema toiminta on esitetty kuluttajalle tarjottuna mahdollisuutena, jolloin se on ikään kuin tarjoajan kontrolloitavissa (VISK § 149). Myös tässä Korpikartano-luontomatkailusivustolla ja vaivaton luonto -diskurssissa aineistoesimerkkien (16) ja (17) predikaatit on tulkittavissa mielestäni niin, että luonto on matkailukeskuksen hallittavissa ja materiaalia, jota he tarjoilevat tekstiin rakentuvalle ihmiselle. Näin luontosuhde representoituu välilliseksi. Hamin ja Weilerin (2002: 31) mukaan oppaan yksi tärkeä työ onkin tehdä ympäristö asiakkaille saavutettavaksi. Tekstiesimerkeissä käskylauseissa (16), (17) matkailuyritys tarjoaa niin ikään tuotteinaan *puhdasta lunta, hiljaisuutta ja upeita maisemia*.

Vaivaton luonto -diskurssissa ihmistä representoidaan tyypillisesti juuri yksikön toisella persoonalla, kuten edellisessä kappaleessa mainitsemani imperatiivissa: *nauti*. Yksikön toista persoonaa käytetään esimerkiksi myös tekstiesimerkissä (18) *päästä*-modaaliverbissä: *pääset näkemään ja nauttimaan* sekä tekstiesimerkissä (21), jossa se näkyy sekä verbissä *vievät* että akkusatiivimuotoisessa persoonapronominissa *sinut*. Yksikkömuotoisuus asettaa ihmisen ikään kuin yksin luontoon. Ihminen ei siis representoidu esimerkiksi retkeilijäryhmänä, kuten haastava luonto -diskurssissa. Ihmisen asettamisen luontoon yksikön toisella persoonalla voi esimerkiksi tulkita välittävän vaivaton luonto-diskurssissa henkilökohtaista luontosuhdetta. Yksinään olemisen voi ajatella auttavan luonnon aistimisessa ja siihen keskittymisessä. Toisaalta kohdentaminen yksikön toiselle persoonalle voi olla myös mainostamistapa, mistä mainitsin jo edellisessä kappaleessa ja pyhä luonto -diskurssin luontosuhteen representaatiota tarkastellessani. Vaivaton luonto -diskurssi ilmenee hallitsevana luontomatkailuyrityksen sivustolla, ja yksikön toisella persoonalla voidaan pyrkiä ottamaan suora yhteys lukijaan. Kuikka (2009: 55) tutkii multimodaalisia lehtimainoksia, ja mainitsee

mainoksen keinona verbaalisen kohdentamisen *sinä*-pronominilla. Aineistoesimerkissä (30) markkinoivuus näkyy yksikön toisen persoonamuodon lisäksi selvästi myös *tarjous*-substantiivissa. Myös se liittyy osaltaan vaivaton luonto -diskurssin kaupalliseen genreen.

30. kysy tarjous! (<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/ruskan-taika/>)

Vaivaton luonto -diskurssi ilmenee siis aineistossa enimmäkseen matkailuyrityksen sivustolla. Korpikartano-sivusto voidaan nähdä kaupallisena genrenä, jonka markkinoitustrategiana on yksilöllisyys. Siinä käytetään siis kohdennettu mainontaa, jossa ihminen on kuluttaja, joka saa rahalleen vastineeksi matkailukeskuksen palveluiden ansioista yksilöllisen ja miellyttävän loma- ja toimintakokemuksen luonnossa.

4.3 Haastava luonto -diskurssi

Seuraavaksi analysoidaan haastava luonto -diskurssia. Analyysin aluksi esitetään aineistoa, jossa haastava luonto -diskurssi on hyvin ilmeinen.

”Oppaamme kuljettaa meidät autolla patikointipolun alkuun, josta aloitamme noin 3km:n kipuamisen Otsamonturin päälle. Polku on suhteellisen helppo, mutta vaatii hyvää peruskuntoa, sillä polku on huippua lähestyttäessä jyrkkä. Perille päästyämme meitä odottaa henkeäsalpaava maisema ympäröiviin järviin ja tuntureihin. Opas tarjoaa meille päivätuvassa kahvit ja retkievät. Osallistujien tulisi ottaa mukaan omat juomapullot.” (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/yottoman-yon-patikointiretki> 10.3.2016.)

”Rohkeimmat voivat pulahtaa arctiseen veteen. Lounas ravintolassa tai maastossa riippuen säästä ja ajankohdasta. HUOM. Retki on vaativa, joten osallistujilla tulee olla hyvä kunto.” (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jaameren-kelkkasafari> 10.3.2016.)

Haastava luonto -diskurssin representaatioita kuvataan alla olevassa taulukossa 3. Taulukon kuvaamat representaatiot näkyvät tutkimusaineistossa vain Visitinari-sivustolla. Tuloksia erittelevässä tekstissä aineistoesimerkkien yhteydessä ilmoitetaan niiden tarkat verkko-osoitteet.

Taulukko 3. Haastava luonto -diskurssin representaatiot.

Ihmiskuva	Luontokuva	Luontosuhdekuva
Peloton, vahva ja taitava ihminen	Urheiluluonto	Ohjelmoitu luontosuhde
Kokemus itsensä ylittämisestä toiminnassa	Salaperäinen luonto	Luonto hyödykkeenä ja käyttöarvoisena

Ihmiskuva	Luontokuva	Luontosuhdekuva
Kaupallinen ohjelmalvelutoiminta	Jylhä ja suuri luonto	

Haastava luonto -diskurssissa ihmistä määrittävät uskallus, taito ja hyvä kunto. Haastava luonto -diskurssissa viestitään, että näillä ominaisuuksilla varustautunut henkilö saa luonnosta palkitsevia toimintakokemuksia. Luonto representoituu vaativana urheiluympäristönä ja salaperäisenä sekä suurena ja jylhänä, kuten pyhä luonto -diskurssissakin. Luontosuhde on kaupallisen toiminnan myötä ohjailtu, ja luonto on suhteessa ihmistä varten siten, että luonnon arvo ja erityisyys ilmenevät siinä, mitä kaikkea ihminen voi siellä saada ja kokea.

Kielellisesti representaatioita tuotetaan esimerkiksi verbein, adjektiivein ja substantiivein. Kuten muissakin tutkielman luontodiskursseissa myös tässä haastava luonto -diskurssissa kielenkäyttö on sävyttynyttä, mikä osaltaan vaikuttaa representaatioissa. Affektiivisuus kielen ilmiönä vaikuttaa representaatioihin vahvistaen niiden luomia vaikutelmia. Esimerkiksi personifikaatiolla *revontulten tanssi* luodaan luonnosta salaperäisempi kuva kuin eikuvailevalla, neutraalilla, kielenkäytöllä.

4.3.1 Ihmiskuva

Ihmistä innoittaa luonnossa toimimisessa kokeilunhalu ja haasteet.

31. Rohkeimmat voivat pulahtaa arctiseen veteen. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jaameren-kelkkasafari>)

Tekstiesimerkissä (31) luonnossa olijaa määritellään *rohkea*-adjektiivin superlatiivimuodolla. Superlatiivimuodon voi tulkita viestivän, että luontokokemusten tavoittaminen vaatii todella rohkeutta. Luonnossa oleminen ruokkii kokeilunhalua, jännitystä ja ehkä myös omien rajojen ylittämistä itseään haastamalla. Adjektiivin vertailuaste synnyttää lukijassa myös tulkintaa siitä, että luonnon kohtaamiseen vaaditaan erityisominaisuuksia. Tässä yhteydessä ilmaistaan vastaanottajan ominaisuuksista riippuvaa dynaamista mahdollisuutta *voida*-modaaliverbillä. Siinä toimintana on pistäytyminen vedessä. Liitän *rohkea*-adjektiiviin positiivisia konnotaatioita, minkä seurauksena peloton pulahtaminen kylmään veteen, näyttäyty tekstissä houkuttelevana tavoitteena. Myös aineistoesimerkissä (32) adjektiivin vertailuasteella suunnataan toimintaa tietyille ryhmälle, *kokeneemmille*.

32. Aikaisempi kokemus ratsastuksesta ei ole tarpeen, mutta vauhdikkaammat ratsastusretket järjestetään vain kokeneemmille ratsastajille. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/ratsastusta-vuonohevosilla>)

Ihmistä luonnehditaan tekstiesimerkissä (32) adjektiivilla *kokenut*. Komparatiivimuoto ratsastajien määritteenä implikoi ryhmää, jolla on enemmän kokemusta kuin jollakin toisella ryhmällä. Aineistoesimerkissä (32) viestitään, että muutkin kuin taitavat ratsastajat voivat osallistua toimintaan, mutta tälle tietylle ryhmälle on tarjolla ripeää liikkumista. Nopeaa liikkumista luonnossa kuvaa aineistoesimerkissä (32) adjektiivi *vauhdikkaammat*. Haastava luonto -diskurssi viestii, että ihminen, jolla on tiettyjä kykyjä, saa luonnossa monipuolisia toimintakokemuksia.

Rohkeuden ja kokemuksen tuoman taidon lisäksi haastava luonto -diskurssissa korostetaan ihmisen representaatioissa voimakkaasti fyysistä kuntoa. J. Valkonen ja S. Valkonen (2014: 250) sanovatkin, että luontomatkailun representaatioissa tyypillisesti korostetaan urheutta ja kestävyyttä. Haastavaa ja fyysisiä ponnistuksia vaativaa etenemistä luonnossa ilmaistaan esimerkiksi seuraavassa tekstiesimerkissä (33).

33. Oppaamme kuljettaa meidät autolla patikointipolun alkuun, josta aloitamme noin 3km:n *kipuamisen* Otsamotunturin päälle. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/yottoman-yon-patikointiretki>)

Aineistoesimerkissä (33) toimintaa ilmaistaan teonnimellä *kipuamisen*. Pidän *kipuaminen*-substantiivina affektiivisena, koska se on mielestäni kuvaileva siten, että se representoi kiipeämisen vaativuutta. Ilmaus *aloitamme kipuamisen* viestii, että eteneminen on pitkä prosessi. Vaikutelma syntyy siitä, että lause ei ole aspektiltaan rajattu (VISK § 1513). *kivuta*-verbin ilmaiseman toiminnan kesto ei siis ole määritelty, mikä lisää mielestäni tässä toiminnan vaativuuden mielikuvaa. Myös aineistoesimerkissä (34) näkyy haastava luonto -diskurssin hyväkuntoisen ihmisen representaatio.

34. HUOM. Retki on vaativa, joten osallistujilla tulee olla hyvä kunto. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jaameren-kelkkasafari>)

Ison suomen kieliopin mukaan verbi *tulla* vetoaa normiin, ja se on tyypillinen varsinkin ohjeissa ja säädösteksteissä (VISK § 1577). Verbi kertoo, mitä *osallistujilta* velvoitetaan. Tässä tekstiin rakentuu ihminen, jolta odotetaan *hyvää kuntoa*. Substantiivilauseke *hyvää kuntoa* viittaa ihmisen fyysisiin voimavaroihin. Tämä substantiivilauseke toistuu Korpikartano-sivustolla, mikä lisää sen vaikutusta ihmisen representaatioissa. Aineistoesimerkin (34) *HUOM.*-ilmaus korostaa välttämättömyyden vaikutelamaa. Näin rakentuu mielikuva, että ihminen, joka tässä haastava luonto -diskurssissa toimii, todella on hyväkuntoinen.

Vaativaa toimintaa ilmaistaan myös *metsästää*-verbillä aineistoesimerkissä (35).

35. Lähdemme *metsästämään revontulia* illalla, jolloin taivas on jo pimeä. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/revontulisafari-moottorikelkalla>)

Iso suomen kieliopin mukaan *metsästää*-verbi on lähimerkityksinen kaptatiivisten johdosten kanssa, jotka ilmaisevat substantiivin tarkoitteiden pyydystämistä tai keräämistä (VISK § 326). Koska *revontulia* ei voi konkreettisesti kerätä, *metsästää*-verbi herättää mielestäni ajatuksen vaativasta toiminnasta luonnossa. *metsästää*-verbi viestii, että ihmisen on ponnistettava ja nähtävä vaivaa nähdäkseen luonnon valoilmioita.

Haastava luonto -diskurssi suuntautuu kokeilunhaluisille ja toimintaa arvostaville ihmisille. Visitinari profiloituu näin luontomatkailuyrityksenä, joka suuntaa kaupallistettuja luontoelämyksiään tietynlaiselle asiakaskunnalle. Tulkitsen, että haastava luonto -diskurssissa luontoelämys näyttäytyy vaativana ja kiehtovana kokemuksena itsensä ylittämisestä. Ihminen saa luonnossa kokemuksen, että hän yltää parempiin suorituksiin kuin ennen. Kun matkailu yritys palveluineen suuntautuu tietynlaisille ihmisille, sillä voi ajatella olevan oma eriytynyt asemansa markkinoilla (J. Valkonen & S. Valkonen 2014: 248).

Seuraavaksi tarkastelen haastava luonto -diskurssin luontokuvausta. Luonto representoituu haastava luonto -diskurssissa jylhänä kehyksenä urheilutoiminnalle. Sen lisäksi se on myös salaperäinen. Suuren luonnon representaatioissa haastava luonto -diskurssi ja pyhä luonto -diskurssi risteytyvät.

4.3.2 Luontokuva

Tässä diskurssissa representoituu vaativa luonto. Se näkyy esimerkiksi aineistoesimerkissä (36).

36. Polku on suhteellisen helppo, mutta vaatii hyvää peruskuntoa, sillä polku on huippua lähestyttäessä jyrkkä. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/yottoman-yon-patikointiretki>)

Tekstiesimerkissä (36) *vaatia*-verbi representoi luonnon olemusta. Ison suomen kieliopin mukaan *vaatia*-verbi ilmaisee edellyttämistä (VISK § 998). Luonnossa eteneminen edellyttää siis ihmiseltä *peruskuntoa*, kuten totean jo ihmisen representaation yhteydessä. Luonto on siis haastava. Koska *vaatia*-verbi ilmaisee mentaalista prosessityyppiä, luokittelen sen luontokuvausten yhteydessä personifikaatioksi. *polulla* kuvataan olevan siten inhimillisiä ominaisuuksia.

sia, että se voi asettaa ihmiselle vaatimuksia. *polkua* representoidaan aineistoesimerkissä (36) myös *jyrkkä*-adjektiivilla. Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *jyrkkä*) selittää *jyrkkä*-adjektiivia käytettävän loivan vastakohtana. *Polkua* kuvailevana se ei tuota luonnosta helposti lähestyttävää kuvaa. *polku*-sana representoi luontoa kävelyn ja etenemisen näkökulmasta liikkumisalustana. Aineistoesimerkissä myös *polku*-sanan yhteydessä oleva sana *peruskunto* kuuluu urheilusanojen kategoriaan. Haastava luonto -diskurssissa välittyy näin liikunnan arvostus, ja luonto kuvautuu fyysisen suorituksen ja liikkumisen näkökulmasta. Luonnon ääriolosuhteiden vaikutelmaa on myös ihmisen representaation yhteydessä kuvaamassani aineistoesimerkissä (31). Siinä veden luonnehtiminen adjektiivilla *arctinen* synnyttää luonnosta jäisen ja hyytävän mielikuvia.

Luonto representoituu myös salaperäisenä. Tämä näkyy esimerkiksi aineistoesimerkissä (37), jota sivustolla käytetään otsikkona.

37. *Mystiset Ravadas putoukset* (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jokiveneretki-ravadas-putouksille>)

Tarinanhoitoista salaperäisyyttä tuottaa aineistoesimerkissä (37) Ravadas-putouksien luonnehtiminen adjektiivilla *mystiset*. Salaperäistä ja tarinanhoitoista luontoa representoidaan myös aineistoesimerkissä (38).

38. Jos sää sallii ja olemme onnekkaita, näemme *revontulten henkeäsalpaavan tanssin*. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/revontulisafari-moottorikelkalla>)

Aineistoesimerkissä (38) luonto elollistetaan personifikaatiolla *revontulten tanssi*. Siinä luonnonvalon liikettä kuvataan *tanssi*-substantiivilla. Luonto näyttäytyy näin elävänä. *tanssi*-sana luontokuvauksen yhteydessä tuo mieleeni keijujen tai muiden satuolentojen tanssin. Vaikka luonto määrittäytyy haastava luonto -diskurssissa voimakkaasti urheilun ja haasteiden näkökulmasta, siinä on myös taianomaisuutta. Haastavassa luonto -diskurssissa luonto on myös ihmeellinen ja salaperäinen. Salaperäinen luonto näyttäytyy epätavallisuudessaan viehättävänä, ja tämä representaatio voi ehkä siten myös olla houkuttimena ja myyntivalttina.

Luonto kuvataan haastava luonto -diskurssissa myös mahtipontisena ja suurena, kuten pyhä luonto -diskurssissakin. Pietikäinen ja Mäntynen (2009: 129–133) puhuvat risteytymisen olevan diskurssille ominaista. He tarkoittavat tällä sellaisesta kielenkäytön sekoitumisesta, jonka seurauksena voi olla vaikea erottaa diskurssien rajoja. He kuvailevat tätä ilmiötä eri suuntiin vievillä kielenkäyttötavoilla. Pietikäisen ja Mäntynen (mts. 133) mukaan sekoittumisessa on tyypillisesti kyse vastakkaisten tai ristiriitaisten kielenainesten ilmenemi-

sestä samassa yhteydessä. Myös Fairclough (1992: 101–136) sanoo diskurssien kytkeytyvän yhteen ja niiden välillä olevan jännitteitä. Hän kuvaa diskurssien sekoittumista intertekstuaalisuuden käsitteellä.

Suurta ja vaikuttavaa luontoa representoidaan esimerkiksi haastavassa luonto -diskurssissa aineistoesimerkissä (39).

39. Kuljetus aamulla Inarista Lemmenjoelle (50km), josta matkaamme jokiveneellä upeaa ja tunnelmallista Lemenjokea pitkin syvälle kansallispuiston erämaahan. Matkalla näet jokikanjonista kohoavat upeat tunturijonot. Perillä tutustumme valkoisena kuohuvaan Ravadas-putoukseen ja kuuntelemme sen pauhua. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jokiveneretki-ravadas-putouksille>)

Tekstiesimerkissä (39) käytetään hyvin kuvailevaa kieltä ja tuotetaan mahtipontista luontoa. Tätä kuvaa rakentaa ilmauksessa ensinnäkin *upea*-adjektiivi. Kielitoimiston sanakirja (KS s.v. *upea*) luonnehtii *upea*-adjektiivia esimerkiksi sanoilla ”komea”, ”näyttävä” ja ”suurenmoisen”. Suurta mahtipontisuutta tuotetaan myös deskriptiivisillä VA-partisiipeilla *kohoavat* ja *kuohuvaan* sekä deskriptiivisellä substantiivilla *pauhu*. Ison suomen kieliopin mukaan *pauhu* kuuluu AA-supistumaverbistä johdettuihin U-teonnimijohdoksiin, jotka ovat deskriptiivisiä tai muuten sävyiltään ei-neutraaleja (VISK § 229). Luonnon voima näkyy myös *kuohuva*-partisiippiä määrittävässä, näköaistia aktivoivassa *valkoisena*-adjektiivissa. Se tehostaa mielestäni liikettä luonnehtivan *kuohuva*-sanaan liittyvää liikevoimaa. Se elävöittää tässä luontokuvausta siten, että lukijalle representoituu kuva voimakkaasti ylävirtaan päin putoavasta vedestä. Myös monikko substantiivilausekkeessa *kohoavat upeat tunturijonot* tuottaa suuruuden vaikutelmaa. Ison suomen kieliopin mukaan monikkoon voi yksikkömuotoa helpommin tekstikontekstissa sisältyä affektinen sävy (VISK § 1731). Tunnepitoista kuvausvoimaa on myös ilmauksessa: *syvälle kansallispuiston erämaahan*. Siinä kuvaileva tekstityyppi näkyy adjektiivissa *syvä*, kun se määrittää substantiivia *erämaa*. *Syvä erämaa* on ikään kuin paikkana kaukana asutuksesta. Se on ulottuva ja mittava. *Syvään erämaahan* voi sisältyä symbolinen merkitys oikeasta ja aidosta luonnosta.

Vaikka luontokuvaus on osittain samankaltainen pyhä luonto -diskurssin luontorepresentaation kanssa, etäälle pyhä luonto -diskurssista vie Visitinari-sivustolla ihmiskuvan ja luontosuhteen piirteet. Näen, että tässä kohtaa aineistossani on siis yhdistetty erisuuntaisia kielenkäyttötapoja (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 129–133). Kuten edellä analyysissä todetaan, ihminen representoituu haastava luonto -diskurssissa urheilullisena ja haastavasta toiminnasta pitävänä, ja luontokokemus näyttäytyy näin ennen kaikkea toimintakokemuksena. Taas pyhä luonto -diskurssin ihmistä määrittävät tunteet ja psyykkinen hyvinvointikokemus. Toiminta pyhä luonto -diskurssissa on vaeltaminen, jonka tulkitsen olevan pyhä luonto -

diskurssissa urheilun sijaan tapa olla luonnossa. Ihmisen representaatiot, jotka näissä diskurssissa syntyvät, eroavat siis toisistaan, vaikka luonnosta hyödynnetäänkin osin samanlaista representaatiota. Myös luontosuhdekuvassa on eroja näissä diskurssissa. Pyhä luonto -diskurssin luontosuhdetta tarkasteltiin edellä, analyysin alussa, pyhä luonto -diskurssin yhteydessä ja haastava luonto -diskurssin luontosuhdetta käsitellään seuraavaksi.

Tulkitsen, että kaupallisuus näkyy vahvasti haastava luonto -diskurssin luontosuhdekuvauksessa. Tähän ohjaa esimerkiksi haastava luonto -diskurssin kuvaama ryhmätoiminta. Ihminen liitetään osaksi ryhmämuotoista safariturismia käyttämällä monikon ensimmäistä persoonaa ja ihmisjoukkoon viittaavaa substantiiviva. Haastava luonto -diskurssissa ihminen harrastaa luonnossa vain kaupallisia ohjelmapalveluita ja kohtaa näin luonnon kontrolloidusti. Luonto tarjoaa uskaliaalle ja hyväkuntoiselle ihmiselle kiehtovan ja vaativan toimintaympäristön. Voidaan ajatella, että tässä diskurssissa on tärkeää, että luonto on mahtipontinen, koska sillä siitä saadaan ainutlaatuinen ympäristö toiminnoille. Kiipeillä ja uida voi muuallakin, mutta tällainen jylhyys löytyy vain luonnosta. Luonto on siten paikka ylittää itsensä toimimalla omien voimien ääri rajoilla.

4.3.3 Luontosuhdekuva

Ihminen kohtaa luonnon ryhmässä. Toisin kuin pyhä luonto -diskurssissa ja vaivaton luonto -diskurssissa haastava luonto -diskurssissa ihmiseen viitataan hallitsevasti monikon ensimmäisellä persoonalla. Näin on esimerkiksi edellä kuvaamassani tekstiesimerkissä (33). Siinä käytetään ihmiseen viitatessa sekä akkusatiivimuotoista *me*-pronominia, *meidät*, että monikon ensimmäisen persoonapäätteen sisältävää predikaattia *aloitamme*. Ryhmää implikoidaan myös aineistoesimerkissä (40).

40. Retki mahdollinen myös *isoille ryhmille*. (<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jaameren-kelkkasafari>)

Aineistoesimerkissä (40) retkeilijäjoukkoon viitataan allatiivimuotoisella *ryhmä-*substantiivilla. Esimerkissä (40) *ryhmää* kuvataan adjektiivilla *iso*. Ihminen siis kohtaa luonnon yhdessä muiden kanssa, ja luonnon voi näin ajatella olevan esimerkiksi paikka, jossa pidetään yllä sosiaalisia suhteita. Luonto ei siis ole haastava luonto -diskurssissa yksinäisyyden kokemisen paikka, kuten vaikkapa pyhä luonto -diskurssissa. J. Valkosen ja S. Valkosen (2014: 247 – 248) mukaan kaupallistetuille luontoelämyksille ryhmätoiminta onkin ominaista.

Visitinari-sivustolla ja haastava luonto -diskurssissa kaupallisuus näkyy muutenkin. Verkkosivustolla ihminen voi valita erilaisia ohjelmapalveluita, joista ilmoitetaan

kunkin toiminnan yhteydessä esimerkiksi sen kesto ja hinta. Esimerkiksi tekstiesimerkin (33) toiminnan kestoksi määritellään sivustolla *neljä tuntia* ja hinnaksi *120 euroa*. Sivustoa kuvaan aineiston kuvauksen yhteydessä luvussa 3. Ihmisen ja luonnon kohtaaminen on siis hyvin ohjelmoitua. Siitä kertovat osaltaan aineistoesimerkin (33) verbit ja substantiivit. Aineistoesimerkissä (33) retkeilijät ensin *kuljetetaan autolla* tiettyyn luonnonkohtaan. Samoin kuin vaivaton luonto -diskurssissa myös tässä haastava luonto -diskurssissa käytetään retkeilypalveluita, kuten opasta ja kuljetuksia. Vaivaton luonto -diskurssin tekstiesimerkissä (21) ilmaistaan retkeilijä akkusatiiviobjektilla *sinut*, ja toimivana subjektina taas on retkeilyrakenteisiin kuuluvat *jokivenekuljetukset: jokivenekuljetukset vievät sinut*. Tekstiesimerkissä (33) samoin retkeilypalveluita edustava *oppaamme* on subjektina ja objektina taas retkeilijäjoukko. Tekstiesimerkissä (33) kuljetuksen jälkeen ilmoitetaan toiminnan alkaminen verbillä ja teonnimellä: *aloitamme kipuamisen*. Sivustolla ilmaistaan myös kiipeämisen loppuminen ilmauksella *perille päästyämme*. Vaikka luonto näyttäytyykin jylhänä, luonnon vastus on kuitenkin ohjelmapalveluissa kontrolloitu ja luonnon jylhää puolta ikään kuin annostellaan retkeilijälle sillä tavalla, että luonto tarjoaa luontosuhteessa ihmiselle sopivasti fyysisiä haasteita. Ihminen kohtaa siis luonnon ohjelmoidusti erilaisissa matkailupaketeissa.

4.4 Diskurssien vertailua

Analyysi osoittaa, että luontoa tuotetaan tutkimusaineistossa kolmen eri luontodiskurssin avulla. Diskurssit jakautuvat eri internetsivustoille siten, että jokaisella sivustolla on selkeästi yksi hallitseva diskurssi. Sen lisäksi on myös jonkin verran risteymää diskurssien välillä. Diskurssit on nimetty pyhä luonto -diskurssiksi, vaivaton luonto -diskurssiksi sekä haastava luonto -diskurssiksi. Pyhä luonto -diskurssia on eniten Lemmenjoki-sivustolla, mutta sen lisäksi sitä käytetään sekä Visitinari-sivustolla että Korpikartano-sivustolla. Vaivaton luonto -diskurssi hallitsee Korpikartano-sivustolla. Lisäksi se tuottaa merkityksiä myös Lemmenjoki-sivustolla. Sen sijaan haastava luonto -diskurssia ei näy muualla kuin Visitinari-sivustolla. Analyysissa on tarkasteltu, miten nämä luontodiskurssit rakentavat ihmisen, luonnon ja luontosuhteen representaatioita. Alla olevassa taulukossa 4 näkyy kunkin diskurssin synnyttämien representaatioiden ominaispiirteitä.

Taulukko 4. Luontokuvauksessa ilmenevissä diskurssissa syntyneiden representaatioiden eroja ja yhtäläisyyksiä.

	Pyhä luonto -diskurssi	Vaivaton luonto -diskurssi	Haastava luonto -diskurssi
Ihmiskuva	Hyvinvointikokemus Omaehtoinen toiminta Erätoiminta Pieni ihminen	Lomakokemus Toimintakokemus Safariturismi Omatoiminen luontoliikunta Nautiskeleva ihminen	Kokemus itsensä ylittämisestä suorituksissa Safariturismi Urhea ihminen
Luontokuva	Jylhä ja suuri luonto Ikiaikainen luonto	Miellyttävä lähiluonto Etäisyys suuresta luonnosta	Urheiluluonto Jylhä ja suuri luonto Salaperäinen luonto
Luontosuhdekuva	Läheinen tunnesuhde Ohjailtu ja vastavuoroinen luontosuhde	Välillinen luontosuhde Luonnolla vain käyttöarvo	Välillinen luontosuhde Luonnolla vain käyttöarvo

Taulukossa 4. kuvaan, että luontoa representoidaan aineistossani pyhä luonto -diskurssissa, vaivaton luonto -diskurssissa ja haastava luonto -diskurssissa. Taulukossa näkyy, että tässä tutkielmassa on tarkasteltu luontokuvausta ihmisen, luonnon ja luontosuhteen näkökulmasta.

Jokainen diskurssi synnyttää useanlaisia representaatioita sekä ihmisestä, luonnosta että luontosuhteesta. Pyhä luonto -diskurssissa syntyneessä kokonaisihmiskuvassa ihminen aistii luonnossa ollessaan omia tunteitaan ja kartuttaa siten hyvinvointiaan. Hänen toimintansa on itseohjautuvaa toimintaa, yksinkertaisesti kävelyä. Hän selviää luonnossa pitkään omillaan ilman retkeilyrakenteita. Sen sijaan kahdessa muussa diskurssissa, vaivaton luonto -diskurssissa ja haastava luonto -diskurssissa, ihmisen yhteydessä korostuu tätä enemmän toiminta. Vaivaton luonto -diskurssissa toiminta on sekä kaupallista ohjelmalvelutoimintaa että itseksensä tapahtuvaa liikuntaa ulkona. Taas haastava luonto -diskurssissa ihminen harrastaa vain safariturismia. Vaivaton luonto -diskurssissa ihminen tutustuu luontoon kevyesti lomansa yhteydessä ja keskittyy nautiskelemaan ilman vaivannäköä. Sen sijaan haastava luonto -diskurssi rakentaa ihmisestä hyväkuntoisen ja haasteista pitävän ponnistelijan luonnossa.

Kaikissa diskurssissa luonto näyttäytyy houkuttelevana paikkana. Hornerin ja Swarbrooken (2005: 206) mukaan markkinoiville teksteille on luonteenomaista houkuttelevien representaatioiden rakentaminen. Pyhä luonto -diskurssissa houkuttelevana luontona pidetään suurta ja jylhää, karuakin luontoa. Se kuvataan myös ikuisena ulottuvuutena, joka tarjoaa ihmiselle rauhoittavan tunnekokemuksen. Myös haastava luonto -diskurssi näyttää luonnon suurena. Siinä viestitään, että luonto on oivallinen paikka kokeilla voimiaan ja kestävyytään. Sen sijaan vaivaton luonto -diskurssissa luonto on pikemminkin ihmistä lähellä oleva kuin

kaukainen ja suuri erämaa. Vaivaton luonto -diskurssi esittää, että luonto on kätevästi saavutettavissa ja valmiina mahdollistamaan ihmiselle rentoa toimintaa.

Pyhä luonto -diskurssin luontosuhdekuva on sangen erilainen kuin kahden muun analysoimani diskurssin. Siinä ihminen tuntee luonnon kanssa syvää tunnetason yhteyttä. Lisäksi luontosuhde on myös ohjailtu. Ohjailtuun suhteeseen kuuluu rajoitukset ja säännöt. Pyhä luonto -diskurssissa ne ohjaavat ihmistä toimimaan luontoa huomioiden. Näin luontosuhdekuva on tulkittavissa myös vastavuoroiseksi: luonto tarjoaa ihmiselle hyvinvointikokemuksia, ja ihminen suojelee luontoa vahingoittumiselta. Vaivaton luonto -diskurssissa ja haastava luonto -diskurssissa ihmisen ei kuvata rakentavan niinkään henkilökohtaista suhdetta luontoon, vaan opas ja muut yritysten palvelut ikään kuin tuovat luonnon ihmisen saavutettavaksi. Siten luontosuhde on välillinen. Ihmistä ei kummassakaan näistä diskursseista velvoiteta toimimaan luonnossa tietyllä tavalla, vaan luontosuhteessa luonnon viestitään olevan vain ihmistä varten ja hänen käytettävissään.

Pyhä luonto -diskurssi tuottaa Lemmenjoki-sivustolla tekstiin ihmisen, joka mukautuu luontoon ja viiptyy siellä pitkään omillaan. Samaan aikaan Lemmenjoki-internetsivustolla on kuitenkin näkyvissä myös toinen diskurssi, vaivaton luonto -diskurssi, joka rakentaa vaivatonta ja nopeaa etenemistä harjoittavan ihmisen, joka hyödyntää matkailupalveluita. Kun näitä diskursseja käytetään Lemmenjoki-sivustolla rinnakkain, tekstin voi ajatella olevan yksi diskurssista tekstiä moniulotteisempi (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 130, 136). Faircloughin (1992: 97, 101–136) mukaan diskurssien risteytyminen vähentää niiden ehdottomuutta. Pyhä luonto -diskurssin ja vaivaton luonto -diskurssin rinnakkaiselon internet-sivustolla voi nähdä kertovan myös siitä yhteiskuntamme ilmiöstä, jotka Rantala, Tuulentie ja Valtonen (2013: 77–79) kuvaavat. Heidän mukaansa nopeasti luonnossa käväisevien luontomatkoilijoiden määrä on lisääntynyt Lapinkin luonnossa. He näkevät, että tällaista toimintaa tukee nykyinen luontoon liittyvä tuotekehitys. Turistin tarpeet vaivattomuuteen ja valinnanvapauteen (Gmelch 2003) näkyvät sivustolla pitkäkestoisen luonnossa omillaan olemisen kanssa niin, että hallitsevassa asemassa on pyhä luonto -diskurssin tuottama ihmisrepresentaatio. Luonnon erityisyys ja tuottama hyvinvointikokemus sekä syvälinen ja velvoittava luontosuhde määrittävät tekstin maailmankuvaa, mutta sen lomassa on myös nopeasti retkeilyrakteiden avulla saatava lomakokemus. Vaivaton luonto -diskurssin merkitystä Lemmenjoki-internetsivustolla voi ajatella lisäävän sen, että sitä käytetään jopa sivuston etusivulla.

Korpikartano-sivustolla vaivaton luonto -diskurssi on hallitseva. Lisäksi Korpikartano-sivustolla on vähäisiä jälkiä pyhä luonto -diskurssin tavasta merkityksellistää luonto. Korpikartano-sivusto käyttää pyhä luonto -diskurssille tyypillistä luontorepresentaatioita ku-

vatessaan menneiden aikojen ihmisten toimintaa. Näin pyhä luonto -diskurssin merkityksellistämistapa ei ole sivustolla kovin vaikutusvaltainen.

Visitinari-sivustolla hallitsevana on haastava luonto -diskurssi, joka tällä sivustolla risteytyy pyhä luonto -diskurssin kanssa. Risteytymisen seurauksena Visitinari-sivustolla yhdistyvät luonnon maisemallinen näyttävyys ja vaikuttavuus sekä luonnon tarjoamat urheilumahdollisuudet. Visitinari-sivustolla pyhä luonto -diskurssin ja haastava luonto -diskurssin luontokuvat tukevat toisiaan tehden luonnosta monipuolisen.

Sekoittuminen ei tässä tutkimusaineistossa ole kovin voimakasta, vaan jokaisella internetsivustolla on selkeä ja erilainen hallitseva diskurssi. Kun diskurssien sekoittuminen teksteissä on melko vähäistä, minkään diskurssin maailmankuvaa ei kyseenalaisteta voimakkaasti. Tämän vuoksi kullakin sivustolla voi ajatella olevan suhteellisen eriytynyt luontoharrastajien kohderyhmänsä. Kun diskurssit jakautuvat tutkimusaineistossa näin selkeästi siten, että on yksi hallitseva diskurssi yhtä sivustoa kohden, voidaan ajatella, että luontoon liittyvät arvot, asenteet ja toimet ovat ajassamme sangen erillisiä toisiinsa nähden. Toisaalta tämän tutkimuksen valossa ei voi tietää, millaisiin suhteisiin nämä diskurssit mahdollisesti asettuvat muissa teksteissä.

Tutkimuskohteena olleiden luontomatkailusivustojen genreä tai genrejä ei voi määrittää tarkkarajaisesti. Myös Jaworski ja Thurlow (2010: 233) sanovat turismiin liittyviä tekstejä tutkiessaan, että matkailussa eri genret, tyylit ja rekisterit liittyvät uusiin konteksteihin, lainautuvat ja sekoittuvat. Tietyt piirteet assosioivat näitäkin tekstejä tiettyihin genreihin (Eggins & Martin 1997: 236; Solin 2009: 263). Yhtäältä tulkitsen, että niissä on mainosgenreille ominaisia piirteitä. Näitä ovat esimerkiksi runsas myönteisten adjektiivien käyttö (Pietikäinen & Mäntynen 2009: 134) ja mahdollisuutta implikoivat direktiivit (VISK § 149). Mainosgenreen viittaavat aineistossa myös kohdentaminen *sinä*-pronominilla, lukijan suora puhuttelu ja ominaisuuksien kuvailu (Kuikka 2009: 55; Solin 2009: 263, 265).

Mainosgenrein lisäksi aineisto assosioi samanaikaisesti myös muita genrejä. Aineistossa on esimerkiksi tietoteksteille ominaisia piirteitä, kuten termejä ja niiden määritelmiä. Middleton ja Clarke (2001: 275–276) tutkivat matkailumarkkinoinnissa käytettäviä painettuja tekstejä ja osoittavatkin niissä olevan sekä tietoa välittävien tekstien että mainostekstien ominaisuuksia. Lisäksi aineiston kielenkäyttövalinnoissa on myös yhteyksiä elämäntapaoppaisiin, jotka tarjoavat esimerkiksi luonnossa olemista välineenä itsetuntemukseen, rentoutumiseen ja virkistäytymiseen (ks. esimerkiksi Arvonen 2014). Tosin internetsivustoilla on myös eroja sen suhteen, mitä näistä tavoitteista niissä toteutetaan. Esimerkiksi termimääritel-

miä on vain Lemmenjoki-sivustolla. Mikäli otetaan huomioon myös instituutio, jossa teksti ilmenee (Solin 2001), voitaisiin määritellä genreksi mediatekstigenre.

5 PÄÄTÄNTÖ

Tutkielma osoittaa, että luontoa tuotetaan mediassa kielenkäytöllä, joka on diskurssien läpäisemää ja joka tuottaa siten myös vaikutusvaltaisia representaatioita luonnosta. Tutkielmasa tarkastellaan ihmisestä, luonnosta ja luontosuhteesta sosiaalisessa todellisuudessamme rakentuvia kuvauksia. Suomen Lapin luontoa muovataan tutkimillani internetsivustoilla kolmen diskurssin avulla. Tulokset osoittavat, että luontokuvauksen luonto-, ihmis-, ja luontosuhderepresentaatioiden voi nähdä liittyvän myös laajemmin yhteiskuntamme painotuksiin. Näin tuloksen luontokuvauksen olevan yhteydessä markkinointitavoitteisiin, kuten luonnon ja pohjoisen ilmansuunnan markkinointiin sekä turismin tarpeisiin. Toisaalta representaatioissa vaikuttavat näkemys luonnon omasta arvosta ja pyrkimys luonnon suojeluun. Näkyvissä on myös kiinnostuminen hyvinvoinnista.

Tutkielmassa tarkasteltujen diskurssien rakentamat ihmiskuvat poikkeavat paljon toisistaan. Pyhä luonto -diskurssi kuvaa ihmisen psyykkisenä olentona, joka on myös erätaiteinen. Luonnossa hän kokee saavansa yhteyden tunteisiinsa, ja luontokokemus onkin ennen kaikkea eheyttävää hyvinvointikokemusta. Ihmisen toiminta luonnossa on pitkäkestoista kävelemistä. Pyhä luonto -diskurssin ihmiskuva sopii mielestäni hyvin Simulan (2012: 125, 128) väitöstutkimuksen tulokseen eräästä ihmisen representaatioon luonnossa. Eräs hänen havaitsemansa luontoturistin representaatio luo ihmisen, jonka mieli ja aistit vapautuvat luonnossa ja omassa rauhassa syvämielitteiseen ajatteluun ja ajatusten selkeyttämiseen. Sen sijaan vaivaton luonto -diskurssissa ihminen on vaivatonta luonnossa olemista arvostava nautiskelija. Tämä löydös vastaakin hyvin Rantalan, Tuulentien ja Valtosen (2013: 72–73) tutkimuksessaan esiin nostamaa lomaturistin kuvaa. Vaivaton luonto -diskurssissa ihminen saa luontokokemuksensa ilman ponnistuksia ja pitkäkestoista viipymistä luonnossa. Hän harrastaa luonnossa sekä perinteisiä luontoliikuntalajeja että kaupallisia ohjelmapalveluita.

Taas haastava luonto -diskurssissa ihminen on hyväkuntoinen, rohkea ja haasteista pitävä. J. Valkosen ja S. Valkosen (2014: 250) mukaan kaupallisiin ohjelmapalveluihin liittyvät luontomatkaillurepresentaatiot nostavat tyypillisesti esiin urheuden ja kestävyuden. Haastava luonto -diskurssissa luontokokemuskin näyttäytyy itsensä ylittämisenä. Haastava luonto -diskurssissa ihminen liikkuu luonnossa ryhmänä luontomatkailluyrityksen ohjelmapalveluissa.

Kun matkailuyritys palveluineen suuntautuu tietynlaisille ihmisille, sillä voi ajatella olevan oma eriytynyt asemansa markkinoilla (J. Valkonen & S. Valkonen 2014: 248). Haastava luonto -diskurssi viestii, että ihminen, jolla on tiettyjä kykyjä, saa luonnossa monipuolisia toimintakokemuksia. Päinvastaisesti pyhä luonto -diskurssi houkuttelee toimintakeisyyden sijaan tuntemaan ja olemaan vahvan sijaan pieni. Vaivaton luonto -diskurssi taas kutsuu luontoon tottumattomia turisteja tutustumaan luontoon rennosti.

Tutkittavana olleilla luontomatkailusivustoilla diskursseissa syntyneissä luontorepresentaatioissa on sekä eroja että yhtäläisyyksiä. Tutkimuksessa saatiin selville, että luontoa muokataan nykyisin mediassa voimakkaasti kiehtovaksi. Kaikissa diskursseissa luonto representoituu houkuttelevana paikkana. Luontoa markkinoidaan luontomatkailusivustoilla kutsuvana, jotta ihmiset tulisivat luontoon. Kun luonto rakennetaan monella eri tavalla mielenkiintoiseksi, voidaan viestiä, että luonto sopii monenlaisille ihmisille ja kaikki ovat sinne tervetulleita. Pyhä luonto -diskurssi ja haastava luonto -diskurssi risteävät luontokuvauksessaan. Samoin pyhä luonto -diskurssin kanssa intertekstuaalisessa suhteessa on myös vaivaton luonto -diskurssi. Näin tutkimustulokset vastaavat Faircloughin (1992: 101–136) näkemystä diskurssien sekoittuvasta luonteesta. Sekä haastavassa luonto -diskurssissa että pyhä luonto -diskurssissa luonto esitetään suurena ja jylhänä. Sen sijaan vaivaton luonto -diskurssissa luonto kuvataan suuren sijaan miellyttävänä lähiluontona. Siinä kuvattu alue ei profiloitu erämaana, vaikka Valkosen (2004: 226–227) mukaan Lappia on kulttuurissamme representoitu tyyppillisesti juuri suurena ja äärevänä. Myös vaivaton luonto -diskurssissa on joitakin vähäisiä mainintoja suuresta luonnosta, mutta ihminen asetetaan niistäkin etäälle. Lisäksi suuruudella ei niinkään representoida läsnä olevaa luontoa vaan esimerkiksi entisaikojen ja menneiden sukupolvien kohtaamaa luontoa. Pyhä luonto -diskurssi representoituu muista luontodiskursseista poikkeavasti ikuisena, ja haastava luonto -diskurssi taas näytetään urheilun paikkana ja salaperäisenä. Näin samakin fyysinen luonto näyttää erilaiselta eri diskurssein representoituina.

Luontosuhdekuva representoituu pyhä luonto -diskurssissa läheiseksi ja intiimiksi tunnesuhteeksi. Lisäksi se on myös ohjailtu siten, että ihmisen luonnossa olemiselle asetetaan normeihin vedoten sääntöjä ja rajoituksia. Vaivaton luonto -diskurssissa luonto on ihmiselle nautiskelun paikka, ja luontosuhteessa luonnon arvo näkyy siinä, miten se kykenee tuottamaan ihmiselle miellyttävän lomakokemuksen. Luontosuhde on osittain välillinen. Opas tarjoilee vaivaton luonto -diskurssissa luontoa ihmiselle ja tulkintansa siitä sekä tutustuttaa hänet siihen. Toisaalta vaivaton luonto -diskurssissa ihminen liikkuu luonnossa hiukan myös omin päin. Haastava luonto -diskurssissa matkailuyritys kesyttää luonnon sopivan haas-

tavaksi toimintapaikaksi. Haastava luonto -diskurssissa luonto määrittyy ihmisen ja luonnon suhteessa haasteeksi niin, että ihminen saa siellä hyvän toimintaelämyksen. Haastava luonto -diskurssissa kaikki luonnon kokeminen tapahtuu luontoasiantuntijan johdolla retkeilyraken-teissa, joten tulkitseen suhteen siten kaikkein välillisimmäksi muihin analysoimiini diskurssei-hin verrattuna.

Pyhä luonto -diskurssissa luonto esitetään suojeltavana suhteessa ihmiseen. Sii-nä ihmistä ohjataan kuluttamisen sijaan mukautumaan luontoon ja näkemään itsensä pieneksi suhteessa luontoon. Ihmisiä ohjataan kuluttamisen vähentämiseen ja kierrättämiseen. Metsän-tutkimuslaitoksen (2012: 7) mukaan virkistyskäytöstä voi aiheutua haittoja luonnon ympäris-tölle, kuten maaston kulumista. Myös Järviluoma (2006: 66) sanoo, että vaikka matkailu on riippuvainen luonnon laadusta, se kuitenkin samalla heikentää sitä. Muissa tutkimissani dis-kursseissa luontomatkoilijaa ei kuitenkaan velvoiteta kohtelemaan luontoa kunnioittavasti. Tutkimustulosten valossa verkkosivustoilla näkyvien diskurssien luontokuvaukset muokkaa-vat siis luontoa toisaalta turistiseksi kuluttamisen paikaksi ja toisaalta paikaksi, jossa ihminen liittyy luonnon kiertokulkuun.

Tutkimustulokset vastaavat hyvin Valkosen (2011: 195) tutkimuksessaan esiin nostamaa luontokäsitystä, jossa luontoa pidetään matkailuyrityksen objektina. Oppaita tarvi-taan synnyttämään sopiva luontoelämys, jossa ei haluta nähdä luonnon juroa puolta. Valkonen (mts. 208) sanookin, että luontomatkoilupalveluja ostavat asiakkaat eivät yleensä hae luon-toelämyksiä kaikilla mausteilla, koska luontomatkoiluretket voivat joskus olla jopa kohtalok-kaita. Sen sijaan asiakas nauttii, rentoutuu ja pitää hauskaa. Oppaat näyttäytyvät aineistossa osana luontoelämystä ja myytävää tuotetta. He liittyvät aineiston kahteen diskurssiin: vaiva-ton luonto -diskurssiin ja haastava luonto -diskurssiin. Marjat, maisemat ja luontoliikunta ovat ilmaisia, joten ehkä siksi luodaan kuvaa, että luontoon tarvitaan luontoasiantuntija. Yrityksel-lä täytyy olla jokin, josta periä maksua. Metsäntutkimuslaitoksen (2012: 7) mukaan luonto-matkailu tuokin matkailukohteena olevalle paikkakunnalle monenlaista taloudellista hyvin-vointia. Luontoasiantuntija voi tuoda luontoon sellaisetkin ihmiset, jotka eivät syystä tai toi-sesta voi sinne ilman asiantuntijaa mennä.

Sivustoilla näkyy myös pohjoisen tuotteistaminen. Niissä halutaan erityisesti tuoda markkinoille pohjoista ulottuvuutta. Mielenkiintoista on, että jokaisessa diskurssissa kuvataan pohjoinen sijainti ainutlaatuisena. Kaikissa diskursseissa mainitaan eksplisiittisesti ilmansuunta pohjoinen. Esimerkiksi vaivaton luonto -diskurssissa ja Korpikartano-sivustolla vastaanottajaa kehoitetaan nauttimaan *pohjoisen puhtaasta lumesta* sekä *pohjoisen hiljaisuudesta ja upeista maisemista*. Myös pyhä luonto -diskurssissa ja Lemmenjoki-sivustolla maini-

taan *pohjoinen* esimerkiksi seuraavissa lauseissa: *maisemassa näkyy selvä pohjoinen leima ja Tuntureiden huipulla näkee pohjoisen luonnon ankaruuden*. Taas haastava luonto - diskurssissa ja Visitinari-sivustolla pohjoista sijaintia implikoidaan sanalla *arctinen* seuraavassa virkkeessä: *rohkeimmat voivat pulahtaa arctiseen veteen*. Tuulentie (2002: 78) toteaa-kin, että Lappia tuotetaan kulttuurissamme oikeana ja aitona luontona.

Faircloughin (1997: 10) mukaan media muokkaa voimakkaasti maailmaa. Myös tässä työssä ymmärretään niin, että mitä voimakkaammin media tuottaa tietynlaisia luontokuvaus- ja valokuvia, sitä voimakkaammin se muokkaa myös ihmisten asenteita ja arvoja sekä käyttäytymistä luontoa kohtaan. Solin (2012: 558) pitää kriittistä diskurssintutkimusta harjoittavan tutkijan tärkeimpänä tehtävänä tiedon lisäämisen jostakin yhteiskuntamme ilmiöstä. Heikkisen (2007: 33) mukaan joistakin merkityksistä ja ilmaisemisen tavoista on voinut tulla yksilöille, ryhmille, yhteisölle tai koko yhteiskunnalle niin itsestään selviä ja luonnollisia, ettei valintoja ja valinnanvaraa huomata. Ajattelen analyttisen lukijan pystyvän kertomaan tavallista lukijaa enemmän tekstien valtasuhteista. Tutkielman analyysi osoittaa tutkimuskohteena olevista mediateksteistä sellaisia asioita, joita ei pinnalta katsoen ehkä huomaa. Toisaalta analyysin on tarkoitus edetä kuitenkin niin, että analyysin pohjalta lukija pystyy seuraamaan tulkinnan prosesseja.

Pietikäisen ja Mäntysen (2009: 153) mukaan diskurssintutkija tekee työtään tukeutuen aiempiin tutkimuksiin ja teoreettisiin käsitteisiin. Tässä työssä hyödynnetään Pietikäisen ja Mäntysen (mts. 12, 153–154) mainitsemia diskurssintutkimuksen keskeisiä käsitteitä, kuten diskurssit, representaatio ja genre. Nämä määrittelevät kielen sosiaalisesti toiminnaksi ja muuttuvaksi kontekstisidonnaiseksi resurssiksi sekä antavat työkaluja havaintojen, päätelmien ja johtopäätösten tekemiseen aineistosta. Tämän teoreettisen kontekstin lisäksi tulkintoihin on vaikuttanut verkkosivustokonteksti, jossa aineisto on. Myös tutkijan oma konteksti näiden verkkotekstien lukijana, johon kuuluu myös laajasti tutkijan koko tähänastinen elämänhistoria, on muovannut tulkintoja tietynlaisiksi. Tästä kontekstista Pietikäinen ja Mäntynen (mts. 141) käyttävät nimitystä *tutkijan oma konteksti*. Tässä työssä kaikki nämä kontekstit ovat vaikuttaneet tulkintojen muotoutumiseen.

Uskon tämän tutkielman tarjoavan perustellun näkökulman siihen, miten luontoa verkkomediassa luontomatkailusivustoilla tuotetaan diskurssien keinoin. Tästä voisi jatkaa keskustelua luonnon tilasta, luontoon suuntautuvasta matkailusta sekä ihmisen suhteesta luontoon. Luontoilmiötä laajemmin työ omalta pieneltä osaltaan näyttää, miten yhteiskunnan käytännöt tulevat todellisiksi, heijastuvat ja muokkautuvat kielenkäytössä. Tutkielma on näin yksi esitys siitä, miten kriittistä asennoitumista kielenkäyttöön voidaan harjoittaa. Heikkisen

(2007: 170–171) mukaan lukeminen tarkoittaa esimerkiksi itsestään selvyyksien purkamista ja sen ymmärtämistä, että totuudet ovat tarkoitushakuisia. Hän selittää tämän näkyvän kielenkäytössä siten, että kielellisillä valinnoilla pyritään aina johonkin päämäärään ja jokaisella tekstillä on tavoitteensa. Tulevaisuudessa toimin luultavasti opetustehtävissä, ja pidän tällaista lukemisen taitoa tärkeänä opetussisältönä.

K. Mikkosen (2012: 296–297) mukaan multimodaalisuus on antoisa lähestymistapa useampaan kuin yhteen semioottiseen järjestelmään perustuvaan aineistoon. Tutkielman ja aineiston rajauksessa olen tehnyt tutkimusprosessin edetessä valintoja. Näitä kuvaan luvussa kolme. Esimerkiksi analyysin edetessä tein päätöksen, etten tarkastele tutkimuksessani verkkosivustoilla olevia kuvia. Päätökseeni vaikuttivat kiinnostukseni nimenomaan kielen resursseista sekä tutkielman suppeus. Koska työ on laajuudeltaan rajallinen, kaikkea ei voi analysoida. Päätöstäni ohjasivat myös tutkielman tutkimuskysymykset sekä se, että aineiston tutustuessani huomasin sen olevan tekstipainotteista. Tutkimuskysymyksiini mukaisesti kykenin nimeämään diskurssit ja tarkastelemaan niissä muodostuvia representaatioita ilman kuva-analyysia. Kuitenkin K. Mikkonen (mts. 297, 304) selittää, että kuvat voivat olla monenlaisessa vuorovaikutuksessa tekstin kanssa: ne voivat esimerkiksi muuttaa tai tukea tekstin viestiä tai korostaa joitakin yksityiskohtia. K. Mikkosen mukaan merkitykset eivät avaudu keskittymällä vain viestin kielellisiin piirteisiin. Näin tutkielmani on rajallinen. Se kuvaa merkityksen muotoutumista vain kielenkäytön resurssien näkökulmasta.

Tutkielma tarkastelee luontorepresentaatioita verkkoteksteissä ihmiskuvauksen, luontokuvauksen ja luontosuhteen näkökulmasta. Mielenkiintoista olisi tarkastella ihmiskuvaa ja siihen liittyviä luontokokemuksia myös haastatteleamalla itse luontomatkailijoita. Näin voitaisiin vaikkapa vertailla haastatteluaineiston ja media-aineiston tuloksia keskenään. Silloin voisi tarkastella, ilmentävätkö tutkittavat henkilöt puheessaan samoja diskursseja ja luovatko he itsestään myös samankaltaisia kuvia retkeilijöinä kuin mediatekstit, vai onko heillä käytössään jotkin muut resurssit. Tällaisen tutkielman johtopäätöksissä voitaisiin pohtia ehkä median luomien kuvien vaikutusvaltaa yksilöiden kuvauksiin identiteeteistään luontomatkailijoina. Tällainen haastatteluaineisto voisi esimerkiksi korostaa representaatioiden vaikutusvaltaa vaikkapa yksilöiden arvoissa, asenteissa tai uskomuksissa.

Tutkielma antaa vastauksen siihen, millä diskursseilla luontokuvausta tietyssä mediassa tuotetaan ja millaisia representaatioita ne synnyttävät kontekstissaan ja sosiaalisessa todellisuudessa. Näin tutkimustuloksia ei voi suoraan soveltaa kaikkeen luontokuvaukseen, vaan se rajoittuu maantieteellisesti Pohjois-Lappia käsittelevään kielenkäyttöön ja luontomatkailusivustoille.

LÄHTEET

- Arvonen, Sirpa 2014: *Metsämieli. Luonnollinen menetelmä mielentaitoihin*. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Berglund, Eeva 2003: Ison-Britannian imperiumin perintö ja ympäristönkäytön oikeudenmukaisuus. – Ari Lehtinen & Pertti Rannikko (toim.), *Oikeudenmukaisuus ja ympäristö* s. 32–46. Helsinki: Gaudeamus.
- Borg, Pekka & Joutsenvirta, Maria 2015: *Maapallo ja me: luonnonvarat ja kasvun rajat*. Jyväskylä: Docendo.
- Eggs, Suzanne & Martin, J.R. 1997: Genres and registers of Discourse. – Teun A. VAN Dijk (toim.), *Discourse as structure and process. Discourse studies: a multidisciplinary introduction. Volume 1, Discourse as structure and process* s. 230–256. London: Sage.
- Fairclough, Norman 1992: *Discourse and social change*. Cambridge: Polity Press.
- 1995: *Media discourse*. London: Edward Arnold.
- 1997: *Miten media puhuu*. Tampere: Vastapaino.
- 2004: *Analysing discourse. Textual analysis for social research*. London: Taylor & Francis. – https://www.researchgate.net/publication/31763834_Analysing_Discourse_Textual_Analysis_for_Social_Research_N_Fairclough 30.9.2016.
- Foucault, Michel 2005: *Tiedon arkeologia*. Tampere: Vastapaino.
- Gmelch, George 2003: *Behind the smile. The working lives of Caribbean tourism*. Bloomington: Indiana University Press. – <http://web.b.ebscohost.com/ehost/ebookviewer/ebook/bmxlYmtfXzEzOTI1N19fQU41?sid=21a4b658-de7e-482b-902e-52ede7d0c2f5@sessionmgr101&vid=0&format=EB&rid=1> 30.9.2016.
- Haila, Yrjö 2003: 'Erämaa' ja ympäristöajattelun moniulotteisuus. – Yrjö Haila & Ville Lähde (toim.), *Luonnon politiikka* s. 171–200. Tampere: Vastapaino.
- Hall, C. Michael 2000: *Tourism planning: policies, processes and relationships*. Themes in tourism. England: Pearson Education.
- Hall, Stuart 1992: *Kulttuurin ja politiikan murroksia*. – Juha Koivisto, Mikko Lehtonen, Timo Uusitupa & Lawrence Grossberg (toim.). Tampere: Vastapaino.
- 1997: The work of representation. – Stuart Hall (toim.), *Representation: cultural representations and signifying practices. Culture, media and identities* s. 15–63. London: Sage.
- 1999: *Identiteetti*. Tampere: Vastapaino.
- Hallet, Richard W. & Kaplan-Weinger, Judith 2010: *Official tourism websites: a discourse analysis perspective*. Tourism and cultural change 23. – https://books.google.fi/books?hl=en&lr=&id=gWhg7ppZrhEC&oi=fnd&pg=PR11&ots=cA2CjCX97&sig=gdrZMg3e-qzrR-6WPpczMC22eYU&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false 23.8.2016.
- Ham, Sam H. & Weiler, Betty 2002: Toward a theory of quality in cruise-based interpretative guiding. – *Journal of interpretation research* 7 (2) s. 29–49. – https://www.researchgate.net/publication/261595723_Toward_a_Theory_of_Quality_in_Cruise-Based_Interpretive_Guiding 30.9.2016.
- Heikkinen, Vesa 2007: *Kielen voima*. Helsinki: Gaudeamus.
- 2009: Johdanto. – Vesa Heikkinen (toim.), *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen* s. 7–30. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 157. Tietolipas 229. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Helasvuo, Marja-Liisa 2008: Minä ja muut. Puhujaviitteisyys ja kontekstuaalinen tulkinta. – *Virittäjä* 112 (2) s. 186–206.
- Horner, Susan & Swarbrooke, John 2005: *Leisure marketing. A global perspective*. Oxford: Elsevier Butterworth Heinemann. – https://www.amazon.com/Leisure-Marketing-Susan-Horner/dp/075065550X#reader_075065550X 23.8.2016.
- Ilmonen, Kari 2015: Muuan diskurssianalyysi. Esimerkkinä Chydenius-instituutin vaikuttavuustutkimus. – Raine Valli & Juhani Aaltola (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* s. 134–147. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Jaworski, Adam & Thurlow, Crispin 2010: *Tourism discourse: language and global mobility*. New York: Palgrave Macmillan.
- Juvonen, Riitta 2007: Suhtautumisen systematiikkaa. – *Virittäjä* 111 (3) s. 431–434.
- Järviuoma, Jari 2006: *Turistin luonto: tutkimus luonnon merkityksestä matkailun vetovoimatekijänä neljässä Lapin matkailukeskuksessa*. Acta Universitatis Lapponiensis 96. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Karvinen, Kati 2014: Affektiivisuutta voi joskus olla vaikea määrittellä. – *Kotuksen kolumnit. Hyvää virkakieltä - palstan arkisto (2002–2014)*. –

- [http://www.kotus.fi/nyt/kolumnit/hyvaa_virkakielta/hyvaa_virkakielta_palstan_arkisto_\(2002_2_014\)/affektiivisuutta_voi_joskus_olla_vaikea_maaritella](http://www.kotus.fi/nyt/kolumnit/hyvaa_virkakielta/hyvaa_virkakielta_palstan_arkisto_(2002_2_014)/affektiivisuutta_voi_joskus_olla_vaikea_maaritella) 3.6.2016.
- Katajamäki, Heli 2006: Arvottavien merkitysten rakentaminen taloussanomalehden pääkirjoituksissa. – Esa Lehtinen & Nina Niemelä (toim.), *Erikoiskielet ja käännosteoria* s. 97–108. Vaasan yliopiston käännosteorian ja ammattikielten tutkimusryhmän julkaisut nro 33. Vaasa: Vaasan yliopisto.
- Kiewa, Jackie 2002: Traditional climbing: metaphor of resistance or metanarrative of oppression? – *Leisure Studies* 21 (2) s. 145–161. – <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02614360210158605#aHR0cDovL3d3dy50YW5kZm9ubGluZS5jb20vZG9pL3BkZi8xMC4xMDgwLzAyNjE0MzYwMjEwMTU4NjA1QEBAM> A. 19.3.2016.
- Komppula, Raija 2002: Luontoelämys matkailutuotteeksi – markkinoinnin näkökulma tuotekehitykseen. – Jarkko Saarinen & Jari Järviluoma (toim.), *Luontomatkailukohteena: virkistystä ja elämyksiä luonnosta*. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 866 s. 45–63. Rovaniemi: Rovaniemen tutkimus-asema.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 166. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus ja Kielikone 2012. – <http://mot.kielikone.fi/mot/jyu/netmot.exe?motportal=80> 17.8.2016.
- Kuikka, Leena 2009: Lehtimainoksen multimodaalisuus. – Vesa Heikkinen (toim.), *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen* s. 37–62. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 157. Tietolipas 229. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Kuortti, Joel, Mäntynen, Anne & Pietikäinen, Sari 2008: Kielen rakennustelineillä: kielellisen ja yhteiskunnallisen käänteiden merkitys. – *Tiedotustutkimus* 31 (3) s. 25–34. – <http://www.mediaviestinta.fi/arkisto/index.php/mv/article/view/542> 23.8.2016.
- Laine, Markus & Jokinen, Pekka 2001: Poliittikan ulottuvuudet. – Yrjö Haila & Pekka Jokinen (toim.), *Ympäristöpolitiikka. Mikä ympäristö, kenen politiikka* s. 47–65. Tampere: Vastapaino.
- Lauranto, Yrjö 2014: *Imperatiivi, käsky, direktiivi. Arkikeskustelun vaihtokauppakielioppia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Lehtinen, Ari & Rannikko, Pertti 2003: Oikeudenmukaisuuden haaste ympäristöpolitiikassa. – Ari Lehtinen & Pertti Rannikko (toim.), *Oikeudenmukaisuus ja ympäristö* s. 234–246. Helsinki: Gaudeamus.
- Luukka, Minna-Riitta 2000: Näkökulma luo kohteen: diskurssintutkimuksen taustaoletukset. – Kari Sajavaara & Arja Piirainen-Marsh (toim.), *Kieli, diskurssi & yhteisö* s. 133–160. Soveltavan kielentutkimuksen teoriaa ja käytäntöä 2. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- 2003: Kelpaanko tällaisena? Tyttöyden rakentuminen Demi-lehden palstoilla. – Tuija Modinos & Anniika Suoninen (toim.), *Merkkillinen media. Tekstit nuorten arjessa* s. 17–37. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, soveltavan kielentutkimuksen keskus.
- Markkula, Kirsi 2000: *Mainonnan suggestiiviset tehokeinot puntarissa*. Turun Kauppakorkeakoulun julkaisuja. Turku: Turun kauppakorkeakoulu.
- Martin, James R. 2000: Beyond exchange: Appraisal systems in English. – Susan Hunston & Geoff Thompson (toim.), *Evaluation in text. Authorial stance and the construction of Discourse* s. 142–175. Oxford: Oxford University Press.
- Martin, James R. & Rose, David 2012: *Learning to write, reading to learn: genre, knowledge and pedagogy in the Sydney school*. Equinox textbooks and surveys in linguistics. London: Equinox Publishing.
- Martin, James R. & White, Peter R. R. 2005: *The language of evaluation. Appraisal in English*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Metsäntutkimuslaitos 2012: *METLAN työraportteja. Luonnon virkistyskäyttö 2010*. – <http://www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2011/mwp212.pdf> 15.8.2016.
- Middleton, V. & Clarke, J. 2001: *Marketing in travel and tourism*. Oxford: Butterworth-Heinemann. – http://samples.sainsburysebooks.co.uk/9781136379819_sample_896844.pdf 23.8.2016.
- Mikkonen, Inka 2010: ”Olen sitä mieltä, että...” Lukiolaisten yleisönosastotekstien rakenne ja argumentointi. *Jyväskylä studies in humanities* 135. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Mikkonen, Kai 2012: Multimodaalisuus ja laji. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiirilä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 296–308. Helsinki: Gaudeamus.
- Mäntynen, Anne 2006: Näkökulmia tekstin ja tekstilajien rakenteeseen. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 42–71. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Mäntynen, Anne & Shore, Susanna 2006: Tekstilajien risteyksessä. Mika Myllylän testamentti. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 283–302. Tietolipas 213. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- Onikki-Rantajääskö, Tiina 2008: Kielikuvia kaikkialla. – Tiina Onikki-Rantajääskö & Mari Siirainen (toim.), *Kieltä kohti* s. 49–64. Helsinki: Otava.
- Papen, Uta 2005: Exclusive, ethno and eco: representations of culture and nature in tourism Discourse in Namibia. – Adam Jaworski & Annette Pritchard (toim.), *Discourse, communication and tourism* s. 79–95. Tourism and cultural change. Clevedon: Channel View Publications. – <http://site.ebrary.com/lib/jyvaskyla/reader.action?docID=10110161&ppg=87> 23.8.2016.
- Pietikäinen, Sari & Mäntynen, Anne 2009: *Kurssi kohti diskurssia*. Tampere: Vastapaino.
- Puustinen, Arja & Rouhiainen, Ulla-Maija 2007: *Matkailumarkkinoinnin teorioita ja työkaluja*. Matkailuyrittäjä. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Pälli, Pekka 2003: *Ihmisyhmä diskurssissa ja diskurssina*. Tampere: Tampere University Press.
- Pääkkönen, Irmeli & Varis, Markku 2000: *Kriittinen lukutaito*. Helsinki: Finn Lectura.
- Rahtu, Toini 2014: Genreopetus – tekstitaitojen kahle vai kulmakivi? – Susanna Shore & Katriina Rapatti (toim.), *Tekstilajitaidot: lukemisen ja kirjoittamisen opetus koulussa* s. 65–79. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2014. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- Rantala, Outi 2011: *Metsä matkailukäytössä. Etnografinen tutkimus luonnossa opastamisesta*. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Rantala, Outi, Tuulentie, Seija & Valtonen, Anu 2013: Naiset yöpuulla – Lapin retkeilijöiden luontosuhteista. – Jarno Valkonen & Toivo Salonen (toim.), *Reittejä luontosuhteeseen* s. 65–82. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Remes, Liisa 2006: Diskurssianalyysin perusteet. – Jari Metsämuuronen (toim.), *Laadullisen tutkimuksen käsikirja* s. 288–374. Helsinki: International Methelp.
- Rose, David & Martin, J. R. 2012: *Learning to write, reading to learn: genre, knowledge and pedagogy in the Sydney school*. London: Equinox Publishing.
- Saarinen, Jarkko 2002: Luonto 'uuden matkailun' elämystuotannossa: katsaus Pohjois-Suomen luontoon perustuvan matkailun kehykseen. – Jarkko Saarinen & Jari Järviuoma (toim.), *Luontomatkaileukohdeena: virkistystä ja elämyksiä luonnosta* s. 11–24. Rovaniemi: Metsäntutkimuslaitos, Rovaniemen tutkimuskeskus.
- 2006: Lappi: ”Euroopan viimeinen erämaa”. Maria Lähteenmäki (toim.), *Alueiden Lappi* s. 10–26. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Salonen, Toivo 2013: Luontokeskuksista luontoa tuntemaan. – Jarno Valkonen & Toivo Salonen (toim.), *Reittejä luontosuhteeseen* s. 37–61. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Seppänen, Janne & Väliverronen, Esa 2012: *Mediayhteiskunta*. Tampere: Vastapaino.
- Shore, Susanna 2012: Systeemisfunktionaalinen teoria tekstien tutkimisessa. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 158–185. Helsinki: Gaudeamus.
- 2014: Reading to learn -genrepedagogiikan kielitieteellinen perusta. – Susanna Shore & Katriina Rapatti (toim.), *Tekstilajitaidot: lukemisen ja kirjoittamisen opetus koulussa* s. 37–61. Äidinkielen opettajain liiton vuosikirja 2014. Helsinki: Äidinkielen opettajain liitto.
- Simula, Mikko 2012: *Luonnossa liikkumisen kulttuuriset representaatiot*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. – <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/37961/9789513947552.pdf?sequence=1> 28.7.2016.
- Smith Maguire, Jennifer 2008: *Fit for consumption – sociology and the business of fitness*. New York: Routledge Taylor & Francis Group. – http://samples.sainsburysebooks.co.uk/9781134102105_sample_513347.pdf 1.10.2016.
- Solin, Anna 2001: *Tracing texts: intertextuality in environmental discourse*. Pragmatics, ideology and contacts 2. Helsinki: University of Helsinki, Department of English.
- 2006: Genre ja intertekstuaalisuus. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 72–95. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 2009: Kirjoittava minä yliopistojen opetusportfolioissa. – Vesa Heikkinen (toim.), *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen* s. 250–266. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 157. Tietolipas 229. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- 2012: Kriittinen diskurssitutkimus. – Vesa Heikkinen, Petri Lauerma, Mikko Lounela, Ulla Tiililä & Eero Voutilainen (toim.), *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 558–563. Helsinki: Gaudeamus.
- Swales, John M. 1990: *Genre analysis – English in academic and research settings*. Cambridge University Press.
- Sääskilahti, Minna 2009: Nesessiivirakenteet alkoholivalistusteksteissä. – Vesa Heikkinen (toim.), *Kielen piirteet ja tekstilajit. Vaikuttavia valintoja tekstistä toiseen* s. 170–188. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 157. Tietolipas 229. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

- Tolvanen, Anne 2011: Ihmisen jälki tunturissa. – Jari Niemelä, Eeva Furman, Antti Halkka, Eeva-Liisa Hal-
lanaro & Sanna Sorvari (toim.), *Ihminen ja ympäristö* s. 169–176. Helsinki: Gaudeamus.
- Tuulentie, Seija 2002: Tunturin tuolle puolen: autenttisten luontoelämysten jäljillä. – Jarkko Saarinen (toim.),
Teollisuutta, taloutta vai jotakin muuta? Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Uusitalo, Marja 2007: Luontomatkailukeskus elämystuotteena. – Marja Uusitalo, Pertti Sarala & Jukka Jokimäki
(toim.), *Maisemälähtöinen maankäytönsuunnittelu luontomatkailukeskuksissa* s. 8–9. Arktisen
keskuksen tiedotteita 49. Rovaniemi: Arktinen keskus, Lapin yliopisto.
<http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/59449/maisemal%c3%a4ht%c3%b6inen%20maank%c3%a4yt%c3%b6nsuunnittelu.pdf?sequence=1> 11.8.2016.
- Valkonen, Jarno 2004: Luontokäsitysten politiikka Lapissa. – *Sosiologia* (3) s. 225–237. –
<http://elektra.helsinki.fi/se/s/0038-1640/41/3/luontoka.pdf> 23.8.2016.
- 2011: *Palvelutyön taito*. Tampere: Vastapaino.
- Valkonen, Jarno & Valkonen, Sanna 2014: Uskottavat safariruumiit: sukupuoli ja ruumiillisuus palvelutuotetai-
toina Lapin safariturismissa. – *Työelämän tutkimus* 12 (3) s. 244–255. –
http://www.tyoelamantutkimus.fi/wp-content/uploads/2014/10/pdf_3_2014.pdf 27.4.2016.
- Ventola, Eija 2006: Genre systeemis-funktionaalisessa kielitieteessä. – Anne Mäntynen, Susanna Shore & Anna
Solin (toim.), *Genre – tekstilaji* s. 96–122. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Visapää, Laura 2013: Itsenäiset infinitiivit affektin ja empatian konstruktiona. – *Virittäjä* 117 (4) s. 224–550.
- VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho
2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. –
<http://scripta.kotus.fi/visk> 18.8.2016.
- White, Peter R. R. 2011: Appraisal. – Jan Zienkowski, Jan-Ola Östman & Jef Verschueren (toim.), *Discursive
pragmatics* s. 14–36. *Handbook of pragmatics highlights* 8. –
<http://site.ebrary.com/lib/jyvaskyla/detail.action?docID=10480777> 1.10.2016.
- Williams, Raymond 2003: Luontokäsitykset. – Yrjö Haila & Ville Lähde (toim.), *Luonnon politiikka* s. 37–66.
Tampere: Vastapaino.

Aineistolähteet

- <http://www.korpikartano.fi/>
<http://www.korpikartano.fi/mita-tehda/>
<http://www.korpikartano.fi/mita-tehda/revontultenloimu/>
<http://www.korpikartano.fi/mita-tehda/ruskantaika/>
<http://www.korpikartano.fi/mita-tehda/sulanmaanaika/>
<http://www.korpikartano.fi/products/197/>
<http://www.korpikartano.fi/product-category/mita-tehda/lumen-maa/>
<http://www.korpikartano.fi/products/huskyfarmivierailu-husky-safari/>
<http://www.korpikartano.fi/products/huskytilavierailu-ja-hevosratsastusta/>
<http://www.korpikartano.fi/products/inarin-kirkonkylä-siida-inarijarven-risteily/>
<http://www.korpikartano.fi/products/kullanhuuhdontaa-saamelaiskulttuuria-ja-porotilavierailu-lemmenjoella/>
<http://www.korpikartano.fi/products/lemmenjoen-kansallispuisto-ravadas-putous/>
<http://www.korpikartano.fi/products/lintubongausta-luontoretki/>
<http://www.korpikartano.fi/products/maastohiihto/>
<http://www.korpikartano.fi/products/meloen-soudellen-menesjarvella/>
<http://www.korpikartano.fi/products/metsaretki-tapion-valtakuntaan-marjastus-sienestysretki/>
<http://www.korpikartano.fi/products/moottorikelkkasafari-revontulisafari-iltaisin/>
<http://www.korpikartano.fi/products/porotilavierailu/>
<http://www.korpikartano.fi/products/ravadas-putoukset-porotilavierailu-lemmenjoella/>
<http://www.korpikartano.fi/products/revontulimetsastys-lumikengilla/>
<http://www.korpikartano.fi/products/revontuli-work-shop-2/>
<http://www.korpikartano.fi/products/vaellusta-lemmenjoen-kansallispuistossa/>
<http://www.korpikartano.fi/tietoa-meista/>
<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki>
<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/aktiviteetit>
<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/luonto>
<http://www.luontoon.fi/lemmenjoki/nahtavydyt>
<http://visitinari.fi/fi/>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/husky-safari-2>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/iltaporoajelu>

<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/inarijarven-risteily>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jaameren-kelkkasafari>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/jokiveneretki-ravadas-putouksille>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/lumikenkaretki-inarin-luontoon>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/lumikenkaretki-luontoon/>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/moottorikelkkailua-ja-pilkkimista-2>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/patikointiretki-otsamolle>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/perinteinen-pororekiajelu>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/poromiehen-paiva>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/ratsastusta-vuonohevosilla>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/revontulien-metsastysta-autoillen>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/revontulisafari-moottorikelkalla>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/2-tunnin-kelkkasafari-2>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/tutustu-poroihin-ja-saamelaiskatoihin>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/uistelijan-paivaa-maistellen>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/veneretki-inarijarvella>
<http://visitinari.fi/fi/aktiviteetit/yottoman-yon-patikointiretki>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/inari-highlights>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/inarin-talvipaketti>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/jaameren-kelkkasafari>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/revontulien-tanssi>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/tosi-kalamiehen-kalastusloma-inarilla>
<http://visitinari.fi/fi/paketit/yon-yli-husky-safari/>
<http://visitinari.fi/fi/tekemista-arktisessa-luonnossa/>